

Brzeźnica Bytom Odrzański Gaworzyce Grębocice Jerzmanowa Koźuchów

Niegosławice Nowe Miasteczko Polkowice Radwanice Szprotawa Żukowice

Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

Styczeń 2013 r.

Szanowni Państwo, Mieszkańcy Wzgórz Dalkowskich!

Przedstawiamy Państwu Lokalną Strategię Rozwoju LGD Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” przygotowaną w ramach działań Leader, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, dla 12 gmin Wzgórz Dalkowskich, tj. gminy Brzeźnica, Bytom Odrzański, Gaworzyce, Grębocice, Jerzmanowa, Kożuchów, Niegosławice, Nowe Miasteczko, Polkowice, Radwanice, Szprotawa i Żukowice.

Niniejszy dokument to efekt wielomiesięcznej, intensywnej pracy liderów Lokalnej Grupy Działania, przedstawicieli gmin i zespołu konsultantów Fundacji Ekologicznej „Zielona Akcja” oraz Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”.

Strategia zbudowana jest wokół trzech celów wiodących:

- Zróżnicowane wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczo – kulturowych
- Mała przedsiębiorczość i produkt lokalny znaczącym źródłem dochodów mieszkańców wsi
- Aktywne i zintegrowane środowisko lokalne i regionalne

Zachęcamy Państwa do zaangażowania się w realizację przedsięwzięć i pomysłów zapisanych w Lokalnej Strategii Rozwoju.

Tylko z aktywnym udziałem mieszkańców Wzgórz Dalkowskich Strategia ma szansę wpłynąć na rozwój tego terenu.

*Rada i Zarząd
Lokalnej Grupy Działania
Fundacji „Porozumienie Wzgórz
Dalkowskich”*

Zespół Konsultantów:

- Irena Krukowska- Szopa
- Krzysztof Szustka
- Joanna Czabajka
- Tadeusz Walkowiak
- Antoni Bok

Opracowanie:

Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”
Ul. Wrocławska 41, 59-220 Legnica
e-mail: biuro@zielonaakcja.pl
www.zielonaakcja.pl

na zlecenie i przy współpracy:

Lokalnej Grupy Działania
Fundacja „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”
Ul. Głogowska 1, 67-124 Nowe Miasteczko
Tel./fax 068 38 88 431
e-mail: biuro@wzgorzadalkowskie.pl
www.WzgorzaDalkowskie.pl

Spis treści

Wstęp	6
1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR)	15
1.1 Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze	15
1.2 Opis procesu budowania partnerstwa	15
1.3 Charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD	17
1.4 Struktura rady Fundacji, do której wyłącznej właściwości należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005, zwanych dalej organem decyzyjnym.....	18
1.5 Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego	19
1.5.1 Rozdział funkcji pomiędzy poszczególne organy LGD	19
1.5.2 Struktura organizacyjna Biura LGD i zasady zatrudniania pracowników.....	22
2. Opis obszaru LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.....	28
2.1 Wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami.....	28
2.2 Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze i kulturowe.....	28
2.2.1 Uwarunkowania przestrzenne.....	28
2.2.2 Uwarunkowania geograficzne, klimat, gleby, bogactwa naturalne.....	29
2.2.3 Środowisko naturalne , walory przyrodnicze.....	30
2.3 Ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej	39
2.3.1 Potencjał demograficzny obszaru.....	39
2.3.2 Poziom zatrudnienia i lokalny rynek pracy.....	41
2.3.3 Rolnictwo	43
2.3.4 Poziom wykształcenia i dostęp do edukacji	44
2.3.5 Aktywność organizacji pozarządowych z obszaru.....	44
2.4 Specyfikacja obszaru.....	44
3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy.....	46
4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie oraz wskazanie planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.....	49
5. Określenie misji i wizji LGD.....	74
6. Wskazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR	75
6.1 Spójność środowiskowa-przyrodnicza i kulturowa.....	75
6.2 Spójność gospodarcza.....	75
6.3 Spójność społeczna	76
7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSRu.....	76
8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR-u	77
9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez GD, procedury rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach - działania "wdrożenie LSR", kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmian tych kryteriów.....	78
9.1 Procedura otrzymywania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR	78
9.2 Procedura wyboru operacji	81

9.2.1 Ocena zgodności operacji z LSR	84
9.2.2 Ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru	84
9.2.3 Lokalne Kryteria Wyboru	84
9.3 Procedura zmian Lokalnych Kryteriów Wyboru	92
9.4 Procedura wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze projektów	93
9.5 Procedura odwoławcza od decyzji Rady	94
10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji	95
11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSRu	99
12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR	102
13. Zasady i sposób dokonywania oceny ewaluacji własnej	103
14. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem LSR	106
15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrożeniowych na obszarze objętym LSR	111
16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.....	112
Spis tabel i rysunków.....	113
Załączniki.....	114
Załącznik nr 1- Kwalifikacje i doświadczenie członków Rady.....	114
Załącznik nr 2- Doświadczenie LGD w obszarze rozwoju obszarów wiejskich.....	120
Załącznik nr 3- Procedura naboru pracowników do biura LGD	125
Załącznik nr 4 - Regulamin biura LGD	128
Załącznik nr 5- Regulamin Zgromadzenia Partnerów.....	133
Załącznik nr 6 - Regulamin Rady LGD	135
Załącznik nr 7- Regulamin Zarządu LGD	144
Załącznik nr 8- Karta przyjęcia wniosku z załącznikami	147
Załącznik nr 9- Wzór oświadczenia o zapoznaniu się z procedurą przyjmowania wniosków.....	148
Załącznik nr 10 - Wzór deklaracji poufności i bezstronności	149
Załącznik nr 11 - Wzór wniosku o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie.....	150
Załącznik nr 12 - Zestawienie szlaków rowerowych LGD	151
Załącznik nr 13 - Kalendarz cyklicznych imprez i świąt lokalnych z terenu LGD....	152
Załącznik nr 14 - Wykaz organizacji pozarządowych z terenu LGD	154
Załącznik nr 15 - Zestawienie ścieżek edukacyjnych z terenu LGD	159

Wstęp

Co to jest Leader?

Leader to europejski program wspierający społeczności, które stawiają na współpracę partnerską.

Inicjatywa LEADER realizowana jest w Unii Europejskiej od 1991 r. stanowi nowe podejście do rozwiązywania problemów wsi. Warunkiem niezbędnym do pełnego i skutecznego realizowania polityki wobec obszarów wiejskich jest zaangażowanie społeczności wiejskich w proces podejmowania decyzji na poziomie lokalnym.

W krajach Unii Europejskiej powstało ponad 1000 Lokalnych Grup Działania (LGD) funkcjonujących na poziomie lokalnym. W Polsce działa ponad 330 grup. Przez swoje działania i inicjatywy dają pole do aktywności mieszkańcom wsi, wykorzystując w sposób innowacyjny lokalne zasoby przyrodniczo- kulturowe, przyczyniając się do tworzenia miejsc pracy i promocji obszarów wiejskich.

LEADER kładzie silny nacisk na partnerstwo pomiędzy trzema sektorami: publicznym, społecznym i ekonomicznym oraz na tworzenie pomiędzy nimi sieci powiązań celem wymiany doświadczeń, wzajemnej współpracy i realizacji wspólnych projektów.

W latach 2009-2015 Leader będzie realizowany w Polsce w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich działania Osi 4.

Lokalna Grupa Działania jest partnerstwem trójsektorowym składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, społecznego i gospodarczego. LGD powinna opracować program wspólnych działań w formie dokumentu - Lokalne Strategie Rozwoju (LSR), która powinna opisywać takie obszary tematyczne jak: poprawa jakości życia na wsi, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, aktywizowanie mieszkańców i budowanie kapitału społecznego, wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych w rozwoju lokalnym. Wdrożeniu LSR będą służyły środki Unii Europejskiej kierowane w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz aktywność mieszkańców i partnerów zaangażowanych w LGD.

Od 2009 r. mieszkańcy zamieszkali na obszarze LGD będą mogli ubiegać się o pomoc finansową w zakresie następujących działań (dalej zwanych operacjami):

- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
- Odnowa i rozwój wsi
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
- Małe projekty

Zakres operacji Działań Leader

▪ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

(Dz. U z 2007 r. nr 200, poz. 1442 – Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013; Dz. U z dnia 16 maja 2008 r. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013) z późniejszymi zmianami

- Beneficjenci:

O pomoc może ubiegać się rolnik lub jego domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, lub małżonek tego rolnika,

 - który:
 - a) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - b) jest pełnoletnia i nie ukończył 60 roku życia,
 - c) ma miejsce zamieszkania w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej lub
 - gminy – miejsko wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców lub
 - gminy miejskiej, wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
 - d) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1698/2005”, oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia lub przepisów odrębnych,
 - e) nie wystąpił o przyznanie lub nie przyznano mu renty strukturalnej w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 lub Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zwanego dalej "Programem",
 - f) jest nieprzerwanie ubezpieczony w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez okres co najmniej ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
 - g) nie będzie realizował operacji jako współnik spółki cywilnej,
 - jeżeli za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego posiadanego przez tego rolnika, przyznano płatność do gruntów rolnych.
- Zakres pomocy: pomocy udziela się z tytułu podjęcia lub rozwoju działalności w zakresie: usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa; usług dla ludności; sprzedaży hurtowej lub detalicznej; rzemiosła lub rękodzielnictwa; robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych; usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem; usług transportowych; usług komunalnych; przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych; magazynowania lub przechowywania towarów; wytwarzania produktów energetycznych z biomasy; rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych (*pełen wykaz znajduje się w załączniku nr 1 do rozporządzenia „Wykaz działalności nierolniczych, w zakresie których może być przyznana pomoc”*).
- Wysokość pomocy:
 - Pomoc ma formę zwrotu maksymalnie 50% kosztów kwalifikowanych operacji poniesionych przez beneficjenta, albo maksymalnie 80 % kosztów

kwalifikowanych – w przypadku wystąpienia szkody w gospodarstwie rolnym rolnika, spowodowanej przez powódź lub obsunięcie się ziemi w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 4 ust. 7 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. Nr 98, poz. 634 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 115, poz. 961 oraz z 2010 r. Nr 76, poz. 490),

- Maksymalna wysokość udzielonej pomocy jednemu beneficjentowi w gospodarstwie rolnym w okresie realizacji programu (2009-2015) nie może przekroczyć 100 000 zł,
- Płatności - refundacja części poniesionych kosztów etapowo lub za cały projekt.

▪ **Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw**

(Dziennik Ustaw z 2008 r. Nr 139 poz. 883 - Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania "Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013) z późniejszymi zmianami

○ Beneficjenci:

O pomoc może ubiegać się osoba fizyczna:

1) która:

- a) podejmuje albo wykonuje we własnym imieniu jako mikroprzedsiębiorca działalność w zakresie:
 - określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia, podlegającą przepisom o swobodzie działalności gospodarczej albo przepisom o systemie oświaty albo
 - wytwarzania produktów energetycznych z biomasy
 - zwanej dalej „działalnością gospodarczą”,
- b) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- c) jest pełnoletnia i nie ukończyła 60 roku życia,
- d) nie podlega przepisom o ubezpieczeniu społecznym rolników w pełnym zakresie,
- e) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1698/2005", oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia lub przepisów odrębnych, których regulacje dotyczą realizacji operacji,
- f) w przypadku podmiotów innych niż podmioty podejmujące lub wykonujące działalność gospodarczą obejmującą świadczenie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, **ma miejsce zamieszkania** w miejscowości należącej do gminy:
 - wiejskiej lub

- gminy-miejsko wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców lub
 - gminy miejskiej, wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
 - g) w przypadku podmiotów podejmujących lub wykonujących działalność gospodarczą obejmującą świadczenie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, ma miejsce zamieszkania na obszarach wiejskich, to jest w miejscowości należącej do LGD,
- 2) pomocy, nie przyznano pomocy w ramach działania "Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienie" objętego Programem Operacyjnym "Kapitał Ludzki 2007-2013".

Warunek dotyczący podejmowania wykonywania działalności gospodarczej, o którym mowa w pkt 1 a), uważa się za spełniony, jeżeli w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot podejmujący wykonywanie działalności gospodarczej nie był wpisany do ewidencji działalności gospodarczej albo ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązana do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych.

- o Zakres pomocy: usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa; usługi dla ludności; sprzedaży hurtowej lub detalicznej; rzemiosła lub rękodzielnictwa; roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne; usługi turystyczne oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem; usługi transportowe; usługi komunalne; przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych; magazynowanie lub przechowywanie towarów; wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych. *(Pełen zakres znajduje się w Załączniku nr 1 do Rozporządzenia „Wykaz działalności gospodarczych, w których może być przyznana pomoc”).*
- o Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:
Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:
 - 100 000 zł – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie co najmniej 1 i mniej niż 2 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji;
 - 200 000 zł – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie co najmniej 2 i mniej niż 3 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji;
 - 300 000 zł – jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie co najmniej 3 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji;
 - Pomoc ma formę zwrotu max. 50% kosztów kwalifikowanych operacji poniesionych przez beneficjenta,
 - Płatność- refundacja części poniesionych kosztów etapowo za cały projekt.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w okresie realizacji programu (w latach 2009-2015), nie może przekroczyć 300 000 zł.

W przypadku, gdy operacja dotyczy wyłącznie działalności związanej z przetwórstwem lub obrotem produktami rolnymi lub jadalnymi produktami leśnymi, pomoc jest przyznawana i wypłacana do wysokości 100 tys. zł, jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji.

▪ **Odnowa i rozwój wsi**

(Dziennik Ustaw z 2008 r. Nr 38 poz. 220 – Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013; Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 lipca 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013) z późniejszymi zmianami

○ Zakres pomocy:

Pomocy udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie:

- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno - kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków
- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów małej architektury lub targowisk
- budowy, przebudowy lub remontu przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z włączeniem sal sportowych przeznaczonych wyłącznie dla szkół lub przedszkoli;"
- zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów;
- związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;
- urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej;
- zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości;
- rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;
- zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;

- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn;
 - odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;”,
 - wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie – w zakresie koniecznym do realizacji operacji wymienionych w pkt 1-12;
 - zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich — koniecznego do realizacji operacji;
 - zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;
 - ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji
- Ogólne zasady finansowania:
- refundacji podlegają koszty kwalifikowane poniesione przez beneficjenta, w wysokości nie przekraczającej 80% tych kosztów, z tym że dla jednej miejscowości – nie więcej niż 500 000 zł w okresie realizacji programu,
 - wysokość pomocy nie może być wyższa niż 500 000 zł, także w przypadku operacji realizowanej w więcej niż jednej miejscowości, z tym że kwotę tę dzieli się proporcjonalnie do kosztów realizacji w każdej z tych miejscowości,
 - wysokość pomocy przyznanej na realizację jednej operacji nie może być równa lub niższa niż 25 000 zł, według kalkulacji kosztów określonych we wniosku o przyznanie pomocy.
- Beneficjent:
- gminie;
 - instytucji kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego;
 - osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, działającej na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania — na operacje, w ramach których są ponoszone koszty określone w § 4 ust. 1 pkt 5, 12, 14—16 rozporządzenia
 - organizacji pozarządowej o statusie organizacji pożytku publicznego, której cele statutowe są zbierne z celami działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW 2007 – 2013.
- **Małe projekty**
(*Dziennik Ustaw nr 138, poz. 868 - Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013) z późniejszymi zmianami*)

- Beneficjentami „małych projektów” mogą być:
 - osoba fizyczna, która jest:
 - a) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - b) jest pełnoletnia,
 - c) zamieszkała na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju, zwaną dalej LSR lub wykonuje działalność gospodarczą na tym obszarze, albo
 - osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną, jeżeli posiada siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzi działalność na tym obszarze, z wyłączeniem województwa oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych,

- Zakres pomocy:
 - Podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR przez:
 - udostępnienie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie,
 - organizacje szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy,
 - organizację imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów,
 - zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich,
 - Rozwijanie aktywności społeczności lokalnej poprzez:
 - promocję i organizację lokalnej twórczości kulturalnej lub aktywnej trybu życia, z wyłączeniem remontu i budowy budynków mieszkalnych,
 - promocje lokalnej przedsiębiorczości,
 - remont połączony z modernizacją lub wyposażeniem istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów, pełniących ich funkcje, oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów,
 - Rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR przez:
 - utworzenie lub zmodernizowanie punktów informacji turystycznej, bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych tematycznie z ofertą turystyczną obszaru objętego LSR, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych i promocyjnych dotyczących obszaru objętego LSR,
 - budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne, z wyłączeniem hoteli, moteli, pensjonatów oraz bazy gastronomicznej,

- Promowanie, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego, lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000,
 - Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez:
 - odbudowę, renowację, restaurację albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków,
 - remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję,
 - kultywowanie:
 - miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów,
 - języka regionalnego i gwary,
 - tradycyjnych zawodów i rzemiosła,
 - prowadzenie badań nad obszarem wdrażania LSR, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 23 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
 - Inicjowanie powstania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”, albo podnoszenie jakości takich produktów lub usług przez:
 - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych,
 - promocję produktów lub usług lokalnych,
 - uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
 - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży lub usług lokalnych,
 - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych,
 - badanie rynku produktów lub usług lokalnych – z wyłączeniem działalności rolniczej,
 - Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem działalności rolniczej.
- Wysokość pomocy: na operacje z zakresu „małych projektów” wynosić będzie maksymalnie 80% kosztów kwalifikowanych operacji poniesionych przez beneficjenta nie więcej jednak niż 50 tys. zł; przy czym całkowity koszt operacji nie może być niższy niż 4,5 tys. zł oraz wyższy, niż 200 tys. zł na jednego beneficjenta w okresie realizacji programu (2009-2015).

Zasady składania wniosków do LGD

Wnioski powinny być zgodne z Lokalną Strategią Rozwoju. Termin naboru będzie ogłaszała Lokalna Grupa Działania. Wnioski do finansowania będzie wybierała Rada LGD.

Leader będzie także finansować Funkcjonowanie LGD oraz:

- **Nabywanie umiejętności i aktywizacja**

Pomoc przyznawana dla LGD w ramach działania może w szczególności dotyczyć:

- badań nad obszarem objętym LSR,
- informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR,
- szkolenia kadr biorących udział we wdrażaniu LSR,
- wydarzeń o charakterze promocyjnym związanych z obszarem działania LGD,
- szkolenia lokalnych liderów,
- animowania społeczności lokalnych,
- kosztów bieżących LGD,

- **Wdrażanie projektów współpracy**

- wspólne przedsięwzięcia realizowane przez LGD.

Więcej informacji www.minrol.gov.pl

***Szczegółowe warunki uzyskania wsparcia regulują rozporządzenia:**

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty

pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007-2013 z późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty

pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego PROW na lata 2007-2013 z

późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty

pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW na lata 2007-

2013 z późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty

pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013 z późniejszymi zmianami.

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR)

1.1 Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze

- a) Nazwa LGD: **Fundacja „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”**
- b) Status prawny LGD: **Fundacja** działająca na mocy:
 - ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (t.j. Dz.U. 1984 Nr 21 poz. 97 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.U nr 64, poz. 427),
 - rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. UE L 277 z 21.10.2005r. str. 1)
 - oraz Statutu.
- c) Data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS): 14 czerwca 2006 r.
- d) Numer KRS: **0000258837**

1.2 Opis procesu budowania partnerstwa

Fundacja „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” została utworzona w ramach projektu pn. „Opracowanie strategii rozwoju obszarów wiejskich oraz utworzenie Lokalnej Grupy Działania na obszarze Wzgórz Dalkowskich”, realizowanego przez Gminę Nowe Miasteczko w latach 2004-2006 w ramach tzw. Schematu I Pilotażowego Programu LEADER+.

Geneza ww. projektu była silnie związana z działaniami Gminy Grębocice i Fundacji Ekologicznej „Zielona Akcja” z Legnicy mającymi na celu powołanie Grupy Partnerskiej Porozumienie Wzgórz Dalkowskich. Grupa Partnerska Porozumienie Wzgórz Dalkowskich powstała 12 października 2004 roku.

Deklarację podpisało wówczas 21 partnerów. Celem Partnerstwa Porozumienie Wzgórz Dalkowskich było wówczas: zintegrowanie działań instytucji, organizacji, samorządu, lokalnych przedsiębiorców oraz wszystkich innych środowisk działających w regionie na rzecz rozwoju równoważonego i ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego.

Grupa działała wprawdzie w mniejszej skali (niż LEADER), ale na bardzo zbliżonych zasadach, tj. w oparciu o partnerstwo (kapitał społeczny), ustalony plan działania (strategię) oraz lokalny potencjał (zasoby przyrodnicze, kulturowe, potencjał gospodarczy, lokalna tożsamość, itp.). Do inicjatywy utworzenia LGD wysuniętej przez Gminę Nowe Miasteczko przystąpiło łącznie 11 gmin: 5 z terenu południowej części województwa lubuskiego i 6 z północnej części województwa dolnośląskiego.

Całość prac zmierzających do utworzenia LGD oraz opracowania strategii na lata 2006-2008 od początku realizacji projektu przebiegała w sposób partnerski. W projekcie ze względu na bardzo duży obszar przyszłej LGD przyjęto rozbudowany model współpracy z udziałem tzw. Zespołu Diagnostycznego (reprezentanci obszaru LGD oraz eksperci) i koordynatorów gminnych, Grupy roboczej ds. informacji (funkcjonującej na zasadzie grupy e-mailowej) oraz ciągle powiększanej, trójsektorowej grupy uczestników projektu. Model ten zapewniał szybki

i wielokanałowy przebieg informacji pomiędzy uczestnikami projektu, eksponując przy tym rolę koordynatorów gminnych, jako osób odpowiedzialnych za pozyskiwanie potencjalnych uczestników projektu/ członków LGD spośród przedstawicieli środowiska publicznego, społecznego i gospodarczego poszczególnych gmin.

Łącznie w procesie powstawania partnerstwa zorganizowano 30 spotkań, warsztatów, seminariów i konferencji, każdorazowo z udziałem przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. W projekcie oprócz przedstawicieli 11 gmin uczestniczyli przedstawiciele: instytucji publicznych, instytucji gospodarczych oraz instytucji społecznych. Ogółem w konferencjach, warsztatach i spotkaniach wzięło udział 676 osób. Grono uczestników projektu - nawet w końcowej fazie Schematu I – było ciągle otwarte na nowe osoby, które chciały włączyć się w proces tworzenia partnerstwa w formie LGD.

Głównymi efektami realizacji projektu było opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju dla obszarów Wzgórz Dalkowskich oraz utworzenie Lokalnej Grupy Działania.

W dniu 1.02.2006r. odbyło się zebranie fundatorów, na którym założono Lokalną Grupę Działania w formie Fundacji „ Porozumienie Wzgórz Dalkowskich „ , uchwalono statut, wybrano Radę Fundacji oraz dokonano wyboru członków Zarządu Fundacji.

Zarząd ukonstytuował się w dniu 13.03.2006r

Od tego czasu Zarząd Fundacji swoje działania skupił na opracowaniu wniosku o dofinansowanie projektu w ramach Programu Leader+ - Schemat II.

Wniosek o dofinansowanie został złożony do Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa w dniu 19.06.2006r. na projekt pt. „Opracowanie strategii rozwoju obszarów wiejskich oraz utworzenie Lokalnej Grupy Działania na obszarze Wzgórz Dalkowskich” i realizowany był od czerwca 2006r. do maja 2008r.

W ramach projektu:

- zorganizowano i wyposażono w sprzęt biuro fundacji,
- przeprowadzono szkolenia z zakresu: agroturystyki, zakładania własnej działalności gospodarczej,
- przeprowadzono szkolenia dla: zarządu, rady, personelu biura, lokalnych organizacji i grup młodzieżowych, lokalnych przewodników w ramach programu „lekcje w przyrodzie”, nauczycieli w ramach Regionalnego Programu Edukacji Ekologicznej,
- w ramach działań informacyjnych: wydano przewodnik z produktami i usługami Wzgórz Dalkowskich, biuletyn informacyjny, wykonano tablice informacyjne, utworzono punkt informacji turystycznej,
- w ramach działań na rzecz promocji regionu: utworzono ekomuzea, sklepik produktów lokalnych, wydano albumu, film, widokówki, ulotki, brano udział w targach,
- ponadto: zorganizowano imprezy kulturalne, opracowano koncepcję głównego szlaku rowerowego po Wzgórzach Dalkowskich, opracowano dokumentację techniczną na zagospodarowania parków podworskich, utworzono ścieżki dydaktyczne , zorganizowano konkursy i festiwale.

Fundacja była i jest ciągle otwarta na nowe osoby i instytucje, które chcą włączyć się w proces realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na obszarze Wzgórz Dalkowskich czego przykładem jest przyjęcie w 2008r. 6 nowych członków oraz poszerzenie obszaru swojego działania o teren gminy Szprotawa.

1.3 Charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

Tabela 1. Partnerzy Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” – sektor społeczny.

L.p.	Nazwa Partnera	Gmina	Nazwa organizacji	Funkcja w strukturze LGD
1.	Jatczak Henryk	Nowe Miasteczko	Osoba fizyczna	Członek Rady
2.	Sikora Leszek	Nowe Miasteczko	Osoba fizyczna	-
3.	Wawrzyńczyk Zdzisław	Nowe Miasteczko	Osoba fizyczna	-
4.	Tadeusz Walkowiak	Nowe Miasteczko	Osoba fizyczna	Prezes Zarządu
5.	Przemysław Maksymów	Gaworzyce	Osoba fizyczna	Wiceprezes Zarządu
6.	Ewa Wierzchosławska	Niegosławice	Osoba fizyczna	Członek Zarządu
7.	Tomasz Siekierkowski	Bytom Odrzański	Osoba fizyczna	Członek Zarządu
8.	Krzysztof Staszak	Radwanice	Osoba fizyczna	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Krystyna Betiuk	Nowe Miasteczko	Osoba fizyczna	-
10.	Stanisława Michalska	Niegosławice	Osoba fizyczna	-
11.	Andrzej Sawicki	Niegosławice	Osoba fizyczna	-
12.	Danuta Wojtasik	Nowe Miasteczko	Osoba fizyczna	-
13.	Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Koni „Koń i Człowiek” w Jakubowie	Radwanice	Stowarzyszenie	Członek Rady
14.	Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych, Lubuski Oddział w Kożuchowie	Kożuchów	Towarzystwo	Fundator, członek Rady
15.	Stowarzyszenie Kulturalno – Sportowe „Zgoda Brzeźnica” w Brzeźnicy	Brzeźnica	Stowarzyszenie	Fundator, członek Rady
16.	Stowarzyszenie Przyjaciół Bytomia Odrzańskiego w Bytomiu Odrzańskim	Bytom Odrzański	Stowarzyszenie	Fundator, członek Rady
17.	Fundacja Rolna „Plon” w Polkowicach	Polkowice	Fundacja	Fundator, członek Rady
18.	Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja” w Legnicy	Legnica	Fundacja	Fundator, członek Rady
19.	Stowarzyszenie „Przyjaciół Nowego Miasteczka” w Nowym Miasteczku	Nowe Miasteczko	Stowarzyszenie	Fundator, członek Rady, ma przedstawiciela w Zarządzie
20.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Grębocice „Przyjazna Gmina Grębocice	Grębocice	Stowarzyszenie	-
21.	Stowarzyszenie Animacji Twórczej i Działań Alternatywnych „SATIDA” w Suchej Górze	Szprotawa	Stowarzyszenie	-
22.	Stowarzyszenie Artystów Współczesnej Kultury Ludowej w Bytomiu Odrzańskim	Bytom Odrzański	Stowarzyszenie	-

Tabela 2. Partnerzy Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” – sektor publiczny.

L.p.	Nazwa Partnera	Gmina	Funkcja w strukturze LGD
1.	Gmina Bytom Odrzański	Bytom Odrzański	Członek Rady, ma przedstawiciela w Zarządzie
2.	Gmina Brzeźnica	Brzeźnica	Członek Rady
3.	Gmina Gaworzyce	Gaworzyce	Członek Rady
4.	Gmina Grębocice	Grębocice	Członek Rady
5.	Gmina Jerzmanowa	Jerzmanowa	Członek Rady
6.	Gmina Kozuchów	Kozuchów	Członek Rady
7.	Gmina Niegostawice	Niegostawice	Członek Rady
8.	Gmina Nowe Miasteczko	Nowe Miasteczko	Członek Rady
9.	Gmina Polkowice	Polkowice	Członek Rady
10.	Gmina Radwanice	Radwanice	Członek Rady
11.	Gmina Szprotawa	Szprotawa	Członek Rady
12.	Gmina Żukowice	Żukowice	Członek Rady

Tabela 3. Partnerzy Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” – sektor gospodarczy.

L.p.	Nazwa Partnera	Gmina	Funkcja w strukturach LGD
1.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „CARO” w Zielonej Górze	Nowe Miasteczko	Fundator, członek Rady
2.	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „VICTORIA II” A.F. Buras w Dobromilu	Radwanice	Fundator, członek Rady
3.	Zakład Dekarsko – Budowlany Adam Ryczek w Jaczowie	Jerzmanowa	Fundator, członek Rady
4.	Dendrofarma PPHU Głogów	Gaworzyce	Fundator, członek Rady, ma przedstawiciela w Zarządzie
5.	Spółdzielnię Obsługi Rolnictwa „Farmer” w Grębocicach	Grębocice	Fundator, członek Rady, ma przedstawiciela w Komisji Rewizyjnej
6.	Rolnicza Spółdzielnia Rolnicza „Przyszłość” w Rejowie	Nowe Miasteczko	Członek Rady
7.	Handel Usługi Produkcja „SĘDZIELOWSCY” w Bobrowicach	Szprotawa	-
8.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe we Wrzesinach	Brzeźnica	-
9.	PPHU Piekarnia „IZABELA” w Wiechlicach	Szprotawa	-
10.	PH „MARIAPOL” w Pasterzowicach	Szprotawa	-
11.	AMECO w Cisowie	Kozuchów	-

Fundacja liczy 45 partnerów – stan na 24.01.2013r.

Sposób rozszerzania lub zmiany składu Fundacji określa Statut Fundacji w § 1 ust. 3, § 16 ust. 6 oraz § 17 ust. 6.

1.4 Struktura Rady Fundacji, do której wyłącznej właściwości należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005, zwanych dalej „organem decyzyjnym”

Rada Fundacji składa się z 24 - 28 członków zgodnie z zapisem Statutu Fundacji.

Tabela 4. Skład Rady Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”.

L.p.	Imię i nazwisko członka/osoby reprezentującej organu decyzyjnego	Nazwa członka organu decyzyjnego	Nazwa reprezentowanej gminy	Reprezentowany sektor
1.	Lesław Golba	Gmina Jerzmanowa	Jerzmanowa	publiczny
2.	Julita Wrzesińska	Gmina Radwanice	Radwanice	publiczny
3.	Andrzej Ogrodnik	Gmina Kożuchów	Kożuchów	publiczny
4.	Bogdan Bogucki	Gmina Nowe Miasteczko	Nowe Miasteczko	publiczny
5.	Artur Chodor	Gmina Grębocice	Grębocice	publiczny
6.	Małgorzata Chiżyńska-Kalus	Gmina Polkowice	Polkowice	publiczny
7.	Karina Jarosz	Gmina Szprotawa	Szprotawa	publiczny
8.	Daniel Kurek	Gmina Żukowice	Żukowice	publiczny
9.	Marcin Urbaniak	Gmina Niegosławice	Niegosławice	publiczny
10.	Anna Burchardt	Gmina Brzeźnica	Brzeźnica	publiczny
11.	Monika Pelc	Gmina Bytom Odrzański	Bytom Odrzański	publiczny
12.	Monika Śmikiel	Gmina Gaworzyce	Gaworzyce	publiczny
13.	Henryk Jatczak	nie dotyczy	Nowe Miasteczko	społeczny
14.	Danuta Wojtasik	nie dotyczy	Nowe Miasteczko	społeczny
15.	Irena Krukowska-Szopa	Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”	Legnica	społeczny
16.	Paweł Chrobak	Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Koni „Koń i Człowiek”	Radwanice	społeczny
17.	Józef Rubacha	Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych, Lubuski Oddział w Kożuchowie	Kożuchów	społeczny
18.	Jadwiga Parecka	Stowarzyszenie Kulturalno – Sportowe „Zgoda Brzeźnica”	Brzeźnica	społeczny
19.	Ryszard Ryczkowski	Stowarzyszenie Przyjaciół Bytomia Odrzańskiego	Bytom Odrzański	społeczny
20.	Jan Bytniewski	Fundacja Rolna „Plon”	Polkowice	społeczny
21.	Henryka Chmurska	Stowarzyszenie „Przyjaciół Nowego Miasteczka”	Nowe Miasteczko	społeczny
22.	Henryk Naranowicz	Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „CARO”	Nowe Miasteczko	gospodarczy
23.	Ferdynand Buras	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „VICTORIA II” A.F. Buras	Radwanice	gospodarczy
24.	Adam Ryczek	Zakład Dekarsko – Budowlany Adam Ryczek	Jerzmanowa	gospodarczy
25.	Józef Płocha	Dendrofarma PPHU	Gaworzyce	gospodarczy
26.	Andrzej Szocik	Spółdzielnię Obsługi Rolnictwa „Farmer”	Grębocice	gospodarczy
27.	Janusz Jaworski	Rolnicza Spółdzielnia Rolnicza „Przyszłość” w Rejowie	Nowe Miasteczko	gospodarczy

Liczbę członków Rady Fundacji pochodzących z poszczególnych sektorów i ich procentowy udział przedstawia poniższa tabela:

Tabela 5. Reprezentatywność poszczególnych sektorów w składzie LGD.

L.p.	Sektor	Liczba partnerów LGD	% składu LGD
1.	Sektor publiczny	12	44,45
2.	Sektor społeczny	9	33,33
3.	Sektor gospodarczy	6	22,22
ŁĄCZNIE		27	100

1.5 Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego.

1.5.1 Rozdział funkcji pomiędzy poszczególne organy LGD

Struktura Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” jest tak skonstruowana, aby oddawać w sposób reprezentatywny obszar LGD i społeczność zamieszkującą na jego obszarze. Strukturę LGD tworzą – zgodnie z uchwalonym Statutem – następujące organy:

- Zgromadzenie Fundatorów
- Zgromadzenie Partnerów
- Rada Fundacji
- Zarząd Fundacji
- Komisja Rewizyjna (organ wewnętrznej kontroli).

Zgromadzenie Fundatorów

Zgromadzenie Fundatorów tworzą założyciele Fundacji składający się z przedstawicieli sektora społecznego i gospodarczego.

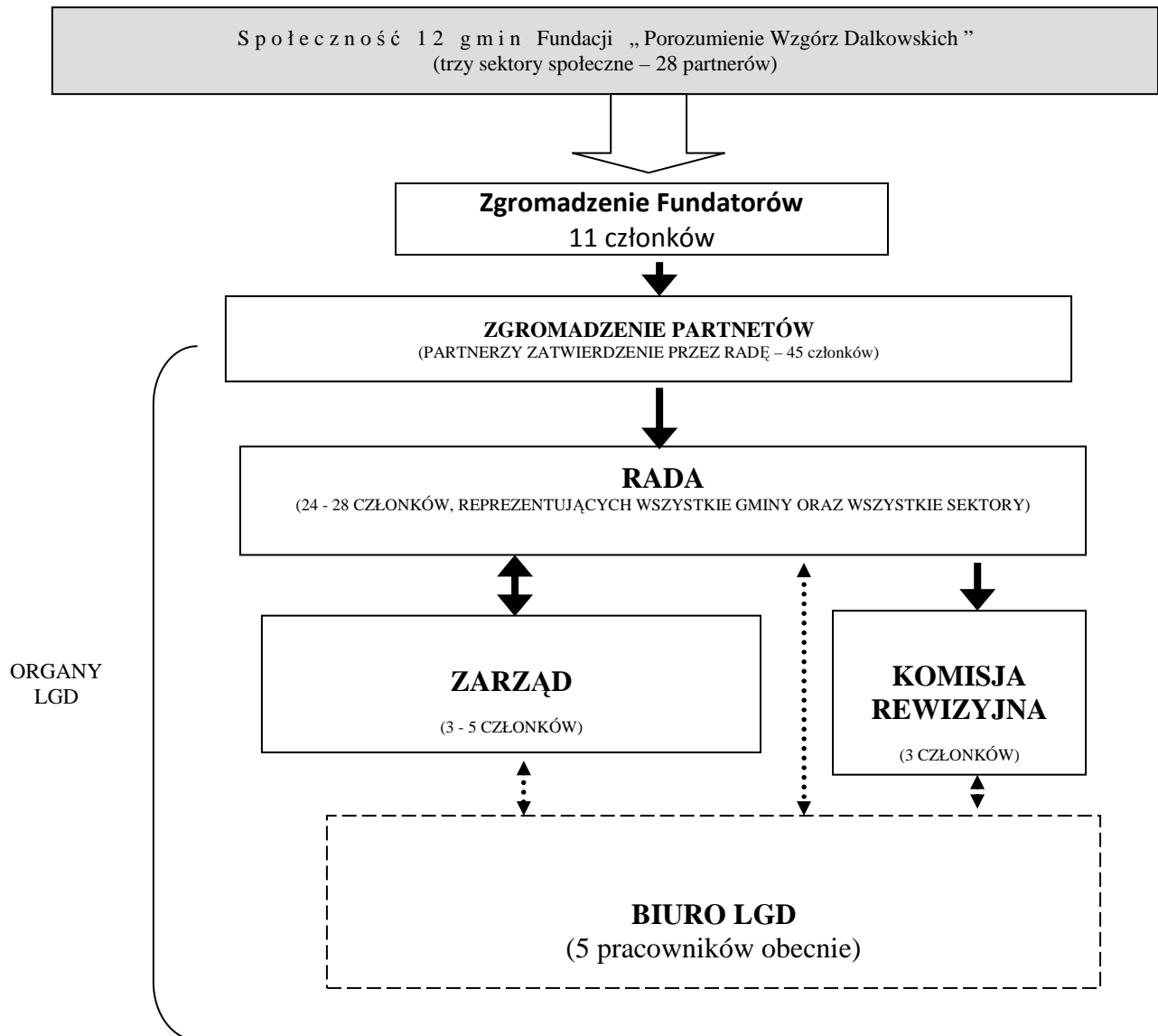
Do kompetencji Zgromadzenia Fundatorów należy:

- określenie głównych kierunków działania Fundacji,
- zmiana statutu wraz z celami Fundacji i struktury organizacyjnej Fundacji,
- podejmowanie uchwał o przekształceniu, połączeniu lub likwidacji Fundacji i o przeznaczeniu jej majątku,
- wybór pierwszego Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej,
- przyjmowanie nowych członków.

Zgromadzenie Partnerów

Zgromadzenie Partnerów tworzą podmioty sektora publicznego, gospodarczego i społecznego (w tym osoby fizyczne). Status Partnera Fundacji otrzymują podmioty, które złożyły pisemną deklarację o współpracy z Fundacją i otrzymały tytuł Partnera mocą uchwały Zgromadzenia Fundatorów, a także wpłaciły w ciągu 14 dni od daty uchwały składkę w aktualnie obowiązującej wysokości (ustalenie kwoty składki należy do kompetencji Zgromadzenia Partnerów, z opłaty zwolnione są zgodnie z Ustawą o finansach publicznych podmioty sektora publicznego).

Każdy podmiot po przejściu powyższej procedury staje się członkiem Zgromadzenia Partnerów i może bezpośrednio uczestniczyć w procesie decyzyjnym Fundacji. Członkiem Zgromadzenia Partnerów jest również Fundator Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”.

Rysunek 1. Schemat struktury Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

Do kompetencji Zgromadzenia Partnerów należy:

- powoływanie i odwoływanie członków Rady Fundacji, Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej (za wyjątkiem ich pierwszego składu),
- ocena pracy Zarządu, przyjmowanie corocznych sprawozdań i udzielanie członkom Zarządu absolutorium – na wniosek Komisji Rewizyjnej,
- ocena pracy Rady i przyjmowanie od Rady sprawozdań z jej działalności,
- określenie zasad wsparcia działań innych osób i instytucji zbieżnych z celami Fundacji, w tym tworzenie i likwidacja wyodrębnionych funduszy,
- wytyczanie głównych kierunków działalności Fundacji poprzez uchwalenie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla obszaru Wzgórz Dalkowskich oraz wieloletnich programów działań uszczegóławiających Strategię,
- nadzór nad działalnością Fundacji,
- ustalanie wysokości składek członkowskich,
- uchwalanie Regulaminu Zgromadzenia Partnerów.

Posiedzenia Zgromadzenia Partnerów zwoływane są co najmniej raz na rok. Posiedzenie Zgromadzenia zwołuje Przewodniczący, informując o tym na co najmniej 14 dni przed datą posiedzenia poprzez zawiadomienie pisemne lub pocztą elektroniczną członków Zgromadzenia.

Zgromadzenie Partnerów pracuje według regulaminu, który stanowi Załącznik nr 5 do dokumentu Strategii.

Struktura Rady – organu decyzyjnego

Rada Fundacji składa się z 24 - 28 członków. W skład rady wchodzi przedstawiciele każdej z dwunastu partnerskich gmin. Rada jest organem decyzyjnym w LGD – będzie decydowała o wyborze projektów przeznaczonych do realizacji w ramach LSR. Spotkania Rady odbywają się w miarę potrzeb lub na pisemny wniosek:

- co najmniej połowy członków Rady,
- Komisji Rewizyjnej,
- Co najmniej 2/3 składu Zarządu.

Skład Rady wybierany jest spośród członków Zgromadzenia Partnerów raz na 4 lata.

Rada pracuje według regulaminu, który stanowi Załącznik nr 6 do dokumentu Strategii.

Zarząd Fundacji

Zarząd Fundacji składa się z 3 – 5 osób. Skład Zarządu jest reprezentatywny dla obszaru działania Fundacji. Członkowie Zarządu pochodzą w minimum 50% z sektora społecznego i gospodarczego. Zarząd kieruje bieżącą działalnością Fundacji. Spotkania Zarządu odbywają się nie rzadziej jednak niż raz na 3 miesiące. Kadencja Zarządu trwa 4 lata. Zarząd wybierany jest przez Zgromadzenie Partnerów.

Zarząd pracuje według regulaminu, który stanowi Załącznik nr 7 do dokumentu Strategii.

Komisja Rewizyjna

Komisja Rewizyjna składa się z 3 osób i jest organem wewnętrznej kontroli Fundacji. Spotkania Komisji odbywają się nie rzadziej niż raz na pół roku. Komisja może zapraszać na swoje posiedzenia ekspertów w dziedzinie kontroli, w której wymagana jest specjalistyczna wiedza. Kadencja Komisji trwa 4 lata. Komisja wybierana jest przez Zgromadzenie Partnerów.

BIURO Fundacji

Personel biura zatrudniany jest przez Zarząd. Zarząd dostosowuje skład osobowy biura do realnych potrzeb Fundacji oraz jej możliwości finansowych i organizacyjnych. Biurem Fundacji kieruje Dyrektor Biura. Odpowiada on bezpośrednio za organizację pracy całego personelu.

Biuro Fundacji pracuje według regulaminu, który stanowi Załącznik nr 4 do dokumentu Strategii.

1.5.2 Struktura organizacyjna Biura LGD i zasady zatrudniania pracowników

Struktura organizacyjna Biura przedstawia się następująco:

- Dyrektor Biura
- Główny Księgowy
- Specjalista ds. projektów inwestycyjnych
- Specjalista ds. promocji i informacji
- Animator ds. projektów społecznych
- Asystent biura

Wymagania konieczne i pożądane na danym stanowisku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Wymagania konieczne i pożądane od pracowników biura LGD.

L.p.	Stanowisko	Wymagania konieczne	Wymagania pożądane
1.	Dyrektor Biura	<ul style="list-style-type: none"> - wykształcenie co najmniej średnie lub wyższe - bardzo dobra znajomość zasad podejścia Leader, - doświadczenie w zarządzaniu projektami finansowanymi z funduszy UE o wartości powyżej 100.000 zł, - umiejętność posługiwania się komputerem (obsługa oprogramowania Word, Excel, Power Point, Outlook Express), - doświadczenie w zarządzaniu zespołem. 	<ul style="list-style-type: none"> -doświadczenie w planowaniu/realizacji projektów infrastrukturalnych, -umiejętność oceny planowanych inwestycji pod względem ekonomicznym, -doświadczenie w aktywizowaniu mieszkańców wsi, -doświadczenie w pracy w sektorze pozarządowym.
2.	Główny księgowy	<ul style="list-style-type: none"> - wykształcenie co najmniej średnie na kierunku ekonomicznym lub wykształcenie wyższe, - doświadczenie w rozliczaniu projektów finansowanych z funduszy strukturalnych UE, - znajomość zasad prowadzenia dokumentacji kadrowej, - umiejętność posługiwania się komputerem (w szczególności obsługa oprogramowania typu Excel). 	<ul style="list-style-type: none"> - wykształcenie w zakresie rachunkowości, - doświadczenie w pracy w dziale księgowości, - doświadczenie w pracy w dziale kadr.
3.	Specjalista ds. projektów inwestycyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - wykształcenie co najmniej średnie lub wyższe, - bardzo dobra znajomość źródeł finansowania projektów realizowanych na obszarach wiejskich, - doświadczenie w planowaniu projektów o charakterze podobnym do operacji objętych wsparciem w ramach działań osi 3 PROW - bardzo dobra znajomość procedur ubiegania się o dofinansowanie w ramach funduszy strukturalnych UE, - biegła umiejętność posługiwania się komputerem 	<ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie w koordynacji projektów o charakterze podobnym do operacji objętych wsparciem w ramach działań osi 3 PROW - znajomość języka obcego.
4.	Specjalista ds. promocji i informacji	<ul style="list-style-type: none"> - wykształcenie co najmniej średnie lub wyższe, - praktyczna znajomość programów komputerowych MS Office: Word, EXCELL, Power Point, - doświadczenie w pracy w sektorze pozarządowym, - znajomość zagadnień związanych z aplikowaniem do Funduszy Strukturalnych i programów krajowych, - umiejętność pracy zespołowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie w tworzeniu i realizacji projektów unijnych, -operatywność, komunikatywność,
5.	Animator ds. projektów społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - wykształcenie co najmniej średnie lub wyższe, - doświadczenie w aktywizowaniu mieszkańców wsi, 	<ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie w realizacji projektów o charakterze podobnym do projektów objętych wsparciem w ramach

		- bardzo dobra znajomość zasad podejścia Leader, - doświadczenie w planowaniu projektów o charakterze podobnym do projektów objętych wsparciem w ramach tzw. „małych projektów”, - biegła umiejętność posługiwania się komputerem.	tzw. „małych projektów”, - doświadczenie w pracy w sektorze pozarządowym
6.	Asystent biura	- wykształcenie co najmniej średnie, - biegła umiejętność obsługi komputera i innych urządzeń biurowych, - komunikatywność, - dobra organizacja pracy.	- znajomość języka obcego, - doświadczenie w pracy biurowej.

Opis stanowisk:

Dyrektor Biura jest odpowiedzialny za prawidłowe zarządzanie sprawami Fundacji – w ramach posiadanych uprawnień i nie zastrzeżonych do kompetencji innych organów Fundacji oraz Biurem i należyłą realizacją następujących zadań:

- wykonywanie uchwał Zgromadzenia Fundatorów, Partnerów oraz Zarządu Fundacji
- realizacja zadań określonych przez Zarząd
- prowadzenie bieżących spraw Fundacji
- gromadzenie i udostępnianie informacji i dokumentacji z zakresu działalności Fundacji
- ogólne poradnictwo prawne, finansowe, organizacyjne i inne w oparciu o własny bank danych oraz zamawiane ekspertyzy i opinie specjalistyczne
- opracowywanie projektów zmian w statucie i regulaminach organizacyjnych
- poszukiwanie możliwości pozyskania dofinansowań unijnych dla projektów Fundacji z PROW oraz innych programów
- realizacja projektów Fundacji
- przygotowanie kompletnej dokumentacji na potrzeby realizacji projektu w ramach funduszy UE
- doradztwo unijne dla mieszkańców terenu Lokalnej Strategii Rozwoju
- monitorowanie problematyki związanej z funduszami UE
- nawiązywanie współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej
- obsługa organów Fundacji
- opracowanie planów pracy, budżetu oraz sprawozdań merytorycznych i finansowych
- udział w różnego rodzaju naradach, sympozjach, szkoleniach, uroczystościach związanych z działalnością Fundacji
- utrzymywanie stałego kontaktu z członkami wspierającymi

Główny Księgowy jest odpowiedzialny za prawidłowe i bieżące prowadzenie księgowości oraz sprawozdawczości finansowej, terminowe dokonywanie rozliczeń finansowych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa i należyłą realizacją następujących zadań:

- prowadzenie rachunkowości zgodnie z aktualnymi przepisami prawa
- wykonywanie obowiązków sprawozdawczych ustalonych przez GUS

- tworzenie warunków dla przestrzegania ścisłej dyscypliny finansowej i budżetowej Fundacji
- należyte przechowywanie i zabezpieczenie dokumentów księgowych, ksiąg rachunkowych, sprawozdań finansowych oraz środków pieniężnych
- bieżące, prawidłowe prowadzenie księgowości z zastosowaniem racjonalnej organizacji pracy i techniki przetwarzania danych
- rejestracja operacji gospodarczych i finansowych
- analiza dokumentów finansowych
- sporządzanie obowiązujących dowodów księgowych, kasowych i magazynowych
- dokonywanie zamknięcia rocznego ksiąg oraz sporządzanie wymaganych zasadami rachunkowości sprawozdań finansowych w tym GUS
- sporządzanie w obowiązującym terminie deklaracji i wykazów dla celów organów podatkowych i ZUS
- udostępnianie ksiąg oraz dokumentów finansowych do kontroli sprawowanej przez uprawnione organa kontroli
- prowadzenie ewidencji środków trwałych i wyposażenia
- prowadzenie kartoteki wynagrodzeń
- sporządzanie list płac
- regulowanie zaliczek na podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych
- prowadzenie tabel amortyzacyjnych i wyceny środków trwałych
- wypłata udzielonych zaliczek i ich rozliczanie
- regulowanie płatności wynikających ze zobowiązań
- odprowadzanie składek ZUS, rozliczenia z ZUS i wypłat zasiłków chorobowych
- wypłata wynagrodzeń osobowych i honorariów, sporządzanie sprawozdań dotyczących zatrudnienia i funduszu płac
- wystawianie rachunków
- prowadzenie dokumentacji składek członkowskich
- prowadzenie rachunku bankowego
- prowadzenie spraw kadrowych
- opracowywanie projektu preliminarza budżetowego
- czuwanie nad prawidłowym przebiegiem wykonania budżetu Fundacji
- wnioskowanie wraz z uzasadnieniem o wprowadzenie zmian w preliminarzu budżetowym
- realizowanie wydatków w zakresie ubezpieczeń społecznych i kosztów podróży
- prowadzenie kasy gotówkowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa
- prowadzenie systematycznej kontroli wewnętrznej dokumentów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa
- prawidłowe zabezpieczenie środków finansowych i pozostałych składników majątkowych
- sporządzanie pism, wniosków i podań związanych z działalnością finansowo-księgową Fundacji

Specjalista ds. projektów inwestycyjnych jest odpowiedzialny za przygotowanie projektów w ramach funduszy UE oraz realizację i rozliczenie procesu dotacyjnego, a także:

- wykonawstwo projektów inwestycyjnych i szkoleniowo-doradczych (obsługa pozyskanych środków w ramach projektu, dokumentacja rozliczeniowa)
- realizacja działań informacyjnych w zakresie możliwości finansowania działań osi 3 objętych Lokalną Strategią Rozwoju
- pomoc beneficjentom w przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej
- pomoc beneficjentom w rozliczaniu projektów
- przygotowanie raportów dotyczących realizacji poszczególnych działań objętych Lokalną Strategią Rozwoju
- przygotowanie opinii o projektach składanych w ramach ogłoszonych naborów wniosków
- realizowanie innych zadań zleconych przez Dyrektora Biura

Specjalista ds. promocji i informacji jest odpowiedzialny za promocję i informacje na temat realizowanych projektów Fundacji, a także za:

- nadzór nad realizacją strategii promocyjnej projektów
- przygotowanie i prezentowanie informacji na temat projektów
- współpraca z mediami
- prowadzenie promocji Fundacji
- organizowanie spotkań i konferencji
- redagowanie notatek prasowych
- zarządzanie treścią merytoryczną materiałów promocyjnych i informacyjnych
- redagowanie strony internetowej Fundacji
- prowadzenie działalności wydawniczej
- wydawanie wewnętrznych materiałów informacyjnych i problemowych
- rekrutacja beneficjentów do projektów
- realizacja projektów Fundacji
- obsługa klientów (mieszkańców) udzielanie odpowiedzi i wyjaśnień, przyjmowanie wniosków i postulatów składanych przez mieszkańców dotyczących wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju
- realizowanie innych zadań zleconych przez Dyrektora Biura

Animator ds. projektów społecznych odpowiedzialny jest za:

- realizowanie działań informacyjnych w zakresie możliwości finansowania „małych projektów” objętych Lokalną Strategią Rozwoju
- aktywizowanie mieszkańców do udziału w realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju
- pomoc beneficjentom w przygotowywaniu dokumentacji aplikacyjnej
- pomoc beneficjentom w rozliczaniu projektów
- przygotowywanie opinii o projektach składanych w ramach ogłoszonych naborów wniosków
- przygotowywanie raportów dotyczących realizacji „małych projektów”
- planowanie i koordynację przedsięwzięć realizowanych przez Fundację w ramach Działania 4.3. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (tj. nabywanie, umiejętności i aktywizacja)

- planowanie i koordynację projektów współpracy realizowanych w ramach Działania 4.2. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
- przygotowywanie sprawozdań i rozliczanie ww. projektów
- realizowanie innych zadań zleconych przez Dyrektora Biura

Asystent biura jest odpowiedzialny za:

- prowadzenie dokumentacji Fundacji
- prowadzenie korespondencji
- przygotowywanie materiałów na Zgromadzenie Fundatorów, Partnerów i zebrania Rady oraz Zarządu Fundacji
- sporządzanie protokołów z posiedzeń organów Fundacji
- prowadzenie dokumentacji organów Fundacji
- sporządzanie odpisów uchwał Zgromadzenia Fundatorów, Partnerów oraz Rady i wydawanie ich uprawnionym organom
- prowadzenie dokumentacji członkowskiej
- obsługa Zgromadzenia Fundatorów, Partnerów oraz Rady i Zarządu Fundacji
- prowadzenie rejestru uchwał organów Fundacji
- prowadzenie sekretariatu Biura
- prowadzenie archiwum Fundacji
- zaopatrzenie Biura
- sprawowanie pieczy nad sprzętem biurowym oraz zlecenie przeprowadzenia jego konserwacji lub naprawy
- realizowanie innych zadań zleconych przez Dyrektora Biura

Współpraca biura z koordynatorami gminnymi.

Biuro – dla usprawnienia swojej pracy - współdziała z nieformalną siecią koordynatorów gminnych. Każda z gmin wytypowała jednego koordynatora, do którego w pierwszej kolejności wysyłane są wszystkie wiadomości związane z LGD. Koordynator pełni funkcję lokalnego animatora, który zapewnia sprawny przepływ informacji pomiędzy biurem a lokalną społecznością. Niezależnie od tego biuro stale współpracuje z członkami organów Fundacji i lokalnymi liderami społecznymi. Głównym kanałem przepływu informacji między biurem a osobami z nim współpracującymi jest Internet (poczta e-mail, strona www, komunikatory).

Wolontariat i staże w biurze LGD.

Dla rozwoju kapitału ludzkiego na obszarze działania Fundacji, Biuro Fundacji korzysta – w ramach swoich możliwości organizacyjnych – z pomocy wolontariuszy. Dopuszcza się możliwość wolontariatu stałego (np. przy obsłudze strony internetowej LGD) i okazjonalnego (np. przy organizowanych przedsięwzięciach informacyjnych, promocyjnych).

Fundacja – w miarę potrzeb i możliwości – w porozumieniu z Powiatowymi Urzędami Pracy, organizuje staże i praktyki w Biurze Fundacji.

Procedura rekrutacji pracowników:

1. Informacja o rekrutacji.

Ogłoszenie o naborze:

- strona internetowa Fundacji
- rozesłanie informacji drogą e-mail do bazy partnerów Fundacji
- przesłanie informacji do partnerskich gmin Fundacji

- przekazanie informacji do Powiatowych Urzędów Pracy z obszaru działania Fundacji
2. Nabór zgłoszeń.
 3. Selekcja zgłoszeń przez Zarząd.
 4. Rozmowy kwalifikacyjne przeprowadzone przez Zarząd.
 5. Wybór personelu przez Zarząd.

Szczegółowy opis zawarty jest w opracowanej „Procedurze naboru pracowników do Biura Fundacji”, która stanowi Załącznik nr 3 do dokumentu Strategii.

Warunki funkcjonowania Biura Fundacji.

Siedziba Biura Fundacji mieści się w Nowym Miasteczku przy ul. Głogowskiej 1.

Tabela 7. Charakterystyka biura LGD.

Powierzchnia biura:	74,00m ²
Liczba pomieszczeń:	3 biurowe (50 m ²), archiwum (9 m ²), pomieszczenie socjalne (3 m ²) i dwa pomieszczenia sanitarne (12 m ²).
Liczba stanowisk pracy:	5 docelowo 6.
Wydzielone miejsce na archiwum	Opis: pomieszczenie o pow. (9 m ²), wyposażone w regały.
Możliwość obsługi potencjalnych beneficjentów	Opis: w biurze wydzielone jest osobne pomieszczenie do obsługi interesantów o pow. 12,0 m ² , wyposażone w sprzęt komputerowy, ksero z którego mogą korzystać interesanci, telefon i fax.
Dostęp do Internetu:	Stały szerokopasmowy dostęp do Internetu oraz rozprowadzona jest sieć komputerowa umożliwiająca docelowo podłączenie 16 stanowisk.
Dostępny sprzęt biurowy:	- komputery stacjonarne 3 zestawy, - laptopy 3 szt. - rzutnik multimedialny z ekranem, - urządzenie wielofunkcyjne (kserokopiarka z drukarką i skanerem), - skaner z formatem A3, - telefon z faksem, - bindownica, - urządzenie do laminowania dokumentów, - drukarka kolorowa, - aparat fotograficzny 2 szt. - meble biurowe.
Dokładne dane teleadresowe:	67-124 Nowe Miasteczko ul. Głogowska 1 tel/faks 68 3888431 e-mail: biuro@wzgorzadalkowskie.pl www.wzgorzadalkowskie.pl

Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego

W Załączniku nr 1 do LSR przedstawione są kwalifikacje i doświadczenie członków Rady – organu decyzyjnego LGD.

Doświadczenie LGD i partnerów LGD w realizacji operacji

W Załączniku nr 2 do LSR przedstawione są dotychczasowe doświadczenie partnerów LGD w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w latach 2004-2008.

2. Opis obszaru LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności

2.1 Wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami

Obszar LGD zajmuje teren 12 gmin (5 gmin miejsko-wiejskich, 7 gmin wiejskich). Znajduje się w zachodniej części historycznego Dolnego Śląska. Po II wojnie św. w 1950 r. podzielony został między dwa województwa: wrocławskie (1975-1998 - legnickie, obecnie - dolnośląskie) i zielonogórskie (obecnie - lubuskie). W województwie dolnośląskim znajdują się gminy z powiatów polkowickiego (Gaworzyce, Grębocice, Polkowice, Radwanice) i głogowskiego (Jerzmanowa, Żukowice). W województwie lubuskim znajdują się gminy z powiatów nowosolskiego (Bytom Odrzański, Nowe Miasteczko, Kozuchów) i żagańskiego (Niegosławice, Brzeźnica, Szprotawa).

2.2 Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze i kulturowe

2.2.1 Uwarunkowania przestrzenne

Powierzchnia całkowita obszaru LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” wynosi 1357 km². W podziale na gminy: Bytom Odrzański - 52, Brzeźnica - 122, Gaworzyce - 77, Grębocice - 122, Jerzmanowa - 63, Kozuchów - 179, Niegosławice - 135, Nowe Miasteczko - 77, Polkowice - 144, Radwanice - 84, Szprotawa - 234, Żukowice - 68.

Rysunek 2. Mapa LGD Porozumienie Wzgórz Dalkowskich

Obszar LGD graniczy od północy: z gminą Nowogród Bobrzański, wiejską Nowa Sól, Zabór (powiat zielonogórski), Otyń, z gminą Otyń, wiejską Nowa Sól, Siedlisko (powiat nowosolski), z gminą Kotła, wiejską Głogów, Pęcław (powiat głogowski); od zachodu: z gminą Rudna i wiejską Lubin (powiat lubiński); od południa: z gminą Chocianów, Przemków (powiat polkowicki), z gminą Gromadka, wiejską Bolesławiec (powiat Bolesławiecki); od zachodu: z gminą Małomice, wiejską Żagań (powiat żagański). Sąsiadujące Lokalne Grupy Działania to: od północy – LGD „Kraina Lasów i Jezior”, LGD „Parterstwo Doliny Środkowej Odry”, od południa – LGD „Wrzosowa Kraina”, od zachodu – LGD „Bory Dolnośląskie”.

2.2.2 Uwarunkowania geograficzne, klimat, gleby, bogactwa naturalne

Geografia i geologia

Obszar LGD położony jest w mezoregionie Wzgórz Dalkowskie oraz częściowo w obrębie sąsiednich mezoregionów.

Wzgórz Dalkowskie stanowią łańcuch morenowych wzniesień, ciągnący się od Chobieni po Nowogród Bobrzański (około 90 km). Jego szerokość wynosi średnio około 10 km, powierzchnia - 1170 km kw. Wysokości bezwzględne osiągają 220 – 230 w części dolnośląskiej, 196 m n.p.m. w części lubuskiej. Wzgórz Dalkowskie dzielą się na cztery mikroregiony. Są to, w kolejności od wschodu na zachód: Wzgórz Polkowickie, Grzbiet Dalkowski, Wzgórz Kozuchowskie, Równina Brzeźnicy.

Budowa geologiczna (cały obszar). Osady trzeciorzędu i czwartorzędu są ze sobą silnie powiązane, z uwagi na ciągłość procesów i silne wspólne zaburzenia glacictektoniczne. W trzeciorzędzie etap starszy charakteryzowała właściwa dla zachodniej Polski sedymentacja lądowa typu piaszczystego, z pokładami węgla brunatnego oraz osadami ingresji z rejonu Morza Północnego. W etapie młodszym przeważały ropy przewarstwione mułkami i piaskami; w najmłodszej tzw. serii Gozdnicy były to piaski grube i żwiry, przechodzące w stropie w gliny kaolinowe. Osady czwartorzędowe budują głównie gliny zwałowe.

Klimat

W skali Polski klimat obszaru Wzgórz Dalkowskich należy do łagodnych. Ścierają się tu masy powietrza oceanicznego i kontynentalnego, z przewagą cech oceanicznych. Najczęstsze są wiatry zachodnie. Średnie temperatury oscylują wokół 8 - 9^oC. Najcieplejszymi miesiącami są lipiec i sierpień, ze średnią temperaturą 19,2^oC (2001), najzimniejszym - grudzień. Roczne sumy opadów mieszczą się w granicach 500-600 mm, z maksimum w lipcu (175 mm), a minimum w styczniu i lutym.

Surowce mineralne

W grupie kopalin podstawowych największe znaczenie gospodarcze mają rudy miedzi. W oparciu o nie w ostatnim półwieczu powstało i rozwinęło się na wielką skalę Dolnośląskie Zagłębie Miedziowe. Obszar złożowy rud miedzi na monoklinie przedsudeckiej rozciąga się od Lubina do Bytomia Odrzańskiego. Eksploatowane na terenie LGD złoża znajdują się w gminach Polkowice, Jerzmanowa i Grębocice, natomiast złożo „Bytom Odrzański” zalega na głębokościach nie rokujących obecnie opłacalności eksploatacji. Eksploatuje się również, stanowiącą nadkład złóż rud miedzi, sól kamienną. Występowanie ropy naftowej i gazu ziemnego obejmuje północną część gminy Kozuchów (wydobycie ze złoża „Książ Śląski” zostało zaniechane). Na większości obszaru stwierdzono występowanie pokładów węgla brunatnego. W XIX w. podjęto ich wydobycie w licznych odkrywkach, zostało ono jednak z czasem zaniechane. Ostatnia kopalnia - „Maria” (k. Nowego Miasteczka) - zamknięta została w 1960 roku.

Kopaliny pospolite to przede wszystkim kruszywa: piaski i żwiry. Eksploatowane są one w licznych niewielkich odkrywkach. Gliny i łył ceramiki budowlanej nie mają obecnie większego znaczenia gospodarczego. W okolicach Szprotawy i w dolinie Bobru występują złoża torfu i rudy darniowej (ongis eksploatawanej masowo, od XIX w. nie posiadającej znaczenia gospodarczego).

2.2 3. Środowisko naturalne, walory przyrodnicze

Środowisko naturalne zostało na obszarze LGD znacznie przekształcone przez człowieka. Tam gdzie zastał on dobre gleby, wytrzebione zostały lasy, a teren został zmieniony w typowy dla kultury rolniczej. W najnowszych czasach silna ingerencja przemysłu miedziowego pogłębiła zmiany środowiskowe w części dolnośląskiej. Znacznie mniej przekształcone jest środowisko zachodnich terenów Wzgórz, Równiny Szprotawskiej i Borów Dolnośląskich. Pewien problem w całym obszarze stanowić może rekultywacja terenów po eksploatacji kruszyw.

Lesistość

Lasy i grunty leśne zajmują na obszarze LGD (wg danych GUS z 2006 r.) 38 325 ha tj. 27,9 % całego terenu. Najwięcej lasów znajduje się na wschodzie (gm. Polkowice – 43,9%), zachodzie (gm. Brzeźnica – 35,6%, gm. Szprotawa – 35,7%). Wyraźnie mniej w części w centralnej - poniżej 20% (najmniej: gm. Żukowice – 5,3%).

Przyroda

Wiedza o aktualnym stanie przyrody Wzgórz Dalkowskich jest niepełna. W ocenie bardzo pomocna będzie inwentaryzacja przeprowadzona przez Lasy Państwowe pod kątem rozpoznania terenów dla tworzenia obszarów sieci „Natura 2000”. Tereny silnie eksploatowane rolniczo, a zwłaszcza zdegradowane przez przemysł, cechuje ubożenie flory i fauny. Wyjątkami są wyższe zalesione partie, brzegi strumieni i oczek wodnych. Najbardziej bioróżnorodne są duże kompleksy leśne. Charakterystycznymi zespołami roślinności na Wzgórzach Dalkowskich, zachowanymi reliktoowo, są drzewostany bukowe, rosnące na granicy zasięgu tego drzewa - głównie kwaśna buczyna niżowa - oraz lasy łąkowe z bogatą strukturą, właściwą dla wysoczyzn morenowych. Dominują oczywiście (dotyczy całego obszaru) lasy gospodarcze – bory z przewagą, do 80%, sosny. Z drzew liściastych największy jest (kilka procent) udział dębu.

Obszar LGD rozpatrywany łącznie cechuje wszakże bioróżnorodność, obejmuje on bowiem fragmentami odmienne przyrodniczo nizinne tereny. Na południu są to Równina Szprotawska i Bory Dolnośląskie, na północy - dolina Odry.

Dla **Równiny Szprotawskiej** charakterystyczne są wilgotne łąki na glebach powstałych z płytkich torfów, a także relikty bagien, lasów i zarośli łąkowych. W **Borach Dolnośląskich** dominują zespoły borów sosnowych. Znajdziemy tam także (w granicach obszaru LGD) płaty żyznej buczyny sudeckiej z domieszką innych drzew liściastych, z bogactwem geofitów. Lasy

liściaste częste są w dolinach rzecznych, ponadto są to głównie olsy. W **dolinie Odry** (gminy Żukowice i Bytom Odrz.) spotykamy środowisko łąkowo-leśne i szuwarowe, powiązane funkcjonalnie z rzeką.

Fauna

Wzgórz

Dalkowskich, relatywnie uboga, jest typowa dla nizinnej części zoogeograficznej Krainy Śląskiej, wykorzystywanej rolniczo. Niektóre gatunki znalazły ostoje w lasach; znaczna część zaadaptowała się do współżycia z człowiekiem. Głównymi ostojami są tereny leśne i dolinki z siedliskami wodnymi. Najliczniejsze są bezkręgowce (m.in. ponad 40 gatunków małżów i ślimaków), uwagę najbardziej przyciągają ptaki (ponad 80 gatunków). Na murawach kserotermicznych w okolicach Kożuchowa stwierdza się skoncentrowane występowanie motyli. Na Równinie Szprotawskiej bardzo cennym środowiskiem dla fauny – zwłaszcza ptactwa wodno-błotnego - są bagna obejmujące zasięgiem fragmenty gmin Gaworzyce i Niegosławice. W Borach Dolnośląskich bytuje wiele zwierząt łownych, stanowią też ostoje np. wydry, popielicy, żmii zygzakowatej, gniewosza plamistego, a zwłaszcza wielu gatunków ptaków. Również w dolinie Odry o bogactwie świata zwierzęcego świadczą przede wszystkim ptaki.

Ochrona przyrody i krajobrazu

Obszar LGD, jako całość, jest ubogi w tereny objęte ochroną. Na Wzgórzach Dalkowskich są to małe enklawy, cenne przyrodniczo i krajobrazowo, objęte ochroną rezerwatową lub jako użytki ekologiczne. Znajduje się tam 5 rezerwatów leśnych, w których chroni się równocześnie formy geomorfologiczne, i 4 użytki ekologiczne. Większy kompleks ochrony znajduje się jedynie w zach. części Grzbietu Dalkowskiego (obszar krajobrazu chronionego i 2 rezerваты). Poprzez jego przedłużenie ku południu i północy tworzy się korytarz ekologiczny łączący z dwoma dużymi kompleksami. Obydwa z nich jedynie obrzeżami zachodzą na obszar LGD. Pierwszy obejmuje Równinę Szprotawską i Bory Dolnośląskie (zróżnicowane formy ochrony), drugi - dolinę Odry (obszar krajobrazu chronionego i obszary Natura 2000). Łącznie w granicach obszaru LGD (w całości lub częściowo) znajduje się 6 rezerwatów przyrody, park krajobrazowy, 5 obszarów europejskiej sieci Natura 2000, 6 obszarów chronionego krajobrazu, 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, 5 użytków ekologicznych, 3 Obszary Chronionego Krajobrazu i 214 pomników przyrody. Poniżej wymienione są najważniejsze formy ochrony.

Rezerваты przyrody: „Uroczysko Obiszów”, 6,28 ha; „Buczyna Jakubowska”, 19,54 ha; „Dalkowskie Jary”, 36,12 ha; „Wąwozy Annabrzeskie”, 56,11 ha; „Dąbrowa Brzeźnicka”, 5,9 ha; „Buczyna Szprotawska”, 154,5 ha.

Przemkowski Park Krajobrazowy, 22 338 ha (otulina – 15 467 ha), w tym w granicach gmin Gaworzyce i Radwanice – 2155 ha.

Obszary Natura 2000 (kod obszaru; dyrektywy: SOO = specjalny obszar ochrony siedlisk, OSO = obszar specjalnej ochrony ptaków): „**Buczyna Szprotawsko-Piotrowicka**” (PLH080007; SOO), pow. 1423,3 ha, częściowo na terenie gminy Szprotawa; „**Przemkowskie Stawy**” (PLB020003; OSO), pow. 4605,4 ha, częściowo na terenie gmin Gaworzyce i Niegosławice; „**Bory Dolnośląskie**” (PLB020005; OSO), pow. 172 093,4 ha, częściowo na terenie gminy Szprotawa; „**Nowosolska Dolina Odry**” (PLH80014; SOO), pow. 6040,3 ha, częściowo na terenie gmin Bytom Bytom Odrzański i Żukowice. **Dolina Środkowej Odry** (PLB080004; OSO) j.w.

Obszary Chronionego Krajobrazu: OCHK „Wzgórz Dalkowskie”, OCHK „Dolina Bobru” i OCHK „Dolina Szprotawki”

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: Z P-K „Grodowiec”, 50,45 ha; ZP-K „Park Słowiński” w Szprotawie, 85,74 ha.

Historia. Gospodarka

W ostatnich stuleciach I tysiąclecia opisywany obszar zamieszkały był przez plemię Dziadoszan (wymienione w połowie IX w.). U schyłku X w. terytorium Dziadoszan przyłączone zostało do państwa Mieszka I. W XI i do połowy XII w. te graniczne ziemie często cierpiały podczas najazdów niemieckich i czeskich. W okresie rozbicia dzielnicowego Piastowie śląscy prowadzili samodzielną politykę. Odtąd obszar LGD dzielił aż do połowy XX w. historyczne losy Dolnego Śląska.

W połowie XIII w. powstało księstwo głogowskie. W następnym wieku wyodrębniło się z niego księstwo żagańskie. Podobnie jak reszta Śląska, ziemie te popadły w zależność lenną, a następnie bezpośrednią, od Czech. W ramach polityki śląskich książąt, opisywane tereny objęte zostały kolonizacją niemiecką. Niemcy dominowali w lokowanych na prawie magdeburskim miastach (do końca XIII w. wszystkie otrzymały prawa miejskie) i nowo zakładanych wsiach, stopniowo również wśród szlachty. W ciągu stuleci wykształcił się więc odmienny profil etniczny i kulturowy, niż w sąsiedniej Polsce. Dotyczyło to również kwestii wyznaniowej – w okresie reformacji większość mieszkańców przeszła na protestantyzm.

W okresie nowożytnym Dolny Śląsk należał do państwa Habsburgów (1526-1741/63), następnie do Prus, a wraz z nimi od 1871 r. do zjednoczonych Niemiec (do 1945 r.). Obszar LGD położony był peryferyjnie w ramach Śląska, również względem głównych osi rozwoju i dużych miast.

W 1945 r. walki o opanowanie obszaru, toczone przez Armię Radziecką, spowodowały zniszczenia w miastach; na terenach wiejskich były one umiarkowane. Pierwsze powojenne dziesięciolecie było okresem zagospodarowania przez polskich osadników (ludność niemiecka została wysiedlona do końca 1947 r.). Cieniem na tym procesie kładła się walka polityczna, a następnie opanowanie wszystkich dziedzin życia przez struktury socjalistycznego systemu. Po r. 1960 przemysł miedziowy był czynnikiem rozwoju wschodniej części obszaru (ludność, infrastruktura), jednak w wyraźnie mniejszym stopniu na terenach wiejskich. Utrzymuje się to w III Rzeczypospolitej. Osie wyraźniejszego rozwoju infrastruktury wyznaczają główne drogi (najbardziej droga krajowa A-3 - gmina Polkowice).

Gospodarka. W średniowieczu czynnikami rozwoju były wzorowane na zachodnioeuropejskim ustroju miasta, w których wykształciły się samorządność i organizacje cechowe. Najsilniejszymi z nich były Szprotawa i Koźuchów. Na wsi była to gospodarka czynszowa. Z czasem nastąpił jednak rozrost włości feudalnych i poddanie chłopów pańszczyźnie. Rolnictwo, z dużym udziałem hodowli, i sadownictwo były dobrze rozwinięte do czasu wojny trzydziestoletniej (1618–1648), która przyniosła ogólny regres. Następne kilkadziesiąt lat upływało pod znakiem stopniowego podnoszenia się z upadku. W okresie pruskim nastąpił postęp gospodarczy. W XIX w. sprzyjały temu reformy państwa. Nastąpił szybki rozwój sieci kolejowej (od 1846 r. - linia kolejowa z Głogowa do Żagania, po 1870 - z Wrocławia do Szczecina). Tereny Wzgórz Dalkowskich w niewielkim stopniu objęte zostały industrializacją. Pozostawały w przewadze rolnicze (gospodarstwa chłopskie, majątki średniej wielkości, wielkie majątki obszarne). Powstawały niewielkie zakłady przetwórstwa rolniczego. W okresie międzywojennych wyraźne były oznaki kryzysu, także – odpływ ludności. Pewne ożywienie gospodarcze nastąpiło w okresie III Rzeszy.

Oprócz rolnictwa, tradycyjnymi formami gospodarki były także: metalurgia żelaza, do początku XIX w. oparta o miejscową rudą darniową (Szprotawa i okolice, Koźuchów), przemysł leśny (głównie w Borach Dolnośląskich), wydobywanie kruszyw, miejscowo także węgla brunatnego i torfu.

Po II wojnie św. polityka PRL spowodowała stagnację w wielu dziedzinach. Priorytetem stała się industrializacja, nastawiona na sztandarowe inwestycje socjalizmu. Po odkryciu bogatych złóż rud miedzi w rejonie Sieroszowic i Lubina (1957) nastąpiło uprzemysłowienie i ogólny rozwój subregionu między Legnicą a Głogowem (LGOM). Również po transformacji

ustrojowej przemysł miedziowy posiada największe znaczenie dla gospodarki w tym rejonie i pozostaje jego wizytówką. W Polkowicach od połowy lat 90. notowane było ożywienie gospodarcze, z udziałem międzynarodowych koncernów. Na pozostałym obszarze w całym okresie powojennym utrzymywała się dominacja tradycyjnych gałęzi gospodarki. Na wsi wzrastał udział pozarolniczych źródeł utrzymania. W zachodniej części Wzgórz Dalkowskich głównym ośrodkiem przemysłu był Kozuchów, a w zatrudnieniu mieszkańców udział posiadały Nowa Sól i Zielona Góra. Po zmianie ustrojowej w latach 1989-1990 nastąpił kryzys tradycyjnych i ukształtowanych w okresie PRL form gospodarki (przemysł metalurgiczny, Państwowe Gospodarstwa Rolne, Spółdzielnie Produkcyjne, itp.). Obecnie brak jest tam wyraźnie wykształconych profilów rozwoju gospodarczego.

Turystyka dla opisywanego obszaru zasadniczo nie posiada znaczenia gospodarczego (zob. niżej).

Dawna kultura

Czynnikami rozwoju kultury były w średniowieczu władza książęca, duchowieństwo i miasta. Stopniowo znaczenia nabrały rody szlacheckie, zwłaszcza dysponujące dużą własnością ziemską (Rechenbergowie, Schönaichowie). Także zakony: jezuitów z Głogowa i Otynia, kanoników regularnych z Żagania, oddziaływały kulturowo na okolice. Z miast, poza Głogowem, lokalnymi ośrodkami kultury były Szprotawa i Kozuchów (w XVI-XVII w. także Bytom Odrzański).

Dawna kultura ludności wiejskiej kształtowała się ze stopienia pierwiastków słowiańskiego i napływowego, niemieckiego - z utrwalającą się przewagą tego ostatniego. Zróżnicowanie wynikało także z przynależności religijnej (katolicy, protestanci). Tradycyjna kultura wiejska zanikała już w XIX w. Obecnie świadczą o niej jedynie ocalałe formy dawnego budownictwa wiejskiego i nieliczne zabytki w muzeach i izbach regionalnych. Na innym planie jest to zasób dawnych podań: obszar jest bogaty w miejsca „legendarne” (Grzbiet Dalkowski, okolice Kozuchowa i Bytomia Odrz., Grodowiec).

Dzieje i dawną kulturę odzwierciedlają zabytki kultury materialnej. Podkreślić należy także znaczenie zjawisk kultury niematerialnej. W obszarze LGD znajdują się miejsca związane z ważnymi wydarzeniami historycznymi (np. pielgrzymka cesarza Ottona III do Polski w r. 1000; panowanie książąt śląskich, wojny napoleońskie), zjawiskami kultury (np. Gimnazjum Akademickie w Bytomiu Odrz.) i postaciami (np. A. Gryphius i S. Maimon – Kozuchów, G. Blobel – Niegostawice, J. Scultetus i H. Laube – Szprotawa, J. Klepper - Bytom Odrz.). Należą tu również szczególne przejawy kultury – kościoły pielgrzymkowe. Historia i dawna kultura znajdują odzwierciedlenie w zbiorach muzealnych i izbach regionalnych (zob. ANEKS).

Zabytki

W obszarze LGD znajdziemy zabytki z wszystkich niemal epok minionego tysiąclecia. Liczne są także znaleziska i obiekty archeologiczne z wcześniejszych epok. Stan ilościowy zabytków odpowiada średniej na Dolnym Śląsku i Ziemi Lubuskiej. Obiekty zabytkowe dość równomiernie pokrywają cały obszar (mniej jest ich oczywiście, tam gdzie przeważają lasy).

Zabytki posiadają w przewadze charakter prowincjonalny, dolnośląski. Od strony kategorii, najliczniejsze są zabytki sakralne, bardzo często o średniowiecznej metryce. Mimo licznych strat, dobrze reprezentowane są również obiekty kultury dworskiej (abstrahując od stanu). W miastach dobrze zachowana jest ich dawny układ przestrzenny i zabudowa. Dotyczy to również wielu wsi. Obszar jest dość ubogi w obiekty dawnego budownictwa drewnianego oraz zabytki techniki.

Na całym obszarze brak jest zabytków najwyższych klas, jednak bardzo cenne obiekty zachowały się w miastach: Kozuchowie, Szprotawie i Bytomiu Odrz. Istotne, że miasta te posiadają swoje zabytkowe wizytówki, odpowiednio: mury miejskie i zamek, ratusz, rynek. Na terenach wiejskich największą wartość mają romańskie i gotyckie kościoły. Z okresu

późniejszego – zabytki związane z reformacją i barokowy zespół kościoła w Grodowcu. Wśród budowli świeckich najbardziej wartościowe są: wieża rycerska w Witkowie i niektóre zespoły pałacowo-parkowe (Czerna, Broniszów, Lasocin, Szczepów). Oprócz architektury, obszar chłubi się cennymi przykładami rzeźby i malarstwa: ołtarze z warsztatu Mistrza Ołtarza z Gościeszowic, polichromie w kościołach (od gotyckich po późnobarokowe) oraz zabytki sepulkralne - szczególnie bogato reprezentowane, z przykładami zaliczającymi się do najlepszych na Śląsku. Są to także dawne cmentarze miejskie (Kozuchów, Bytom Odrz.). Ciekawą kategorię zabytków stanowią krzyże pokutne.

Stan kultury materialnej został lokalnie zmieniony działaniami II wojny światowej. Na całym obszarze przyczyniły się do tego późniejsze zaniedbania i decyzje władz. Największe straty poniosły obiekty dworskie i kościoły protestanckie. Reasumując: na terenach wiejskich stan zachowania jest ogólnie zły, z wyjątkiem kościołów katolickich. Niektórzy właściciele pałaców i dworów z oddaniem angażują się w odbudowę i przywrócenie obiektów do dawnego stanu. W miastach obserwujemy przykłady udanych rewaloryzacji kompleksowych (Polkowice, Bytom Odrz.). Pozostałe miasta dokonały godnych zauważenia renowacji poszczególnych obiektów.

Układy historyczne wsi

Większość typów wsi ukształtowana została w średniowieczu. W procesie historycznym układy zabudowy podlegały zmianom, powstawały też nowe.

Obecnie określenie historycznego typu wsi jest możliwe tam, gdzie zachowane elementy pozwalają odczytać układ pierwotny. Na terenie LGD są one zachowane relatywnie dobrze. Są to zwykle ulicówki i owalnice, łańcuchówki i wielodrożnice. Dla zachodnich gmin typowe są rozciągnięte łańcuchówki o zabudowie rozproszonej lub zwartej, np. Mirocin (trzy miejscowości nad potokiem Mirotka tworzą łańcuch zabudowy o dł. 9 km) oraz ciąg Brzeznica - Chotków - Wrzesiny. Są to tzw. wsie łańców leśnych – klasyczne przykłady planowo zakładanych wsi kolonistów (każda zagroda wybudowana została na własnym łanie wykarczowanego pola, kmieć przy nasadzeniu otrzymywał z reguły frankoński łańcuch ziemi - ok. 25 ha). Na terenach rolniczych, zasiedlonych wcześniej, z pierwotnych założeń słowiańskich z zagrodami skupionymi wokół kościoła rozwijały się najczęściej w okresie kolonizacji ulicówki (przykład: Łagoszów Wielki).

W zachowanym do dziś budownictwie wiejskim występują dwa główne typy konstrukcji budynków, wykazujące równocześnie następstwo chronologiczne: budynki o konstrukcji słupowo-ryglowej (rozpowszechniły się od średniowiecza, zastępując drewniane; ich odmianą jest tzw. pruski mur, z zastosowaniem cegły) i budownictwo murowane (powszechne i typowe dla Dolnego Śląska, występuje od XVI w.). Wśród tradycyjnych układów zagród, w gospodarstwach małorolnych przeważały zagrody jednobudynkowe lub dwubudynkowe (z osobną stodołą). Dla urodzajnych terenów charakterystyczne są tzw. zagrody frankońskie. Posiadają one zwartą zabudowę, tworzącą podkowę, zamkniętą od strony drogi okazałym murem z bramą wjazdową i furtką.

Współczesna kultura wsi

Na terenach wiejskich kultywuje się lub odtwarza pewne elementy kultury ludowej. Są to relikty właściwe dla poszczególnych grup ludności napływowej. W innym przypadku, lub łącznie, jest to czerpanie z tradycji ogólnopolskich. Reasumując, mówimy więc o kulturze folklorystycznej (świadome nawiązanie do tradycji).

Tak rozumianą kulturę wiejską reprezentują najczęściej: wyroby - tkactwo, hafty, koronki, plastyka obrzędowa; kulinaria; tradycje obrzędowe (religijne i świeckie). Najbardziej wyrazistym jej objawem jest działalność zespołów folklorystycznych (grup tanecznych, wokalnie-muzycznych). Zespoły takie znajdują się w każdej gminie, skupione najczęściej przy Gminnych Centrach/Ośrodkach Kultury. Najdłuższą, bo 60-letnią, tradycją chłubi się zespół „Jaczowiacy” z Jaczowa (gm. Jerzmanowa). „Wierzbniczanki” z Wierzbnicy (gm. Bytom

Odrz.), istnieją od 1963 r. „Gościeszanki” z Gościeszowic (gm. Niegosławice) - od 1968 r., „Polne Maki” z Grębocic – od ponad ćwierćwiecza. Oryginalność zespołów „Watra” z Brzeźnicy i „Dawidenka” z Koźlic (gm. Gaworzyce) polega na wiernej kontynuacji tradycji Górali Czadeckich. W repertuarze „Mycielinianek” (Mycielin, gm. Niegosławice) znajdują się piosenki z Polesia, wykonywane w poleskiej gwarze. „Wierzbniczanki” kontynuują tradycje górali tatrzańskich, „Podolanki” z Nowej Wsi Lubińskiej (gm. Polkowice) - tradycje kresowe z okolic Lwowa.

Zespoły wokalne i taneczne nie zawsze odpowiadają pojęciu kultury folklorystycznej, ponieważ posiadają różnorodny repertuar tradycyjny: od pieśni patriotycznych, religijnych po ludowe i popularne oraz biesiadne (np. „Dojrzałe Kłosa” ze Szprotawy, „Fryderyki” z Nowej Jabłony, „Kalina” z Nowego Miasteczka). Taki profil mają też z reguły przeglądy (festiwale), zob. „Kalendarz imprez”.

Zespoły i osoby skupione wokół nich są więc „strażnikami tradycji” - jedynie dzięki nim wciąż oglądać możemy dawne stroje ludowe (co godniejsze uwagi, zespół „Gościeszanki” opracował własny wzór stroju, który od 40 lat stanowi współczesny strój ludowy na Ziemi Lubuskiej) - i jej animatorami: przy okazji imprez i świąt lokalnych prezentują tradycyjne wyroby rękodzielnicze i potrawy, wypieki itp. Zakładają stowarzyszenia (Stowarzyszenie Współczesnej Kultury Ludowej w Niegosławicach, Stowarzyszenie Artystów Współczesnej Kultury Ludowej „Wierzbniczanki”).

Produkty lokalne

Tradycje kultury wiejskiej stanowiąc mogą podłoże dla kreowania „produktów lokalnych” - choć oczywiście nie jedyne. Istotne jest, aby dany wytwór został poprzez wykreowanie jednoznacznie utożsamiony z danym terenem. Najlepiej, rzecz jasna, aby ze swej istoty łączył się z właściwymi dla tego terenu cechami naturalnymi lub kulturowymi. Jeśli jest on właściwy dla szerszego obszaru, mówimy raczej o produkcie regionalnym. Nie należy utożsamiać produktów tradycyjnych z lokalnymi/regionalnymi, mimo iż powstały na określonym terenie, jeśli nie posiadają cech wyróżniających (przysłowiowy chleb ze smalcem i ogórkiem, serwowany „od morza do Tatr” czy też konfekcja hafciarska - mimo iż wykonywana rękodzielniczo - stanowią raczej zaprzeczenie produktu lokalnego).

Z drugiej strony, również wyroby produkowane na skalę przemysłową, o ile w procesie produkcji oparto się na tradycyjnych dla określonego terenu albo oryginalnych (w znaczeniu: niepowtarzalnych, unikalnych) recepturach, mogą stać się produktami traktowanymi przez konsumentów jako lokalne.

Rozpatrując z takiego punktu widzenia wyroby zaprezentowane w folderze „Twórczość ludowa na Wzgórzach Dalkowskich”, określamy je w przewadze mianem **rękodziela tradycyjnego**, bez istotnych cech lokalnych. Są to hafty, koronki, pisanki, wyroby z bibułki, stroiki, wyroby z siana, pudełka i inne przedmioty zdobione techniką decoupage, zabawki, wyroby ozdobne wykonane techniką witrażową oraz ze sklejk, kartki okolicznościowe. Pierwsze z wymienionych oraz rzeźby mają niewątpliwy związek z dawniejszą **sztuką ludową**, pozostałe – to po prostu **galanteria ozdobna**, zwykle spotykana w handlu. Malarstwo, w pewnym stopniu rzeźba – to przykłady **amatorskiej twórczości plastycznej**. Wyroby łączy to, że zostały wykonane w określonym obszarze.

Fakt, że kontynuuje się tradycyjne rękodzielnictwo, mimo iż nie jest ono w formach i zdobnictwie genetycznie związane z określonym obszarem, stanowi wartość kulturową, godną propagowania. Pracę wytwórców i twórców (z pewnością przynajmniej niektórzy zasługują na takie miano), można także ukierunkować w trakcie warsztatów, np. wskazując im motywy lokalne (obfitują w nie Wzgórz Dalkowskie: liczne charakterystyczne zabytki, wątki legendarne i historyczne). Sekwencja: praca warsztatowa - kreacja wyrobu – pomoc w uruchomieniu wytwórczości, w promocji i dystrybucji – stanowi proces wykreowania

produktu lokalnego lub przynajmniej wyrobu pamiątkarskiego właściwego obszarowi. Powyższe uwagi dotyczą również kulinariów, z zastrzeżeniem ich specyfiki.

W celu promocji produktów i rzemiosła z terenów LGD w 2007 roku powstał Sklepik Produktów Lokalnych w Dobromilu. Miejsce w nim znalazły m.in. rzeźby, stroiki, serwety, hafty, drewniane zabawki, obrazy, miody, witraże, oryginalna biżuteria, ozdoby okolicznościowe.

Turystyka

Obszar LGD zasadniczo nie posiada tradycji turystyki pobytowej. Tak jest również obecnie (potwierdza to stan ilościowy bazy noclegowej). Wzgórz Dalkowskie były natomiast od dawna ulubionymi terenami wędrowek, głównie jednak dla miejskich społeczności lokalnych. Wykorzystywano dobrze rozwinięte połączenia kolejowe. Przyciągało to co i dziś: urozmaicony krajobraz, z jego malowniczością oraz licznymi zabytkami. Jednak wędrowano także dla samego „hartowanie ciała”.

Popularne dawniej wycieczki piesze obecnie ustąpiły pierwszeństwa rowerowym. Oprócz poznawczego, mają one charakter (może nawet bardziej) rekreacyjny, także sportowy. Tereny Wzgórz Dalkowskich są do tego wybitnie predysponowane. Pewne znaczenie ma również turystyka, rozumiana jako odwiedzanie określonych miejsc. Są to miejscowości i obiekty atrakcyjne kulturowo i historycznie (zabytki, izby regionalne, wydarzenia historyczne), także krajobrazowo: Bytom Odrzański, Szprotawa, Koźuchów, Jakubów, Grodowiec, także Dalków i Czerna (zamek).

Obszar nie posiada stałych, wypromowanych „magnesów” z kategorii „atrakcyjne spędzenie czasu” (z rodziną). Jedynie Polkowice notują stałą frekwencję, ze względu na „Aquapark”. W o wiele mniejszej skali dotyczy to ośrodków jeździeckich. Agroturystyka ma znaczenie marginesowe. Ruch cykliczny dotyczy dorocznych imprez oraz świąt religijnych w miejscach pielgrzymkowych.

Pobyty, mierzone noclegami, nie pozostają w istotnym związku z opisanymi wyżej formami turystyki i rekreacji. Koncentrują się one przy drodze krajowej A3; w Polkowicach (ilość obiektów: 4, ilość osób: 11 754/ilość noclegów: 31 505) i Nowym Miasteczku (1, 6769/6769). Ponadto obiekty noclegowe znajdują się w Szprotawie (2, 9763/10 113), Koźuchowie (1, 3063/5703) i Bytomiu Odrzańskim (1, 1002/3422). Osób zagranicznych najwięcej zatrzymało się w Polkowicach (2700), w Szprotawie i Koźuchowie – ok. 1 tys.

Baza turystyczna

Jako bazę turystyczną traktuje się tu bazę noclegową oraz ośrodki i inne podmioty zajmujące się obsługą i organizacją ruchu turystycznego, rekreacji itp. Pominęto czynniki infrastruktury rzutujące na obraz i możliwości turystyki w obszarze – komunikację, gastronomię (świadczenie posiłków).

Baza noclegowa. Z zamieszczonych powyżej danych GUS z 2007 r. wynikałoby, że na terenach wiejskich nie było żadnej bazy noclegowej. Statystyka GUS jest jednak niepełna i nieaktualna, zob. niżej „Agroturystyka...”. Listę GUS, która pod hasłem „Obiekty zbiorowego zakwaterowania” odnotowuje na naszym terenie tylko obiekty typu hotelowego uzupełniają nowo otwarte obiekty: „Zespół Pałacowo-Parkowy” w Bądzowie (30 pokoi) i „Dom Gościa” w Miłakowie (19 miejsc). Dla obszaru LGD istotna jest też baza noclegowa, znajdująca się w sąsiednich miastach oddalonych o kilka, kilkanaście km od granic obszaru: w Głogowie, Nowej Soli, Żaganii, także w Zielonej Górze. Ponadto w podobnym oddaleniu znajdują się strictly turystyczna baza w: w dolinie Bobru (Dom Wycieczkowy i pole namiotowe w Gorzupi Dolnej) oraz Przemkowskim Parku Krajobrazowym (Dom Wczasów Dziecięcych w Przemkowie, Gospodarstwo Agroturystyczne w Ostaszowie, pole karawaningowo-biwakowe w Piotrowicach).

W oparciu o zbiorcze dane stan ilościowy obiektów zakwaterowania w gminach przedstawia się następująco, w podziale: obiekty hotelowe, motele, zajazdy / obiekty agroturystyczne i pokrewne: Bytom Odrzański 1/0, Brzeźnica 0/1, Gaworzyce – brak, Grębocice - brak, Jerzmanowa 2/0, Kożuchów - 1/2, Niegosławice – brak, Nowe Miasteczko 2/1, Polkowice 4/0, Radwanice – brak, Szprotawa 2/1, Żukowice 1/1.

Bezpośrednie skojarzenie bazy noclegowej z infrastrukturą służącą turystyce i rekreacji, ma miejsce głównie w obiektach agroturystycznych i pokrewnych (np. ośrodki jeździeckie) oraz w Polkowicach (Aqua Hotel – Aquapark). Poza wymienionymi w „Agroturystyka...” i „Rekreacja konna i sportowa”, brak jest znaczącej infrastruktury. Wymienić należy przystań w Bytomiu Odrzańskim (dla statków pasażerskich i jachtową), kąpielisko w naturalnym kompleksie (stawy) w Nowym Miasteczku, Zespół Basenów Otwartych w Polkowicach.

Obsługa i organizacja ruchu turystyczno-rekreacyjnego (także informacja i promocja) w określonym obszarze, skupia się z reguły w jego ośrodku administracyjnym. W przypadku obszaru o wykształconych funkcjach turystyczno-rekreacyjnych będzie to miejscowość stanowiąca jego centrum. W obydwu przypadkach są to obszary funkcjonalnie skupione. Nie odpowiada oczywiście tym definicjom obszar LGD. Toteż obsługa i organizacja ma charakter rozproszony i cząstkowy.

W obszarze LGD brak jest zasadniczo biur, a także usług przewodnickich, zawodowo skupionych na bliskim terenie. Oprócz podmiotów wymienionych w „Agroturystyka...” i „Rekreacja konna i sportowa” (które, oprócz obsługi na miejscu, mogą mieć szersze ambicje organizacyjne), do pewnego stopnia zajmują się tym miejscowe i okoliczne stowarzyszenie i fundacje, zgodnie z profilem działalności (PTTK - oddziały i biura w Nowej Soli, Głogowie, Szprotawie, Żaganiu; Fundacja Porozumienie Wzgórz Dalkowskich; Fundacja „Zielona Akcja”; towarzystwa regionalne i in.). Ich główną zasługą jest wszakże, oprócz animowania działań, informacja i promocja (nie umniejszając roli władz samorządowych). Jedyny stały punkt informacji turystycznej prowadzi BORT PTTK w Szprotawie.

Agroturystyka i pokrewne

Agroturystyka jest w obszarze LGD dotąd słabo rozwinięta. Potencjalne możliwości wynikające z korzystnych właściwości terenu, większe są w zachodniej części, włącznie z gminami Szprotawa i Niegosławice.

Zestawienie gospodarstw agroturystycznych

Wszystkie gospodarstwa posiadają miejsca noclegowe.

1. Gospodarstwo Agroturystyczne „U Włodka i Marysi”, ul. Główna 167-120 Kożuchów, Podbrzezie Dolne, <http://www.u-wlodka.com>.
2. Gospodarstwo Agroturystyczne „Nad Bobrem”, M.J. Stachurscy, Bobrowice 36, 67-321 Leszno Górne. <http://www.nadbobrem.webpark.pl/>
3. Agroturystyka Stadnina Koni Ośrodek Jeździecki Folwark Bulin, 67-120 Kożuchów, <http://members.lycos.co.uk/folwarkbulin>
4. „Dendrofarma”, Józef Płocha, Dalków, 59-180 Gaworzyce (organizacja imprez; pole namiotowe)
5. Zamek Czerna, 67-231 Żukowice (zwiedzanie zamku i parku, noclegi - do 20 osób),

Rekreacja konna i sportowa

Z agroturystyką łączy się zwykle zróżnicowana oferta „konna”. Renesans jeździectwa, aktywnego wypoczynku i rekreacji konnej znajduje odbicie w opisywanym obszarze. Rekreację sportową (termin jest skrótem myślowym) reprezentuje nr 5.

Zestawienie ośrodków

1. Stajnia Sportowa Kosow, Jacek Kosow, Gołaszyn 34, 67-124 Nowe Miasteczko (nauczanie jazdy konnej od podstaw oraz dla osób zaawansowanych; oferta weekendowa; ośrodek całoroczny, noclegi)

2. Agroturystyka Stadnina Koni Ośrodek Jeździecki Folwark Bulin, 67-120 Kożuchów (obozy jeździeckie, rajdy konne; oferta rekreacyjna; noclegi),
3. „Leśna Stadnina” Roman Wierzchosławski, Krzywczyce 28, 67-321 Niegosławice (jw.; pole namiotowe)
4. Gospodarstwo Agrosportowe Bogdana Krupy „Poletko Pana Bogdana”, Mirocin Górny 5 (korty trawiaste, pole golfowe, itp.; możliwość ustawienia namiotów bądź przyczep campingowych),
Ponadto: Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Koni „Koń i Człowiek”, Jakubów 23, 59-160 Jakubów, oferuje organizację imprez z udziałem koni,

Szlaki turystyczne

Cały obszar jest obecnie dobrze wyposażony w oznakowane szlaki turystyczne. Mają one również dobre powiązania z sąsiednimi obszarami. Przeważają szlaki rowerowe, utworzone niedawno i nadal rozwijane, jako że cieszą się one dużym powodzeniem. Zdarzają się szlaki lokalne nie posiadające standardowego oznakowania, ani też określonego przyporządkowania do jednej z ww. kategorii. Są one przez lokalne czynniki opisywane jako szlaki „turystyczno-krajoznawcze” (poniżej - nr-y 17, 18).

Trasy rowerowe podzielić można na tranzytowe, głównie o przebiegu równoleżnikowym, i szereg tras o kształcie pętli, pokrywających dość równomiernie cały obszar. Szlaki piesze wytyczone były dawniej przez PTTK. We wschodniej części Wzgórz Dalkowskich popularne były „Szlak Polskiej Miedzi” i „Szlak Dziadoszan”. Ten pierwszy został zrewaloryzowany, drugi został przeprojektowany (trasa: od Bytomia Odrz. do Chobieni. Nie został jednak dotąd wyznakowany. Zachodnią część Wzgórz Dalkowskich przemierzają szlaki wytyczone przez oddziały PTTK w Zielonej Górze i Nowej Soli. Stan ich utrzymania jest różny.

W Załączniku nr 12 znajduje się wykaz szlaków rowerowych przebiegających przez obszar LGD.

Ścieżki edukacyjne

Formą, łączącą turystykę i edukację, są oznakowane w sposób znormalizowany ścieżki po wybranych kompleksach. W przewadze są to ścieżki przyrodnicze. Ścieżki przyrodniczo-kulturowe i historyczno-kulturowe w miejscowościach, odpowiadają bardziej pojęciu tras turystycznych. Na większości ścieżek prowadzone są zajęcia dydaktyczne przez instruktorów. Ścieżki posiadają tablice z opisem stanowisk/obiektów. Przy ścieżkach przyrodniczych wyznaczone są miejsca odpoczynku, niekiedy z możliwością rozpalenia ogniska. Szczegółowy wykaz ścieżek znajduje się w Załączniku nr 15.

Turystyka – konkluzje

- Słabe nasycenie obszaru funkcjami turystycznymi, ilościowo wyrażające się w infrastrukturze i ilości pobytów
- Tradycyjne tereny wędrówek i wycieczek niedzielnych, obecnie z rozwijającą się turystyką i rekreacją rowerową
- Droga krajowa A-3 jako oś istotna dla rozwoju turystyki i bazy noclegowej
- Zaczątki, z tendencją rozwojową, agroturystyki, rekreacji konnej i wypoczynku w otoczeniu wiejskiego i atrakcyjnego krajobrazu
- Dobra sieć szlaków turystycznych wewnątrz obszaru, z połączeniami zewnętrznymi, miejscowo niedostatecznie utrzymana
- Liczne zabytki kultury materialnej stanowią potencjał dla skonstruowania ofert kierunkowych dla turystyki kulturowej
- Program imprez cyklicznych ma w przewadze charakter lokalny. Rozwijane są imprezy o charakterze integracyjnym. Do specyfiki należą święta religijne w ośrodkach pielgrzymkowych.

Cykliczne imprezy i święta lokalne na Wzgórzach Dalkowskich

Imprezy cykliczne mają, jak dotąd, w dużej przewadze charakter lokalny (wyjątkiem są niektóre imprezy organizowane w miastach). Jest to jednak płynne, ponieważ ranga imprezy cyklicznej (lokalna, regionalna, ogólnopolska, międzynarodowa) nie wpływa jedynie z założenia początkowego, ale ewoluje w czasie, zarówno z woli organizatorów, jak i z powodu rzeczywistego zainteresowania uczestników i publiczności. Również podział na kategorie jest płynny. W uproszczeniu, byłyby to: 1. święta lokalne (blok imprez, zwykle pod hasłem „Dni ...”, także obrzędowe, np. dożynki), 2. imprezy o profilu kulturalnym, 3. imprezy sportowe i rekreacyjne, 3. święta religijne (pielgrzymkowe). Pełen wykaz imprez i świąt lokalnych znajduje się w Załączniku nr 13.

2.3 Ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej.

2.3.1 Potencjał demograficzny obszaru

Diagnozowane gminy LGD zamieszkuje 81 609 mieszkańców przy czym najliczniej zamieszkała jest gmina Szprotawa (21 838) a najmniej gmina Jerzmanowa (3 258).

Potencjał demograficzny na przestrzeni analizowanego okresu 2002 – 2006 ulega korzystnym zmianom. W 7 gminach analizowanego obszaru nastąpił wzrost ludności, największy w gminie Jerzmanowa +420, a w 5 nastąpił spadek – największy w gminie Szprotawa (-306).

Ogółem populacja gmin LGD w ostatnich latach zwiększyła się o 68 mieszkańców.

Tabela 8. Stan ludności w latach 2002 – 2006 (wg GUS 2002-2006 z 31 grudnia)

L.p.	Gmina	2002	2003	2004	2005	2006	2002 - 2006
1.	Brzeźnica	3871	3857	3873	3857	3819	-52
2.	Bytom Odrzański	5411	5439	5431	5450	5431	+20
3.	Gaworzyce	3869	3884	3856	3837	3867	-2
4.	Grębocice	5287	5288	5299	5298	5307	+20
5.	Jerzmanowa	2838	2901	3070	3109	3258	+420
6.	Koźuchów	16058	16034	16085	16078	16068	+10
7.	Niegosławice	4724	4713	4769	4744	4731	+7
8.	Nowe Miasteczko	5630	5592	5554	5570	5579	-51
9.	Polkowice	3899	4000	4381	3714	3763	-136
10.	Radwanice	4314	4327	4373	4401	4433	+119
11.	Szprotawa	22144	22060	21980	21963	21838	-306
12.	Żukowice	3496	3492	3501	3522	3515	+19
Razem		81541	81587	82172	81543	81609	+ 68

Obszar charakteryzuje się stosunkowo niską gęstością zaludnienia tj. 58,1 na koniec roku 2006. Najwyższy wskaźnik występuje w gminie Bytom Odrzański 102 os./km², następnie Szprotawa 93 os./km², Koźuchów 89 os./km² i Nowe Miasteczko 72 os./m² przy średniej krajowej 122 os./km² i dla województwa dolnośląskiego 144 os./km² oraz dla woj. Lubuskiego 72 os./km².

Na stan ludności bezpośredni wpływ ma saldo migracji i przyrost naturalny. W sześciu gminach LGD w roku 2006: Jerzmanowa (+141), Polkowice (+50), Gaworzyce (+26), Radwanice (+ 15), Nowe Miasteczko (10), Grębocice (+6), saldo migracji ruchu wewnętrznym jest dodatnie a ujemne w pozostałych gminach LGD. Saldo migracji w ruchu zagranicznym jest ujemne we wszystkich opisywanych gminach, za wyjątkiem gminy Nowe Miasteczko, Jerzmanowa, gdzie wskaźnik wynosi 0 i gminy Niegosławice, w której wskaźnik równy jest 1 (dane za 2006r.).

Tabela 9. Saldo migracji (wg GUS 2002-2006 z dnia 31 XII)

Gmina	W ruchu wewnętrznym					Zagranica				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
Brzeźnica	-13	-19	5	-20	-37	0	0	5	1	-6
Bytom Odrzański	0	-5	-15	0	-29	1	1	2	4	-8
Gaworzycy	-7	15	-17	-19	26	1	0	-2	0	-2
Grębocice	12	-1	-17	-1	6	0	0	1	2	-1
Jerzmanowa	44	64	148	59	141	0	0	0	1	0
Koźuchów	-80	2	35	-35	-16	1	2	3	-1	-11
Niegosławice	25	13	44	-14	-13	-2	0	3	1	1
Nowe Miasteczko	-41	-28	-34	2	10	-8	-11	-2	1	0
Polkowice	25	92	100	17	50	-3	-4	-	2	-6
Radwanice	26	30	47	27	15	-5	-1	0	-1	-4
Szprotawa	-33	-73	-97	-5	-147	-5	-14	10	3	-7
Żukowice	-4	-9	20	17	-11	0	0	0	0	-1

Tabela 10. Przyrost naturalny na terenie LGD w latach 2002-2006 (wg GUS 2002-2006 z dnia 31 XII)

Gmina	Przyrost naturalny				
	2002	2003	2004	2005	2006
Brzeźnica	-1	5	6	3	5
Bytom Odrzański	10	32	5	15	18
Gaworzycy	12	0	-9	0	6
Grębocice	15	2	27	-2	4
Jerzmanowa	-5	-1	-9	9	8
Koźuchów	33	-28	13	29	17
Niegosławice	-5	2	9	-12	1
Nowe Miasteczko	4	1	-2	13	-1
Polkowice	11	13	-11	17	5
Radwanice	0	-16	-1	2	21
Szprotawa	-13	3	7	-15	29
Żukowice	-6	5	-11	4	5

Dodatni przyrost naturalny odnotowano we wszystkich gminach na terenie LGD za wyjątkiem gminy Nowe Miasteczko, gdzie przyrost wyniósł -1 (stan na 2006 r.) Gminy charakteryzują się młodą strukturą wiekową szczególnie w Brzeźnicy, Gaworzycach, Jerzmanowej i Polkowicach.

Tabela 11. Struktura wieku mieszkańców LGD (wg GUS z 31 XII 2006)

Gmina	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
	2006	2006	2006	2006
Brzeźnica	3719	897 24,1%	2374 63,8%	448 12%
Bytom Odrzański	5362	1198 22,%	3508 65,4%	656 12,2%
Gaworzycy	3864	731 24%	2657 63,7%	476 12,3%
Grębocice	5294	1232 23,3%	3326 62,8%	736 13,9%
Jerzmanowa	3299	799 24,2%	2087 63,3%	413 12,5%
Koźuchów	15974	3531 22,1%	10203 63,9%	2240 14%
Niegosławice	4661	1087 23,3%	2886 61,9	688 14,8%

Nowe Miasteczko	5579	1252 22,8%	3476 63,2%	773 14,1%
Polkowice	3763	929 24,7%	2326 61,8%	508 13,5%
Radwanice	4434	1030 23,2%	2927 66%	477 10,8%
Szprotawa	21723	4665 21,5%	13987 64,4%	3071 14,1%
Żukowice	3517	808 23%	2265 64,4%	444 12,6%

Najwyższy odsetek tej grupy przedprodukcyjnej występuje w gminie Jerzmanowa (24,2%), a najniższy w gminie Szprotawa (21,5 %).

W strukturze wiekowej analizowanego obszaru dominuje ludność w wieku produkcyjnym co świadczy o korzystnym i rozwojowym potencjale demograficznym. Najwyższy udział tej grupy występuje w gminie Polkowice i Radwanice, a najniższy w gminie Niegosławice. Ludność w wieku poprodukcyjnym kształtuje się w przedziale 10 – 15%, przy czym najwyższy odsetek występuje w gminie Niegosławice, a najniższy w gminie Polkowice.

2.3.2 Poziom zatrudnienia i lokalny rynek pracy

Na obszarze LGD w ostatnich latach obserwuje się stały spadek poziomu bezrobocia. Największy spadek odnotowano pomiędzy rokiem 2006 i 2007 kiedy to bezrobocie w powiecie żagańskim spadło z poziomu 29,9 % do 23,9 % , w powiecie nowosolskim z 29,2 % do 22%, w powiecie głogowskim z poziomu 18 % na 13,3 % i najkorzystniej w powiecie polkowickim z 11,5 % do 8,7 %.

Tabela 12. Stopa bezrobocia (stan na 31.12.2006r.)

	powiatu %		woj. dolnośląskie %		krajowa %	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
powiat żagański	29,9	23,9	16,6	14,6	14,5	12,00
powiat nowosolski	29,2	22				
powiat głogowski	18	13,3				
powiat polkowicki	11,5	8,7				

Bezrobocie obniża się zgodnie z tendencjami krajowymi, także w liczbach bezwzględnych. I tak pomiędzy 2004 a 2006 rokiem liczba osób bezrobotnych spadła o 2 587 osoby, najliczniej w gminie Polkowice aż o 669 osoby, oraz gminie Szprotawa (389) i Koźuchów (377).

Jeżeli chodzi o udział kobiet w grupie osób bezrobotnych to w gminach LGD kształtuje się on na podobnym poziomie jak w grupie mężczyzn. Wyjątkiem są gmina Grębocice, Polkowice i Radwanice, gdzie bezrobotnych kobiet jest znacznie więcej niż mężczyzn

Tabela 13. Wielkość bezrobocia (wg GUS 2004-2006 z dnia 31 XII)

Gmina	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety			2004 -2006
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	
Brzeźnica	482	432	400	216	184	174	266	248	226	- 82
Bytom Odrzański	636	615	472	282	259	190	352	356	282	-166
Gaworzyce	444	41	303	183	245	121	261	245	181	-141
Grębocice	629	529	485	257	208	169	372	321	316	-144
Jerzmanowa	297	237	223	15	126	97	147	147	126	- 64
Koźuchów	2256	2181	1879	1053	1020	879	1203	1161	1000	-377
Niegosławice	696	677	570	318	311	248	378	366	322	-126
Nowe Miasteczko	757	715	555	331	301	249	426	414	306	- 202

Polkowice	1787	1591	1118	675	558	371	1109	1033	747	-669
Radwanice	489	444	335	217	187	114	272	257	221	- 154
Szprotawa	2620	2327	2231	1277	1118	1028	1343	1209	1203	- 389
Żukowice	387	366	314	198	182	145	189	184	169	-73

Według danych statystycznych na obszarze LGD w 2006r zatrudnionych było ogółem 30 701 osób przy czym pracowało więcej mężczyzn aniżeli kobiet.

Tabela 14. Pracujący (wg GUS 2004-2006 z dnia 31 XII)

Gmina	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Brzeźnica	161	168	169	66	64	67	95	104	102
Bytom Odrzański	542	483	494	291	247	276	251	236	218
Gaworzyce	28	193	187	66	53	52	152	140	135
Grębobocice	261	233	248	99	94	101	162	19	147
Jerzmanowa	422	335	360	283	199	190	139	136	170
Koźuchów	1829	2141	2289	952	1238	1298	877	903	991
Niegosławice	255	171	202	132	73	98	123	98	104
Nowe Miasteczko	532	467	510	309	249	267	223	218	243
Polkowice	20789	21099	22246	16392	16615	17431	439	4484	485
Radwanice	447	432	449	254	222	235	193	210	214
Szprotawa	3435	3144	3116	1696	1438	1447	1739	1706	1669
Żukowice	506	437	431	239	191	200	267	246	231

Zdecydowana większość mieszkańców LGD zatrudniona jest w sektorze prywatnym. Sektor prywatny i publiczny ogółem reprezentuje 7 127 podmioty z tego 6 679 to podmioty gospodarcze sektora prywatnego. Najwięcej podmiotów zlokalizowanych jest na terenie gminy Polkowice (1999) i Szprotawa(1909), najmniej w Niegosławicach (198) i Brzeźnicy (167). W ostatnich latach widoczny jest we wszystkich analizowanych gminach stały wzrost ilości podmiotów gospodarczych. Przeważają podmioty prowadzone przez osoby fizyczne zatrudniające do 9 osób. Małe podmioty gospodarcze prowadzą przede wszystkim działalność handlową, budowlaną, produkcyjną, transportową.

Tabela 15. Podmioty gospodarcze w roku 2006 (wg GUS 2006 z dnia 31 XII)

Gmina	Ogółem Sektor Publiczny	Ogółem Sektor Prywatny	Spółki handlowe + spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	Spółdzielnie	Fundacje Stowarzyszenia Organizacje	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Brzeźnica	11	167	2	3	8	144
Bytom Odrzański	13	311	28	6	12	248
Gaworzyce	10	224	13	1	13	175
Grębobocice	11	210	5	6	13	162
Jerzmanowa	10	202	12	3	8	173
Koźuchów	129	961	42	6	24	743
Niegosławice	7	198	5	2	10	170
Nowe Miasteczko	23	273	15	3	8	225
Polkowice	75	1 999	157	5	60	1 554
Radwanice	12	253	11	5	15	200
Szprotawa	119	1 909	77	17	33	1 537
Żukowice	8	204	167	10	3	10

2.3.3 Rolnictwo

Gminy LGD niegdyś typowo rolnicze zmieniają swoje funkcje w kierunku przemysłowym. Obszar charakteryzuje się bardzo dobrymi warunkami do produkcji rolnej. Łagodny klimat i długi okres wegetacji, nizinne położenie oraz gleby klas od III do V stwarzają dobre warunki do wysokowydajnej produkcji rolnej.

Na terenie gmin LGD występuje znaczny areal gruntów rolnych wynoszący 8 134 507 ha w tym 6 662 180 ha to grunty orne. Znaczną część powierzchni gruntów aż 179 127 ha stanowią grunty leśne. Największą powierzchnię gruntów rolnych ma gmina Bytom Odrzański i Nowe Miasteczko, a najmniejszą Jerzmanowa i Radwanice.

Tabela 16. Struktura gruntów w ha (wg GUS 2006 z dnia 31 XII)

Gmina	Użytki rolne	Użytki orne	Grunty Leśne	Pozostałe grunty
	2006	2006	2006	2006
Brzeźnica	444 761	361 552	8 012	17 883
Bytom Odrzański	1 152 009	803 603	48 342	191 866
Gaworzyce	413 500	391 968	1 299	6 590
Grębocice	622 742	565 255	5 275	26 233
Jerzmanowa	385 174	349 162	3 009	12 404
Koźuchów	701 710	582 827	12 156	31 889
Niegostawice	690 569	601 948	15 373	21 648
Nowe Miasteczko	1 410 345	1 021 469	51 720	51 718
Polkowice	441 394	360 388	13 931	23 586
Radwanice	389 681	315 573	2 917	13 883
Szprotawa	935 198	787 096	13 931	36 406
Żukowice	547 424	521 339	3 160	16 122

Aż 1 749 gospodarstw ma powierzchnię do 5ha co stanowi 31,3 % ogółu gospodarstw (5 502). Tylko 23 gospodarstwa rolne mają areal powyżej 100ha. W ostatnich latach obserwowane jest zjawisko zwiększenia liczby gospodarstw do 5 ha i zmniejszenie gospodarstw o powierzchni 15ha. Powodem jest wzrost zainteresowania osadnictwem na terenie LGD i powiększenie liczby działek siedliskowych

Tabela 17. Struktura gospodarstw rolnych (wg GUS 2006 z dnia 31 XII)

Gmina	1-5 ha	5-10 ha	10-20 ha	20 -50 ha	50 –100 ha	Powyżej 100 ha	Suma
Brzeźnica	249	80	63	32	17	0	441
Bytom Odrzański	142	40	21	19	4	0	226
Gaworzyce	215	55	45	30	6	4	355
Grębocice	194	90	106	33	13	6	442
Jerzmanowa	148	56	40	19	4	4	271
Koźuchów	420	147	65	25	4	3	664
Niegostawice	381	81	74	63	19	6	624
Nowe Miasteczko	131	76	66	34	6	6	319
Polkowice	394	93	44	10	0	6	547
Radwanice	273	79	57	23	7	5	444
Szprotawa	425	109	106	44	24	11	719
Żukowice	140	93	65	38	12	5	356
Razem	3112	999	752	370	116	56	5408

2.3.4 Poziom wykształcenia i dostęp do edukacji

Struktura wykształcenia ludności obszaru LGD na podstawie danych ze spisu powszechnego z 2002 r. przedstawia się podobnie jak na terenie innych gmin wiejskich. Średnio od 5 % do

12 % stanowią osoby z wykształceniem wyższym, najwięcej w gminie Polkowice (1 412). Dominują osoby z wykształceniem zawodowym i podstawowym – 39,1 % (w kraju 56%), szczególnie w grupie wiekowej 45 +. Dane te ulegają korzystnym zmianom, dzięki aspiracjom młodego pokolenia. Coraz więcej osób z wykształceniem średnim, kontynuuje naukę na uczelniach wyższych w Polkowicach, Głogowie, Legnicy, Zielonej Górze lub w szkołach policealnych w Polkowicach, Szprotawie, Koźuchowie. Wykształcenie średnie młodzież może uzyskać w Zespole Szkół w Polkowicach, Radwanicach, Szprotawie, Bytomiu Odrzańskim. Oferta kształcenia zawodowego nie zawsze dostosowana jest do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.

Tabela 18. Wykształcenie ludności (wg GUS 2006 z dnia 31 XII)

Gmina	Wyższe	Policealne	Średnie zawodowa	Średnie ogólnokształcące	Zawodowe	Podstawowe Gimnazjalne Niepełne podstawowe	Ogólna
Brzeźnica	111	32	433	70	984	1 438	3 068
Bytom Odrzański	174	22	889	344	1 201	1 490	4 120
Gaworzyce	92	54	518	103	954	1383	3104
Grębocice	57	14	282	44	79	956	1432
Jerzmanowa	117	44	293	82	671	1 078	2285
Koźuchów	700	494	2 389	829	3 833	2 111	10356
Niegostawice	77	69	629	83	1 064	1893	3815
Nowe Miasteczko	174	111	913	175	1 348	1863	4584
Polkowice	1 412	700	3667	1 687	6 955	6 508	20929
Radwanice	129	55	521	119	1 132	1580	3536
Szprotawa	1 012	660	3 667	1 068	4 857	7 026	18290
Żukowice	61	47	388	68	912	1 382	2858

2.3.5 Aktywność organizacji pozarządowych

Na terenie gmin LGD funkcjonuje 161 organizacji pozarządowych. Są to głównie Ochotnicze Straże Pożarne, Ludowe Zespoły Sportowe i Kluby Sportowe, Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenia branżowe i Stowarzyszenie kultuwujące tradycje polskiej wsi. Najwięcej organizacji funkcjonuje na terenie gminy Polkowice (35) i gminy Korzuchów (29), najmniej natomiast na terenie gminy Brzeźnica (4) i Bytom Odrzański (5).

Dużą aktywność wykazują kluby lub zespoły sportowe oraz Ochotnicze Straże Pożarne, które integrują większe grupy osób zorganizowane w działania sportowe lub przeciwpożarnicze.

Wykaz organizacji pozarządowych z terenu LGD znajduje się w Załączniku nr 14.

2.4 Specyfika obszaru

Wzgórze Dalkowskie to obszar spójny geograficznie, przyrodniczo i środowiskowo, kulturowo-historycznie oraz gospodarczo i społecznie.

Od północy i wschodu graniczy z rzeką Odrą a od zachodu z rzeką Bóbr. Część południowa obszaru zamykają Bory Dolnośląskie.

Specyfika geograficzna i przyrodnicza

Wzgórze Dalkowskie to urozmaicony obszar polodowcowych Wzgórz rozciągających się w osi południowy wschód (Polkowice) oraz w kierunku północnym zachód (Koźuchów, Brzeźnica) na dł. 100 km i szerokości ok. 10-15 km.

Wzgórze Dalkowskie na północy sąsiadują z pradoliną Głogowską natomiast na południu łączą się z Wysoczyzną Lubińską i Równiną Szprotawską. Dział wodny biegnący grzbietem Wzgórz Dalkowskich oddziela zalewnię Odry od Bobru i Szprotawy.

Wzgórze pokryte są lasami z udziałem sosny i dębu oraz na niektórych wyniesieniach buka, jodły i świerka. Stanowią północną granicę występowania naturalnych buczyn, co prezentują

rezerwy „Buczyna Jakubowska” i „Dalkowskie Jary” (woj. dolnośląskie) oraz „Annobreskie Wąwozy” (woj. lubuskie). Istotną rolę w krajobrazie pełnią lasy (średnio około 30% powierzchni, wchodzące w skład dwóch krain leśnych – Borów Dolnośląskich (część pd-zach. Wzgórz – gmina Szprotawa) i Borów Zielonogórskich (część pn-wsch).

Ukształtowanie powierzchni stanowią wzniesienia od 100 do 200 mnpm poprzecinane szeregiem potoków i rzek m.in. Szprotawą, Szprotawką, Białą Wodą, charakteryzujące się łagodnym klimatem i nasłonecznionymi stokami.

Wzgórz Dalkowskie odznaczają się urozmaiconą rzeźbą staroglacjalną jako ciąg moren czołowych - spiętrzonych, którego składnikami są osady glin lodowcowych, piasków i żwirów.

Ciekawe ukształtowanie geograficzne i spójne środowisko przyrodnicze zaowocowało powołaniem na tym terenie obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórz Dalkowskie”. Walory przyrodnicze tego obszaru są słabo znane i spopularyzowane.

Specyfika kulturowo-historyczna

Cały obszar nasycony jest bogatą historią i wieloma wspinałymi obiektami zabytkowymi.

Do X wieku teren ten zasiedlało plemię Dziadoszan, któremu należy przypisać powstanie ciągu potężnych umocnień tzw. Wałów Śląskich. Pozostały po nich także liczne grodziska, z których najbardziej znane stanowisko badane przez archeologów to Obiszów (gmina Grębocice).

Od X do XIV wieku ukształtowała się na tych ziemiach sieć osadnicza, która nie uległa zasadniczym zmianom w późniejszych czasach. Najstarsze wsie to m.in. Wierzchowice mają swój rodowód w 1175 r. (gmina Bytom Odrzański), Borów Polski z 1220 r. (gmina Nowe Miasteczko) a najstarszym miastem Kożuchów z 1273 r., który w XV wieku był stolicą księstwa Głogowskiego.

Od XV w. przez Śląsk i ten obszar przechodziły kolejne fale wojen: husyckie, wojna 30-letnia (1618-1648) oraz w XVIII w. 3 wojny pomiędzy Austrią i Prusami, w wyniku których teren ten ostatecznie zajęły Prusy.

Po II wojnie światowej w 1946 wysiedlono ludność niemiecką a opuszczone miejscowości zajęli przesiedleńcy w większości zza Bugi.

Dzieje tych ziem odcisnęły swoje piętno na cennym dziedzictwie historycznym tego obszaru. Wyróżnikami Wzgórz Dalkowskich są średniowieczne założenia urbanistyczne miast w tym obwarowania (Kożuchów) stare, miejskie ryneczki, liczne gotyckie kościoły.

W czasach późniejszych wiejskie okolice ozdabiały dwory i okazałe pałace szlacheckie wraz z pięknymi założeniami parkowymi. Niewiele zespołów zachowało się do dziś w znośnej kondycji. Te które pozostały świadczą o szlacheckiej świetności; Lasocin, Jarzmowa, Solniki, Sieroszowice, Wierzchowice, Bielice, Nowy Dwór, Szczepów.

Inną charakterystyczną cechą tego obszaru były wielowiekowe tradycje pielgrzymkowe, które szczególnie rozwinęły się Jakubowie położonym w gminie Radwanice (kult św. Jakuba i jego źródła) i w Grodowcu (Sanktuarium Matki Bożej Grodowieckiej) położonym w gminie Grębocice.

Zabytki i tradycje tych ziem mimo swojego znaczenia nie stanowią wyeksponowanej atrakcji przyciągającej turystów i będącej wyróżnikiem Wzgórz Dalkowskich.

Specyfika gospodarcza i społeczna

Wzgórz Dalkowskie położone są na terenie dwóch województw: dolnośląskiego (część południowa) i lubuskiego (część północna). Główną osią Wzgórz biegnie trasa krajowa S-3 północ-południe łącząca Wrocław ze Szczecinem. Trasa ta biegnie przez wszystkie gminy wzgórz lub położone są one w bliskim jej sąsiedztwie (gm. Niegosławice).

Gminy objęte LGD to typowe wiejskie jednostki osadnicze za wyjątkiem miasta Polkowice i Kożuchów czy Szprotawa.

Jednym ze źródeł utrzymania ludności jest rolnictwo charakteryzujące się dużym rozdrobnieniem. Część mieszkańców wsi zatrudniona jest w przemyśle i dojeżdża do zakładów zlokalizowanych w Polkowickiej Strefie Ekonomicznej oraz KGHM „Polska miedź S.A” Mieszkańcy części lubuskiej zatrudnieni są w zakładach Nowej Soli (przemysł ciężki, lekki, motoryzacyjny) i Nowym Miasteczku (przemysł meblarski). W ostatnich latach zwiększa się też ilość osób zatrudnionych w małych podmiotach gospodarczych (handel, usługi, wytwórczość). Gminy dolnośląskie Wzgórz wyróżniają się młodą strukturą wiekową i niższym poziomem bezrobocia niż gminy części lubuskiej.

Na terenie Wzgórz Dalkowskich jest rozbudowana sieć szlaków rowerowych i ścieżek edukacyjnych. Bardzo mocno rozbudowane są usługi związane z rekreacją konną, które zaowocowały powstaniem Stowarzyszenia Koniarzy na tym terenie.

Obszar ten nigdy nie był postrzegany jako jeden region. Pojęcie i nazwa Wzgórz Dalkowskich, które jest nazwą geograficzną nie funkcjonowało w świadomości społecznej a mieszkańcy pomimo dużych walorów przyrodniczych i kulturowych nie wykorzystywali tych mocnych stron w rozwoju tego obszaru. Obecnie dzięki kilkuletniemu integrowaniu różnych środowisk w ramach LGD istnieje duża aktywność społeczna wokół małych lokalnych przedsięwzięć realizowanych przez szkoły, ośrodki kultury i małe organizacje. Wielu mieszkańców zaczyna postrzegać ten region jako spójny, wyróżniający się określonymi walorami obszar.

Zdecydowanymi szansami dla Wzgórz jest wykorzystanie położenia wzdłuż drogi krajowej S-3 północ-południe oraz stworzenie oferty turystycznej z atrakcyjnymi produktami dla mieszkańców okolicznych miast (Głogów, Polkowice, Lubin, Nowa Sól) i ruchu tranzytowego. Tworzenie miejsc pracy w usługach okołoturystycznych i drobnej wytwórczości pozwoli mieszkańcom wsi na uzyskiwanie dodatkowych dochodów.

3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy

SWOT to angielski skrót pochodzący od nazw: strenght – siły, weaknesses – słabości, opprtunities – szanse, threats – zagrożenia. Analiza SWOT umożliwia przeprowadzenie analizy zasobów zasobów wewnętrznych (teraz obecnie). Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse skutecznie można niwelować słabości i unikać zagrożeń. Analiza SWOT jest techniką porządkującą informacje dotyczące zasobów tego obszaru. Została wykonana na podstawie informacji uzyskanych w diagnozie. Uczestnicy warsztatów wykorzystali przeprowadzoną analizę SWOT do sformułowania celów i przedsięwzięć strategii.

Analiza SWOT Wzgórz Dalkowskich

Mocne	Słabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Walory krajobrazowe regionu ▪ Korzystne położenie gmin przy głównych trasach komunikacyjnych ▪ Osiedlanie się ludzi z miast na wsi ▪ Praca w regionie ▪ Duża ilość zabytków, parków podworskich 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski poziom wykształcenia mieszkańców wsi i małych miasteczek ▪ Słaba komunikacja między partnerami wewnątrz LGD ▪ Mała aktywność mieszkańców w zakresie dodatkowej działalności pozarolniczej

<p>i obiektów archeologicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Różnorodne imprezy kulturalne kultywujące lokalne i regionalne tradycje ▪ Obecność Sanktuariów Pielgrzymkowych– Jakubów, Grodowiec, Góra Św. Anny ▪ Szlak Świętego Jakuba jako część europejskiego szlaku pielgrzymkowego ▪ Port rzeczny w Bytomiu Odrzańskim ▪ Nowoczesne gospodarstwa rolne. ▪ Korzystna infrastruktura – obecność KGHM – u ▪ Dostęp do wszystkich poziomów kształcenia na terenie LGD 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niska świadomość mieszkańców w zakresie możliwości wykorzystania zasobów lokalnych. ▪ Ucieczka ludzi młodych ze wsi ▪ Zbyt mało miejsc rekreacyjnych ▪ Braki dotyczące malej infrastruktury turystycznej ▪ Niedostateczna baza noclegowa i gastronomiczna ▪ Brak kalendarium imprez na terenie Wzgórz Dalkowskich ▪ Zbyt mała aktywność społeczna ▪ Niska świadomość ekologiczna i wiedza o regionie ▪ Duża ilość zabytków do renowacji ▪ Większe bezrobocie wśród kobiet ▪ Słaba infrastruktura dostępności Internetu. ▪ Zły stan techniczny dróg
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykorzystanie potencjału ludności napływowej z miasta ▪ Wymiana doświadczeń pomiędzy partnerami ▪ Zwiększenie aktywności lokalnego społeczeństwa ▪ Większe zapotrzebowanie na usługi np.: gastronomiczne, turystyczne związane z rekreacją ▪ Wykorzystanie walorów przyrodniczych w celach turystycznych i rekreacyjnych ▪ Zwiększenie ilości miejsc noclegowych i gosp. agroturystycznych ▪ Wykorzystanie Odry i Bobru jako szlaku turystycznego ▪ Zwiększenie dostępności informacji dla mieszkańców o możliwościach uzyskania dofinansowania inwestycji ▪ Wykorzystanie przebiegu drogi nr 3 i 12 w rozwoju rejonu ▪ Nawiązanie współpracy LGD z wiodącymi przedsiębiorstwami regionu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie dysproporcji między dochodami ludzi mieszkańców bogatszych i biedniejszych ▪ Zanikanie kultury wiejskiej, tradycji ▪ Stereotypowe myślenie starszych mieszkańców wsi ▪ Uruchomienie wydobywania złóż węgla brunatnego ▪ Słaba integracja pomiędzy ludnością napływową a dotychczasowymi mieszkańcami wsi ▪ Inwestycje mające negatywny wpływ na zdrowie i środowisko ▪ Nieefektywna alokacja środków UE dyskryminująca gminy bogatsze

Niewątpliwymi atutami Wzgórz Dalkowskich jest atrakcyjność krajobrazowa terenu związana z pagórkowatym i morenowym charakterem wypiętrzeń tego obszaru. Charakter wypiętrzeń ukształtował ciekawe i niepowtarzalne środowisko przyrodnicze gdzie gatunki typowe dla przedgórze sudeckiego przemieszane są z gatunkami charakterystycznymi dla nizin.

Równie atrakcyjne jest środowisko kulturowe a szczególnie zabytki kultury sakralnej, dworskiej, średniowieczne układy miasteczek Wzgórz Dalkowskich, które są zdecydowanie szansą w aspekcie wykorzystania turystycznego i wzmacniania wielokulturowej tożsamości mieszkańców. W zakresie potencjału demograficznego i gospodarczego widoczna jest duża rozpiętość pomiędzy gminami części dolnośląskiej i lubuskiej. W gminach dolnośląskich przeważa niższy poziom bezrobocia z uwagi na obecność przemysłu miedziowego oraz duże przedsiębiorstwa zlokalizowane w Polkowickiej Strefie Ekonomicznej.

Na niski poziom życia na terenie LGD ma wpływ w wielu gminach niski poziom infrastruktury technicznej a więc niski poziom kanalizacji, zły stan dróg lokalnych, trudności w dostępie do Internetu.

Dużą szansą dla gmin z tego terenu jest wykorzystanie potencjału ludności napływowej z miasta. Coraz więcej wsi pełni funkcję podmiejskich osiedli z rozwiniętym budownictwem jednorodzinny i wielorodzinny. Niewątpliwą szansą dla gmin Wzgórz Dalkowskich jest wykorzystanie położenia wzdłuż ważnej drogi krajowej S-3 łączącej Wrocław ze Szczecinem i Świnoujściem oraz położenia w bezpośrednim sąsiedztwie dużych ośrodków miejskich będących siedzibami powiatów: Głogów, Polkowice, Lubin, Nowa Sól, Żagań. Mieszkańcy tych ośrodków mogą być odbiorcami oferty turystycznej Wzgórz Dalkowskich a jest to grupa 220 tyś. potencjalnych odbiorców. Ta oferta turystyczna to przede wszystkim wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i na tej bazie tworzenie usług i produktów z tego wiejskiego obszaru (agroturystyka, turystyka weekendowa, rzemiosło, kulinaria, rekreacja). Odpowiednie zagospodarowanie i wykorzystanie zabytków podniesie dodatkowo atrakcyjność oferty tego obszaru.

Szansę do wykorzystania to również odradzający się regionalizm i pamięć zakorzeniona wśród mieszkańców, którzy pamiętają czasy powojenne.

Istotny jest także proces rosnącej aktywności społecznej na wsi, który gwarantuje realizację w przyszłości wielu przedsięwzięć inwestujących w rozwój zasobów ludzkich.

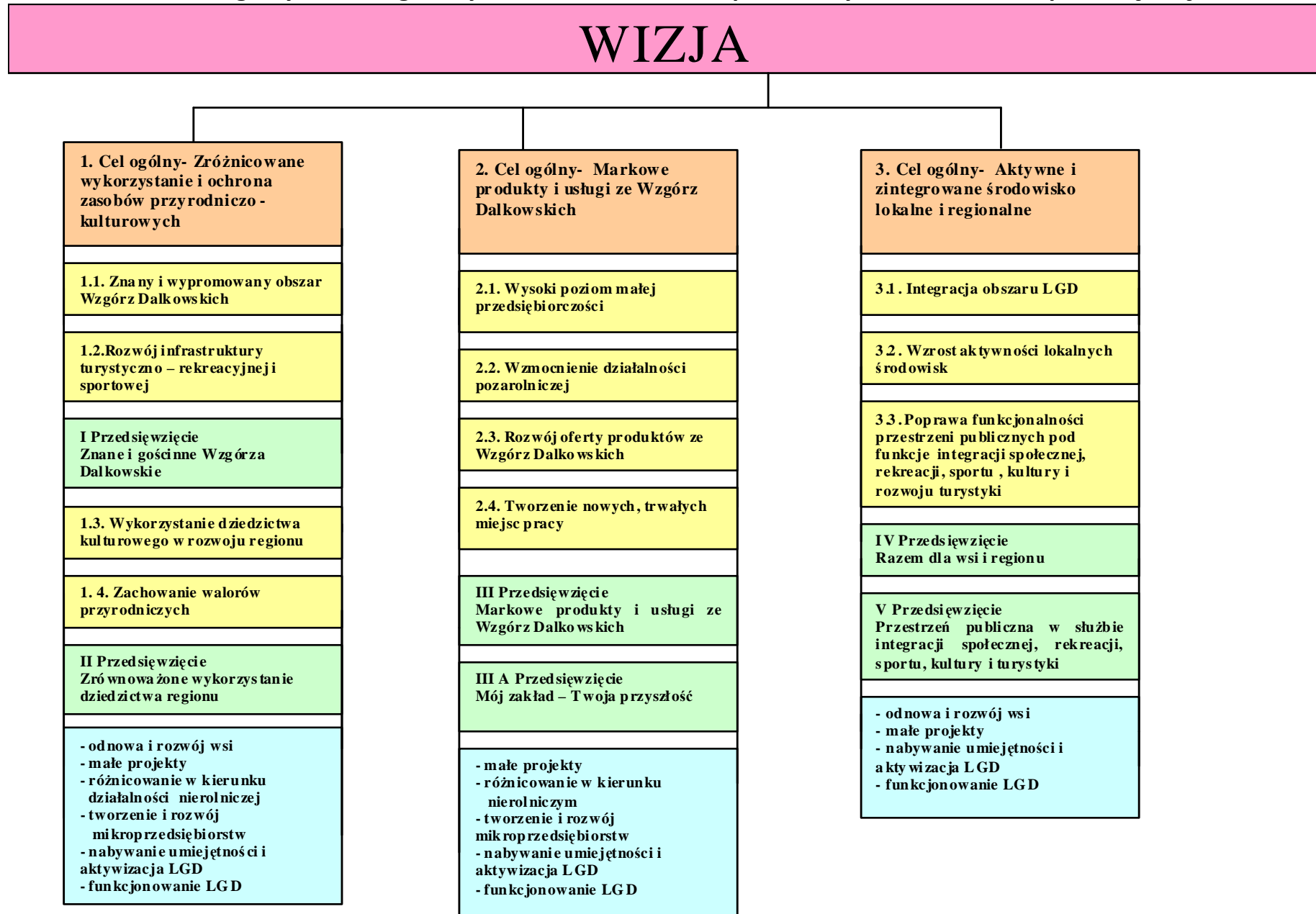
To działające małe stowarzyszenia lokalne, inicjatywy szkół, kół gospodyń wiejskich i rodząca się współpraca samorządów w oparciu o LGD.

Poważne zagrożenia dla tego obszaru to ucieczka ludzi młodych i postępujący rozdział pomiędzy standardem życia na wsi i w miastach, słaba integracja między ludnością napływową a dotychczasowymi mieszkańcami wsi. Istotnym zagrożeniem jest niekontrolowany rozwój przemysłu i wynikająca z tego degradacja środowiska oraz postępująca urbanizacja obszarów wiejskich głównie w gminach dolnośląskich (Polkowice, Jerzmanowa, Żukowice). Tuż za wschodnią granicą LGD planowane jest uruchomienie wydobycia złóż węgla brunatnego (gmina Lubin).

Biorąc po uwagę wymienione wyżej mocne strony, gminy Wzgórz Dalkowskich mają szansę wykorzystać swój potencjał geograficzny, kulturowy i społeczny w rozwoju tego obszaru.

Ważną szansą dla młodego pokolenia jest podnoszenie poziomu wykształcenia w oparciu o ofertę szkolnictwa wyższego w blisko położonych miastach. Wyzwaniem będzie stworzenie dla tej grupy warunków do pozostania w tym regionie m.in. poprzez poprawę infrastruktury wiejskiej, tworzenie miejsc pracy w różnego typu usługach poza rolnictwem, możliwość podejmowania pracy w pobliskim mieście i nadal mieszkania na wsi.

4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

1.Cel ogólny: Zróżnicowane wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczo – kulturowych	
Cele szczegółowe	Działania
Przedsięwzięcie I : Znane i gościnne Wzgórz Dalkowskie	
1.1 Znany i wypromowany obszar WD	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie Punktów Informacji Turystycznej ▪ Promowanie WD poprzez działania gmin i starostw, organizacji (banery i rollupy reklamowe, banery na stronach, informacje w materiałach itp.) ▪ Rozbudowa serwisu regionalnego www.WzgorzaDalkowskie.pl ▪ Promocja obszaru WD na targach i imprezach regionalnych, krajowych, zagranicznych ▪ Artykuły w mediach ogólnopolskich i regionalnych (artykuły w prasie, spoty telewizyjne itp.) ▪ Przygotowanie i druk materiałów promocyjno-informacyjnych oraz innych materiałów o regionie i jego walorach ▪ Tworzenie wspólnego kalendarza imprez na terenie LGD ▪ Kampania promująca ofertę turystyczno – rekreacyjną Wzgórz skierowana do najbliższych aglomeracji miejskich
1.2. Rozwój infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej i sportowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa, przebudowa, wyposażenie obiektów pełniących funkcję sportowe i rekreacyjne (budowa, remont boisk sportowych, placów zabaw, miejsc rekreacji, innych) ▪ Wsparcie organizacji imprez sportowych, turystycznych, rekreacyjnych związanych z promocją lokalnych walorów ▪ Rozwój szlaków: Pętli po Wzgórzach Dalkowskich, tras lokalnych, szlaków rowerowych, konnych, pieszych, połączenie z siecią regionalną i europejską (m.in. szlak Odry, szlak Św. Jakuba) ▪ Wsparcie małej infrastruktury w terenie (wiaty, punkty widokowe, miejsca postojowe, inne) oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne ▪ Wsparcie i rozwój bazy noclegowej służącej turystyce i rekreacji ▪ Szkolenia podmiotów działających w branży turystycznej i rekreacyjnej ▪ Wsparcie udziału w targach i imprezach turystycznych i rekreacyjnych

Opis przedsięwzięć

Przedsięwzięcie I – „Znane i gościnne Wzgórz Dalkowskie”

Przedsięwzięcie przyczynią się do realizacji:

- **celu ogólnego 1.** „Zróżnicowane wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczo-kulturowych”
- **celu szczegółowego 1.1.** „Znany i wypromowany obszar Wzgórz Dalkowskich”
- **celu szczegółowego 1.2.** „Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i sportowej”

Uzasadnienie przedsięwzięcia i celu ogólnego (okres realizacji 2009-2015)

Obszar Wzgórz Dalkowskich położony jest pomiędzy Doliną Odry a Borami Dolnośląskimi na terenie dwóch województw: dolnośląskiego i lubuskiego. Charakteryzuje się pagórkowatym terenem. Charakter wypiętrzeń ukształtował ciekawe i niepowtarzalne środowisko przyrodniczo-krajobrazowe. Środowisko kulturowe tego obszaru jest również ciekawe. Wyróżnić można zabytki kultury sakralnej, dworskiej, średniowieczne układy miasteczek. Zarówno walory przyrodnicze jak i kulturowe z roku na rok coraz bardziej są eksponowane w ramach działań podejmowanych przez Fundację „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”, samorządy oraz partnerów działających na tym terenie. Została wyznakowany rowerowy szlak regionalny „Szlak Dziadoszan”, który ma być osią do tworzonych działań turystycznych. W części dolnośląskiej jest bardzo dobrze wyznakowana sieć szlaków rowerowych dzięki aktywności Związku Gmin Zagłębia Miedziowego i lokalnych samorządów. Natomiast w części lubuskiej został wyznaczony rowerowy szlak „Czarciego Kamienia” przebiegający po gminach z powiatu nowosolskiego. Bardzo aktywnie na terenie Wzgórz zaczęło rozwijać się wiele usług i ofert turystycznych, min. Lekcje w przyrodzie na Wzgórzach Dalkowskich, Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Koni „Koń i Człowiek” i wiele innych. Wszystkie te działania zaczęły pokazywać region Wzgórz, wykorzystując zasoby i walory które posiada, jako teren atrakcyjny dla spędzania wypoczynku sobotnio-niedzielnego dla mieszkańców terenu LGD oraz sąsiadujących aglomeracji miejskich. Zaplanowane działania w ramach LSR pomogą wykreować obszar Wzgórz Dalkowskich jako obszar atrakcyjny turystycznie.

Cel szczegółowy 1.1. „Znany i wypromowany obszar Wzgórz Dalkowskich”

Pomimo wielu atrakcji przyrodniczo-kulturowych, które posiadają Wzgórz Dalkowskie, w dalszym ciągu brak jest wspólnej oferty pokazującej region z wszystkimi jego atrakcjami. Ponad 200 tysięczna rzesza potencjalnych turystów, mieszkających w pobliżu Wzgórz Dalkowskich, posiada znikomą wiedzę o walorach tego terenu. W ramach Strategii zaplanowano szereg działań, które mają przyczynić się do zmiany tego wizerunku.

Przewidziano aktualizację i dobre przygotowanie serwisu www.WzgorzaDalkowskie.pl, który jako najtańsza forma promocji, zawierać będzie w swoich zasobach aktualne i wyczerpujące informacje nt. walorów tego terenu oraz wszystkich ofert turystycznych. Przygotowany zostanie wspólny kalendarz imprez, który będzie promowany wśród mieszkańców regionu. Połączenie już organizowanych imprez w jeden pakiet, pokaże w prosty sposób bogactwo i aktywność instytucji i podmiotów z tego terenu. Opracowane i wydane materiały promocyjno-informacyjne, skierowane do różnego typu odbiorców, będą wsparciem dla zaplanowanej kampanii promującej ofertę turystyczno-rekreacyjną Wzgórz Dalkowskich, skierowaną do najbliższych aglomeracji miejskich. Artykuły w mediach lokalnych i krajowych oraz udział w targach turystycznych przyczyni się do umocnienia wizerunku Wzgórz Dalkowskich jako terenu, gdzie warto przyjechać.

Cel szczegółowy 1.2. „Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i sportowej”

Na terenie LGD został zaprojektowany i wyznaczony w terenie regionalny szlak rowerowy „Szlak Dziadoszan”, który ma pełnić funkcję spoiwa łączącego gminy LGD. W części północnej przebiega też międzynarodowy Szlak Odry a także na terenie LGD ma swój początek szlak pątniczy „Szlak Św. Jakuba”. Pomimo rozbudowanej sieci szlaków rowerowych i ścieżek edukacyjnych wymagają one doposażenia w małą infrastrukturę turystyczną np. wiaty, tablice informacyjne, tabliczki kierunkowe, miejsca postojowe itp. Szlaki turystyczne wymagają na bieżąco odnawiania aby były widoczne dla użytkujących je turystów. W Strategii nie zapomniano o boiskach sportowych i bazie turystycznej. Zaplanowano rozbudowę i jej doposażenie, co przyczyni się do powiększenia oferty turystyczno-sportowej tego terenu.

Beneficjenci : Samorzędy i uprawnione jednostki im podległe, organizacje pozarządowe o statusie pożytku publicznego, jednostki kościelne, związki wyznaniowe

Grupy docelowe: organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, mieszkańcy obszaru działania.

Preferowany zakres operacji:

Operacje	Minimalna ilość operacji	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	6	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa, remont lub wyposażanie obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn; - rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci; - odnawianie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawianie cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;” - urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku; - budowa, przebudowa lub remont infrastruktury turystycznej; - budowa, przebudowa lub remont przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z włączeniem sal sportowych przeznaczonych wyłącznie dla szkół lub przedszkoli;” - zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości
Małe projekty	20	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR przez: - organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy, - organizację imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów, - rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR przez: - utworzenie lub zmodernizowanie punktów informacji turystycznej, bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych tematycznie z ofertą turystyczną obszaru objętego LSR, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych i promocyjnych dotyczących obszaru objętego LSR, - budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne, z wyłączeniem hoteli, moteli, pensjonatów oraz bazy gastronomicznej, - promowanie, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego, lokalnego dziedzictwa

		<p>krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem działalności rolniczej
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	3	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem, - sprzedaż hurtowa lub detaliczna, - usługi informatyczne, - doradztwo, - przetwórstwo produktów rolnych lub leśnych, rzemiosła lub rękodzielnictwa, usług transportowych, - inne określone w osi 3 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR
Tworzenie i rozwój mikro przedsiębiorstw	2	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem, - sprzedaż hurtowa lub detaliczna, - usługi informatyczne, - doradztwo, - przetwórstwo produktów rolnych lub leśnych, rzemiosła lub rękodzielnictwa, usług transportowych, - inne określone w osi 3 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR
Funkcjonowanie LGD		<ul style="list-style-type: none"> - doradztwo, szkolenia dla LGD - badania i analizy dotyczące turystyki - studia i plany wykonalności dla przedsięwzięć turystycznych, - wydarzenia i wydawnictwa o charakterze promocyjnym

Cel Ogólny 1: Zróżnicowane wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczo-kulturowych”		Przedsięwzięcie 1: Znane i gościnne Wzgórz Dalkowskie								
Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu*	Wartość		Wskaźniki oddziaływania **	Wartość		Źródła weryfikacji
		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015	
1.1. Znany i wypromowany obszar Wzgórz Dalkowskich	- liczba stron internetowych promujących obszar LGD	0	20	- wzrost liczby osób poinformowanych o obszarze LGD (wejścia na strony, liczba odbiorców materiałów)	0	10000	- wzrost liczby turystów na obszarze LGD	8562	10 000	Ankietyzacja beneficjentów, biuro LGD, GUS
	- liczba udziału LGD w targach, imprezach promocyjnych	0	5							
1.2. Rozwój infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej i sportowej	- nakład materiałów promocyjno – informacyjnych	0	5000							
	- liczba zrealizowanych obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	0	15	- wzrost liczby osób uczestniczących w imprezach	0	5000	- wzrost liczby miejsc noclegowych na obszarze LGD	7241	8500	Ankietyzacja beneficjentów, biuro LGD, GUS
	- liczba imprez sportowych, turystycznych i rekreacyjnych	0	10							
- liczba oznakowanych szlaków	0	5	- wzrost liczby kilometrów odpowiednio oznakowanych szlaków	0	30					
Działania PROW: - Odnowa i rozwój wsi - Małe projekty - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- liczba zrealizowanych operacji - liczba zrealizowanych operacji - liczba zrealizowanych operacji - liczba zrealizowanych operacji	0 0 0 0	6 20 3 2							Biuro LGD

*dot. wskaźników produktów i rezultatów osiągniętych w ramach operacji Wdrażanie LSR, Projekty współpracy, Funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizacja

** dot. wskaźników oddziaływania osiągniętych na obszarze realizacji LSR

Przedsięwzięcie II : Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu	
1.3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inwentaryzacja zasobów historycznych ▪ Tworzenie innowacyjnych form ochrony zabytków – rezerваты archeologiczne, parki kulturowe, itp. ▪ Rozbudowa i tworzenie Izb Pamięci, Skansenów, Ekomuzeów itp. ▪ Opracowanie i druk publikacji historyczno – kulturowych ▪ Oznakowanie i wyeksponowanie zabytków (tablice informacyjne, tabliczki kierunkowe itp.) ▪ Opracowanie koncepcji produktu turystycznego opartego na historii „Dziadoszan”. Rozbudowa szlaku Dziadoszan jako szlaku Dziedzictwa Przyrodniczo - Kulturowego ▪ Wdrażanie Programu Edukacji Regionalnej w placówkach szkolnych ze Wzgórz Dalkowskich ▪ Wsparcie i wyposażenie zespołów ludowych (wyjazdy, stroje, szkolenia, instruktorzy, inne) ▪ Odbudowa, renowacja, restauracja, remont i oznakowanie budynków i obiektów zabytkowych charakterystycznych dla budownictwa i krajobrazu regionu Wzgórz Dalkowskich ▪ Odbudowa, renowacja, restauracja, remont i oznakowanie obiektów zabytkowych na cele społeczne i kulturowe ▪ Rozwój programu Wyprawy Odkrywców ▪ Badania dotyczące lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego
1.4. Zachowanie walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa i tworzenie ścieżek dydaktycznych ▪ Jednolite oznakowanie obszarów chronionych (rezerваты , parki, itp.) ▪ Rewitalizacja i ochrona parków wiejskich ▪ Rozwój programu „Lekcje w przyrodzie” ▪ Rozwój Ośrodków Edukacji Przyrodniczej ▪ Promowanie, zachowanie, odtwarzanie, zabezpieczenie różnych form ochrony przyrody – użytki, pomniki i inne ▪ Organizacja konkursów przyrodniczych i ekologicznych ▪ Nawiązanie współpraca z instytucjami

	przyrodniczymi tj. z nadleśnictwem, Konserwatorem Przyrody, NGO <ul style="list-style-type: none"> ▪ Przygotowanie oferty turystycznej związanej z turystyką przyrodniczą ▪ Działania sprzyjające ochronie naturalnego krajobrazu Wzgórz Dalkowskich np. rewitalizacja alei, zadrzewień śródpolnych
--	---

Przedsięwzięcie II – Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu

- **celu ogólnego 1.** Zróżnicowane wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczo-kulturowych
- **celu szczegółowego 1.3.** „Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionu”
- **celu szczegółowego 1.4.** „Zachowanie walorów przyrodniczych”

Uzasadnienie przedsięwzięcia (okres realizacji 2009-2015)

Położenie Wzgórz Dalkowskich i historia związana z tym terenem, są istotnym czynnikiem, który może być wykorzystany w rozwoju regionu. Zawile dzieje i dawną kulturę Dolnego Śląska odzwierciedlają na Wzgórzach Dalkowskich liczne zabytki. Śladami przedchrześcijańskich czasów są owiane legendami grodziska plemienne słowiańskich Dziadoszan. Ukształtowane w średniowieczu miasta zachowały w znacznym stopniu swoje dawne centra, skupione wokół rynków. We wsiach wciąż dominuje tradycyjna zabudowa. Górują nad nimi wieże kościołów, najczęściej gotyckich. Ich mury ozdobione są nagrobkami miejscowej szlachty. Są one, podobnie jak krzyże pokutne, kamiennymi świadkami dziejów. Na Wzgórzach znajdziemy też, malowniczo usytuowane, świątynie o odległych tradycjach pielgrzymkowych.

Zachowały się tu również tereny o wysokich walorach przyrodniczych objętych ochroną w formie obszarów Natura 2000 (5 obszarów), rezerwatów przyrody (6 rezerwatów), Parków Krajobrazowych (1 park), Obszarów Chronionego Krajobrazu (3 obszary), Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe (2 zespoły), użytki ekologiczne (5 użytków) i pomniki przyrody (214 pomników).

W ramach strategii zaplanowano szereg działań, których celem będzie zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych tego obszaru.

Celu szczegółowy 1.3. „Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionu”

Pomimo dużej ilości zasobów dziedzictwa kulturowego, wiedza na ich temat wśród mieszkańców nie jest zbyt wielka. Od 2006 roku prowadzone są w placówkach szkolonych działania dot. Edukacji Regionalnej Wzgórz Dalkowskich, które mają na celu przybliżenie regionu najmłodszym mieszkańcom oraz budowanie w nich tożsamości regionalnej. W roku 2008 doszła nowa forma wykorzystania dziedzictwa kulturowego tj. Wyprawa Odkrywców, która bardzo dobrze zaaklimatyzowała się w placówkach szkolnych i może stać się idealnym narzędziem do edukacji o historii Wzgórz Dalkowskich. Polega ona na tworzeniu tras po miejscowościach Wzgórz przedstawiających „ducha” i historię danego miejsca. W placówkach szkolnych i ośrodkach kultury powstało szereg różnego typu izb regionalnych, mówiących o specyfice i historii tych ziem. Konieczne jest ich wsparcie i doposażenie oraz pomoc nowym, tworzącym się formom. W ramach działań LSR zaplanowano również oznakowanie i wyeksponowanie zabytków z terenu Wzgórz Dalkowskich, odnowę,

odbudowę i rewitalizację obiektów zabytkowych na cele społeczne i kulturowe, przygotowanie materiałów promocyjno-informacyjnych o zasobach kulturowo-historyczno Wzgórz Dalkowskich, inwentaryzację zasobów historycznych oraz tworzenie innowacyjnych form ochrony zabytków (rezerваты archeologiczne i parki kulturowe np. w Obiszowie).

Cel szczegółowy 1.4. „Zachowanie walorów przyrodniczych”

Bardzo duża ilość obszarów chronionych, ustanowionych na terenie Wzgórz Dalkowskich, sugeruje, iż walory przyrodnicze stanowią istotny zasób tego terenu. Z uwagi na rozwijający się przemysł i wzrost liczby mieszkańców osiedlających się na terenie Wzgórz Dalkowskich, wskazane jest zachowanie walorów przyrodniczych Wzgórz Dalkowskich.

W ramach zachowania walorów przyrodniczych zaplanowano aktualizację inwentaryzacji przyrodniczych oraz opracowanie programu ochrony naturalnego krajobrazu Wzgórz Dalkowskich np. rewitalizację alei zabytkowych, zadrzewień śródpolnych i winnic na południowych stokach Wzgórz. Konieczne jest również rozbudowanie oraz tworzenie ścieżek dydaktycznych prezentujących walory przyrodnicze. Wsparcia wymaga także rozwój programu „Lekcje w przyrodzie” oraz rozwój Ośrodków Edukacji Przyrodniczej. Nawiązanie współpracy z instytucjami przyrodniczymi oraz przygotowanie oferty turystycznej związanej z turystyką przyrodniczą, jednolite oznakowanie obszarów chronionych zdecydowanie przyczyni się do podniesienia świadomości wśród mieszkańców i osób odwiedzających Wzgórz nt. walorów przyrodniczych a pośredni przyczyni się do ich zachowania.

Beneficjenci : Samorządy i uprawnione jednostki im podległe, organizacje pozarządowe, jednostki kościelne, związki wyznaniowe, rolnicy, mikroprzedsiębiorcy, mieszkańcy i członkowie LGD

Preferowany zakres operacji:

Operacje	Minimalna ilość operacji	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	3	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa, remont lub wyposażanie obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn; - rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci; - odnawianie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;” - urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku; - budowa, przebudowa lub remont infrastruktury turystycznej; - budowa, przebudowa lub remont przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z włączeniem sal sportowych przeznaczonych wyłącznie dla szkół lub przedszkoli;” - zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości - zakup sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;

<p>Małe projekty</p>	<p>25</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie aktywności społeczności lokalnej poprzez: promocję i organizację lokalnej twórczości kulturalnej lub aktywnej trybu życia, z wyłączeniem remontu i budowy budynków mieszkalnych, - promocję lokalnej przedsiębiorczości, - remont połączony z modernizacją lub wyposażeniem istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów, pełniących ich funkcje, oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów, - promowanie, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego, lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, - zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez: <ul style="list-style-type: none"> - odbudowę, renowację, restaurację albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków, - remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję, - kultywowanie: <ul style="list-style-type: none"> - miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów, - języka regionalnego i gwary, - tradycyjnych zawodów i rzemiosła, - Inicjowanie powstania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”, albo podnoszenie jakości takich produktów lub usług przez: <ul style="list-style-type: none"> - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych, - promocję produktów lub usług lokalnych, - uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży lub usług lokalnych, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych, - badanie rynku produktów lub usług lokalnych – z wyłączeniem działalności rolniczej, - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem działalności rolniczej.
-----------------------------	------------------	---

Różnicowanie w kierunku nierolniczym	3	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rzemiosła lub rękodzielnictwa - usługi turystyczne - usługi budowlane - przetwórstwo produktów rolnych i leśnych, - sprzedaż hurtowa lub detaliczna, magazynowanie towarów - inne określone w działalności osi 3 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR
Mikroprzedsiębiorczość	2	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rzemiosła lub rękodzielnictwa - usługi turystyczne - usługi budowlane - przetwórstwo produktów rolnych i leśnych, - sprzedaż hurtowa lub detaliczna, magazynowanie towarów - inne określone w osi 3 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR
Funkcjonowanie LGD		<ul style="list-style-type: none"> - badania, analizy, dokumentacje dotyczące zasobów obszaru LGD - informowanie i wydarzenia promocyjne, - szkolenia i animowanie społeczności lokalnych

Cel Ogólny 1: Rozwój turystyki na bazie zasobów przyrodniczo- kulturowych i tradycji Wzgórz Dalkowskich	Przedsięwzięcie 2: Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu									
Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu*	Wartość		Wskaźniki oddziaływania **	Wartość		Źródła weryfikacji
		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015	
1.3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba utworzonych izb pamięci, ekomuzeów, skansenów - liczba oznakowanych, zrewitalizowanych obiektów zabytkowych - liczba doposażonych zespołów ludowych 	0	1	- wzrost liczby osób korzystających z oferty izb pamięci, ekomuzeów	0	50				Ankietyzacja beneficjentów, biuro LGD, GUS
	- liczba oznakowanych, zrewitalizowanych obiektów zabytkowych	0	2		0	5				
	- liczba doposażonych zespołów ludowych	0	5		0	500				
1.4. Zachowanie walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrewitalizowanych parków, alei, zadrzewień - liczba wspartych Ośrodków Edukacji Przyrodniczej - liczba ścieżek dydaktycznych 	0	4	- wzrost liczby osób korzystających z oferty Ośrodków Edukacji Przyrodniczej - wzrost liczby kilometrów odpowiednio oznakowanych, wyposażonych ścieżek dydaktycznych	0	500	- wzrost powierzchni obszarów chronionych	0		Ankietyzacja beneficjentów, biuro LGD, GUS
	- liczba wspartych Ośrodków Edukacji Przyrodniczej	0	2		0	5				
	- liczba ścieżek dydaktycznych	0	2							
Działania PROW: - Odnowa i rozwój wsi - Małe projekty - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych operacji - liczba zrealizowanych operacji - liczba zrealizowanych operacji - liczba zrealizowanych operacji 	0	3		0	25				Biuro LGD
	- liczba zrealizowanych operacji	0	3		0	3				
	- liczba zrealizowanych operacji	0	2							
	- liczba zrealizowanych operacji	0								

*dot. wskaźników produktów i rezultatów osiągniętych w ramach operacji Wdrażanie LSR, Projekty współpracy, Funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizacja

** dot. wskaźników oddziaływania osiągniętych na obszarze realizacji LSR

2. Cel ogólny: Mała przedsiębiorczość i produkt lokalny znaczącym źródłem dochodów mieszkańców wsi.	
Cele szczegółowe	Działania
Przedsięwzięcie III : Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich	
2.1 Wysoki poziom małej przedsiębiorczości.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Punkt doradczy wspierający rozwój przedsiębiorczości przy LGD ▪ Branżowa Promocja oferty przedsiębiorców ▪ Szkolenia wspierające rozwój przedsiębiorczości ▪ Promocja drobnej działalności usługowej na wsi ▪ Wsparcie podmiotów gospodarczych tworzących miejsca pracy na obszarze LGD ▪ Wykorzystanie energii odnawialnej przy prowadzeniu działalności gospodarczej
2.2. Wzmocnienie działalności pozarolniczej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacja objazdów studialnych dla rolników i pozostałych mieszkańców wsi ▪ Szkolenia z tradycyjnych zawodów (kowlstwo, stolarstwo, dekarstwo, itp) ▪ Organizacja szkoleń dot. zielonych miejsc pracy i zakładania gospodarstw agroturystycznych ▪ Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców wsi poprzez Lubuski Uniwersytet Ludowy i inne formy podnoszenia wykształcenia ▪ Wsparcie dla rozwijania działalności pozarolniczej w gospodarstwach rolnych ▪ Wykorzystanie energii odnawialnej do prowadzenia działalności gospodarczej, także agroturystycznej

2.3. Rozwój oferty produktów ze Wzgórz Dalkowskich.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktualizowanie bazy danych produktach i usługach lokalnych ▪ Wprowadzenie Marki Lokalnej „Produkty ze Wzgórz Dalkowskich” ▪ Wsparcie działalności Sklepików Produktów Lokalnych na terenie LGD ▪ Udział w targach, konkursach i jarmarkach lokalnych i regionalnych ▪ Wsparcie w zakładaniu i działalności lokalnych grup i stowarzyszeń wytwórców i producentów ▪ Promocja produktów i usług lokalnych (publikacje, katalogi, mapy, ulotki, itd. ▪ Przygotowanie animatorów produktów i usług lokalnych ▪ Badania rynku produktów lub usług lokalnych ▪ Budowa, adaptacja, wyposażenie obiektów wykorzystywanych do sprzedaży usług lokalnych lub wyrobu produktów lokalnych ▪ Powołanie Zespołu Roboczego ds. Produktu lokalnego ▪ Powołanie Zespołu Roboczego ds. Produktu lokalnego
2.4 Tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zakup maszyn i urządzeń podnoszących konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw ▪ Inwestycje w nowo powstające firmy

Przedsięwzięcie III – Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich

- **celu ogólnego 2.** Mała przedsiębiorczość i produkt lokalny znaczącym źródłem dochodów mieszkańców wsi
- **celu szczegółowego 2.1.** „Wysoki poziom małej przedsiębiorczości”
- **celu szczegółowego 2.2.** „Wzmocnienie działalności pozarolniczej”
- **celu szczegółowego 2.3.** „Rozwój oferty produktów ze Wzgórz Dalkowskich”
- **celu szczegółowego 2.4.** „Tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy”

Uzasadnienie przedsięwzięcia (okres realizacji 2009-2015)

Na terenie Wzgórz Dalkowskich zdecydowana większość mieszkańców zatrudniona jest w sektorze prywatnym oraz zarejestrowanych jest blisko 7 tys podmiotów gospodarczych, działających głównie w sferze usługowej. Z rzeszy blisko 6 tys gospodarstw rolnych tego terenu nie wszyscy utrzymują się z rolnictwa a w głównej

mierze rolnictwo jest ich dodatkowym źródłem dochodu. Z roku na rok rozwijają się na terenie Wzgórz liczne usługi związane z turystyką. Coraz więcej jest podmiotów oferujących klientom rekreację konną. Od blisko roku działa w Dobromilu Sklepik produktów lokalnych, prowadzony przez Fundację „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”. Jest to pierwsza tego typu inicjatywa w tym regionie. W sklepiku, sprzedawane są produkty lokalne, głównie rzemieślnicze i rękodzielnicze, wykonywane przez lokalnych wytwórców ze Wzgórz Dalkowskich. Sklepik cieszy się coraz większą popularnością, na która wpływa też dobra jego lokalizacja – przy drodze S3 w Dobromilu.

W ramach LSR zaplanowano szereg działań, których celem nadrzędnym jest wykreowanie markowych produktów i usług ze Wzgórz Dalkowskich.

Cel szczegółowy 2.1 „Wysoki poziom małej przedsiębiorczości”

W ramach zwiększenia ilości i jakości usług „małej przedsiębiorczości” na terenie Wzgórz Dalkowskich przewidziano działania, które w perspektywie kilkuletniej znacząco mogą wzmocnić ten sektor. Zaplanowano utworzenie punktu informacyjnego wspierającego rozwój przedsiębiorczości przy Lokalnej Grupie Działania oraz wsparcie utworzenia Forum Przedsiębiorczości Wzgórz Dalkowskich a także wspieranie utworzenia i funkcjonowania Grup Producentkich. W strukturach LGD działa kilku aktywnych przedsiębiorców, którzy rozumieją, że wspólnie działając, więcej mogą uzyskać jako ich firma a także przyczynić mogą się do rozwoju całego regionu. Szkolenia z zakładania działalności gospodarczej i prowadzenia własnej księgowości w połączeniu z promocji drobnej działalności usługowej może mieć znaczny wpływ na poziom małej przedsiębiorczości na Wzgórzach Dalkowskich.

Cel szczegółowy 2.2. „Wzmocnienie działalności pozarolniczej”

W ramach tego celu szczegółowego zaplanowano pakiet działań mających na celu zachęcenie rolników do uruchamiania własnych działalności pozarolniczych. W roku 2008 Fundacja „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” wraz z Fundacją „Zielona Akcja” realizowali w części dolnośląskiej Wzgórz projekt, skierowany do rolników i dotyczący Zielonych Miejsc Pracy na terenach wiejskich. Uczestnicy projektu mieli możliwość zdobycia informacji nt. dodatkowej działalności, jaką sami mogą prowadzić. Obył się wyjazd studialny po „dobrych praktykach” Zielonych Miejsc Pracy w woj. Dolnośląskim. W ramach działań zaplanowano również dla wszystkich rolników ze Wzgórz wyjazdy studialne po „dobrych praktykach” połączone ze szkoleniami dot. tworzenia zielonych miejsc pracy i zakładania gospodarstw agroturystycznych. Przewidziano również podnoszenie ich kwalifikacji poprzez aktywne działanie m.in. Lubuskiego Uniwersytetu Ludowego. Wielu rolników czy rolniczek działa również w ramach Kół Gospodyń Wiejskich lub lokalnych Stowarzyszeń wiejskich, i „wytwarza” produkty lokalne czy rękodzielnicze, które potem sprzedawane są w Sklepiku produktów lokalnych czy też na lokalnych imprezach. Zaplanowane działania przyczynić mogą się do zakładania przez nich działalności pozarolniczych.

Cel szczegółowy 2.3 „Rozwój oferty produktów ze Wzgórz Dalkowskich”

Przeprowadzone działania w roku 2007 związane z inwentaryzacją producentów i wytwórców produktów lokalnych ze Wzgórz Dalkowskich przyczyniły się do uruchomienia Sklepiku Produktów Lokalnych ze Wzgórz Dalkowskich. Jednak nie wszystkim udało się „namierzyć” i zachęcić do sprzedaży swoich produktów. Dlatego też konieczna jest ich dalsza inwentaryzacja i takie działania zaplanowano w ramach LSR. Przewidziano również powołanie Zespołu Roboczego ds. Produktu Lokalnego na Wzgórzach Dalkowskich i

wprowadzenie Marki Lokalnej, jako zastrzeżonego znaku, który zdobić będzie produkty lokalne ze Wzgórz Dalkowskich, które spełnią warunki Certyfikatu Marki. Zaplanowano także rozbudowę sklepiku oraz kampanię promującą produkty z tego terenu, tj. udział w targach i jarmarkach, foldery, ulotki, mapy, katalogi, plakaty itp.

Cel szczegółowy 2.4 „Tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy”

W ramach tego celu szczegółowego zaplanowano wsparcie dla uruchamianej nowej działalności gospodarczej w zakresie zakupu maszyn i urządzeń podnoszących konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw oraz inwestycji w nowo powstające firmy.

Grupa docelowa Benficyjentów : Rolnicy, mikroprzedsiębiorcy, kobiety, osoby poniżej 26 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia.

Preferowany zakres operacji:

Operacje	Minimalna ilość operacji	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	0	
Małe projekty	8	<ul style="list-style-type: none"> - zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez: - odbudowę, renowację, restaurację albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków, - remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję, - kultywowanie: - miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów, - języka regionalnego i gwary, - tradycyjnych zawodów i rzemiosła, - Inicjowanie powstania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”, albo podnoszenie jakości takich produktów lub usług przez: - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych, - promocję produktów lub usług lokalnych, - uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży lub usług lokalnych, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych, - badanie rynku produktów lub usług lokalnych – z wyłączeniem działalności rolniczej, - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

		w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem działalności rolniczej.
Różnicowanie w kierunku nierolniczym	6	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rzemiosła lub rękodzielnictwa - usługi turystyczne, - przetwórstwo produktów rolnych i leśnych, - sprzedaż hurtowa lub detaliczna, - magazynowanie produktów, - inne określone w działaniach osi 3 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR, - agroturystyka, zakup maszyn i urządzeń,
Mikroprzedsiębiorczość	7	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rzemiosła lub rękodzielnictwa - usługi turystyczne, - przetwórstwo produktów rolnych i leśnych, - sprzedaż hurtowa lub detaliczna, - magazynowanie produktów, - inne określone w działaniach osi 3 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR, - produkcja materiałów budowlanych oraz zakup urządzeń.
Funkcjonowanie LGD		<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia i organizowanie społeczności lokalnych, - badanie i analizy obszaru. - wsparcie imprez i publikacji promujących produkty i usługi z obszaru LGD,

Cel Ogólny 2: Mała przedsiębiorczość i produkt lokalny znaczącym źródłem dochodów mieszkańców wsi	Przedsięwzięcie 3: Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich									
Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu	Wartość		Wskaźniki oddziaływania **	Wartość		Źródła weryfikacji
		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015	
2.1 Wysoki poziom małej przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń wspierających mikroprzedsiębiorców - liczba udzielonego doradztwa dla mikroprzedsiębiorców - liczba wybudowanych, przebudowanych, wyremontowanych i wyposażonych obiektów służących działalności gospodarczej 	0	5	- wzrost liczby miejsc pracy w mikroprzedsiębiorstwach	0	10	-wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą	5991	6200	Dane LGD, ankietyzacja beneficjentów, j.s.t., GUS
	- wzrost liczby osób poinformowanych o składaniu wniosków i mikroprzedsiębiorczości	0	100		0	200				
		0	5							
2.2. Wzmocnienie działalności pozarolniczej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń dla rolników i domowników z działalności pozarolniczej - liczba udzielonego doradztwa dla rolników - liczba wybudowanych, przebudowanych, wyremontowanych, wyposażonych obiektów służących działalności pozarolniczej 	0	5	- wzrost liczby osób które uzyskały wiedzę w zakresie składania wniosków i prowadzenia działalności pozarolniczej	0	100	- spadek liczby bezrobotnych	8600	8000	Dane LGD, ankietyzacja beneficjentów, j.s.t., GUS
		0	100							
		0	2							
2.3 Rozwój oferty produktów ze Wzgórz Dalkowskich	<ul style="list-style-type: none"> - liczba obiektów przeznaczonych do wyrobu, sprzedaży produktów i usług lokalnych - liczba imprez promujących produkty i usługi lokalne 	0	2	- wzrost liczby wystawców na imprezach promujących WD	0	10	- wzrost liczby produktów regionalnych i tradycyjnych	0	5	Dane LGD, ankietyzacja beneficjentów, j.s.t., GUS
		0	4							

Działania PROW:					Dane LGD
- Odnowa i rozwój wsi	- liczba operacji	0	0		
- Małe projekty	- liczba operacji	0	8		
- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	- liczba operacji	0	5		
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- liczba operacji	0	5		

*dot. wskaźników produktów i rezultatów osiągniętych w ramach operacji Wdrażanie LSR, Projekty współpracy, Funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizacja

** dot. wskaźników oddziaływania osiągniętych na obszarze realizacji LSR

Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu	Wartość		Wskaźniki oddziaływania **	Wartość		Źródła weryfikacji
		P	K		P	K		P	K	
		2009	2015		2009	2015		2009	2015	
Cel Ogólny 2: Mała przedsiębiorczość i produkt lokalny znaczącym źródłem dochodów mieszkańców wsi										
Przedsięwzięcie 3A: Mój Zakład – Twoja przyszłość										
2.4 Tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy	- liczba podmiotów objętych wsparciem	0	3	- wzrost miejsc pracy dla osób z grupy docelowej	0	5	- wzrost przychodów podmiotów objętych wsparciem	0	2%	Dane LGD, ankietyzacja beneficjentów, j.s.t., GUS
Działania PROW: - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- liczba operacji	0	1							dane LGD
	- liczba operacji	0	2							

*dot. wskaźników produktów i rezultatów osiągniętych w ramach operacji Wdrażanie LSR, Projekty współpracy, Funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizacja

** dot. wskaźników oddziaływania osiągniętych na obszarze realizacji LSR

3. Cel ogólny: Aktywne i zintegrowane środowisko lokalne i regionalne	
Cele szczegółowe	Działania
Przedsięwzięcie IV: Razem dla wsi i regionu	
3. 1. Integracja obszaru LGD	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacja seminariów, szkoleń, konferencji, wyjazdów studyjnych dla członków i podmiotów współpracujących z LGD ▪ Pomoc w tworzeniu Stowarzyszeń Rozwoju miejscowości i przygotowaniu liderów odnowy miejscowości ▪ Doradztwo dla wnioskodawców z terenu LGD ▪ Opracowanie festiwalu inicjatyw lokalnych ▪ Biuletyn LGD oraz aktualizacja stron LGD ▪ Organizacja imprez promujących współpracę 3 sektorów ; publicznego, społecznego i gospodarczego o zasięgu lokalnym i regionalnym ▪ Organizacja spotkań integracyjnych dla członków i podmiotów współpracujących z LGD ▪ Prezentacja LGD na targach, imprezach krajowych i regionalnych ▪ Realizacja projektów współpracy z innymi LGD
3. 2. Wzrost aktywności lokalnych środowisk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doradztwo i szkolenia lokalnych liderów, animatorów organizacji pozarządowych i wsparcie zakładania stowarzyszeń lokalnych ▪ Spotkania, warsztaty integrujące środowisko ▪ Wsparcie lokalnej twórczości ludowej ▪ Organizacja imprez kulturalno-rekreacyjno-sportowych ▪ Wsparcie pełnomocników do spraw kontaktów z organizacjami pozarządowymi ▪ Poszerzenie oddziałów Uniwersytetu Trzeciego Wieku lub alternatywnych form spędzania czasu dla osób starszych ▪ Aktywne świetlice dla mieszkańców (remont, modernizacja, wyposażenie), oferta zajęć dla mieszkańców ▪ Wsparcie edukacji dzieci i młodzieży ▪ Zagospodarowanie przestrzeni publicznej służącej integracji mieszkańców
Przedsięwzięcie V: Przestrzeń publiczna w służbie integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i turystyki	
3.3 Poprawa funkcjonalności obiektów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój szlaków do uprawiania Nordic walking i

sportowych i turystycznych oraz rozwój turystyki pielgrzymkowej	biegów przełajowych <ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa kompleksów sportowych, terenów rekreacyjnych oraz centrum pielgrzymkowego ▪ Zagospodarowanie centrów miejscowości
---	---

Przedsięwzięcie IV – Razem dla wsi i regionu

- **celu ogólnego 3.** „Aktywne i zintegrowane środowisko lokalne i regionalne”
- **celu szczegółowego 3. 1** „Integracja obszaru LGD”
- **celu szczegółowego 3.2.** „Wzrost aktywności lokalnych środowisk”

Uzasadnienie przedsięwzięcia (okres realizacji 2009-2015)

Oprócz walorów przyrodniczo-kulturowych Wzgórz Dalkowskich, na których ma bazować rozwój regionu, twórcy strategii nie zapomnieli o ludziach, którzy tu mieszkają, i dzięki którym zasoby jakie posiada ten teren, mogą faktycznie być wykorzystane. Obszar LGD położony jest na terenie dwóch województw, po sześć gmin w każdym województwie. Położony jest również na terenie czterech powiatów – 2-4 gminy z każdego powiatu. LGD posiada również kształt podłużny. Mieszkańcy z gminy Grębocice mają do mieszkańców gminy Brzeźnica blisko 90 km drogi do przejechania. Wszystkie te czynniki nie wpływają korzystnie na integrację obszaru LGD. Dlatego też bardzo ważne są działania, które będą niwelować bariery jakie związane są z położeniem mieszkańców wiosek i gmin porzucanych na Wzgórzach Dalkowskich. Od samego początku działania Grupy Partnerskiej „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” liderzy kładli nacisk na działania łączące mieszkańców, instytucje, stowarzyszenia ze Wzgórz Dalkowskich. Szereg działań realizowanych w II Schemacie PPL+, ukierunkowany był na zawiązywanie współpracy i podniesienie aktywności środowisk lokalnych Wzgórz Dalkowskich. Zaplanowane działania w LSR mają w perspektywie kilku lat, przyczynić się znacznie do przebiegu procesu integracji i współpracy mieszkańców i podmiotów LGD Wzgórz Dalkowskie.

Cel szczegółowy 3.1 „Integracja obszaru LGD”

W tym celu szczegółowym zaplanowano działania, które mają za zadanie budowanie tożsamości wśród mieszkańców Wzgórz Dalkowskich oraz ich integrację. Zaplanowano organizację szkoleń, warsztatów, seminariów i spotkań integracyjnych dla członków LGD i podmiotów z nimi współpracujących podnoszących ich kwalifikację. Nie zapomniano również o organizacji imprez lokalnych i regionalnych organizowanych na terenie gmin Wzgórz Dalkowskich, skierowanych do mieszkańców. Społeczności lokalne, działające na terenach wiejskich zarówno nieformalnie jak i formalnie w postaci stowarzyszeń wiejskich, będą mogły skorzystać ze szkoleń i doradztwa związanego z działalnością ich stowarzyszeń i grup. Serwis www.WzgorzaDalkowskie.pl ma być aktualnym serwisem regionalnym przedstawiającym w sposób wyczerpujący działania i aktywność stowarzyszeń tego terenu. Zaplanowano również organizację festiwalu inicjatyw lokalnych, na których Stowarzyszenia i grupy nieformalne, będą mogły zaprezentować swoje zrealizowane pomysły i projekty.

Cel szczegółowy 3.2 „Wzrost aktywności lokalnych środowisk”

Na terenie Wzgórz Dalkowskich zarejestrowanych jest wiele organizacji pozarządowych oraz wiele działa Kół Gospodyń Wiejskich. Niestety niewiele stowarzyszeń aktywnie działa i pozyskuje środki na swoje działania, a główną tego przyczyną jest brak doświadczenia i umiejętności w pozyskiwaniu środków na swoje pomysły. Dla tego też w ramach LSR zaplanowano szkolenie lokalnych liderów i animatorów, wsparcie pełnomocników ds. kontaktów z organizacjami pozarządowymi w gminach. Przewidziano również organizację konkursów i grantów dla lokalnych organizacji. Nie zapomniano również o wsparciu pomysłów społeczności lokalnych m.in. alternatywnych form spędzania wolnego czasu, aktywne świetlice dla młodzieży, organizację lokalnych imprez kulturalno-rekreacyjno-sportowych.

Przedsięwzięcie V: Przestrzeń publiczna w służbie integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i turystyki

Cel szczegółowy 3.3 „Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznych pod funkcje integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i rozwoju turystyki”.

W trakcie przeprowadzonych konsultacji dotyczących uzupełnienia Lokalnej Strategii Rozwoju wynikła potrzeba realizacji zadań w zakresie budowy centrów piknikowych, utworzenia centrum pielgrzymkowego, zagospodarowania centrów miejscowości oraz budowę lub przebudowę obiektów pełniących funkcje sportowe i rekreacyjne, które przyczynią się do atrakcyjności naszego obszaru oraz aktywności mieszkańców.

Beneficjenci : organizacje pozarządowe, samorządy i jednostki im podległe, instytucje kościelne

Grupa docelowa: organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, kobiety, osoby poniżej 26 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia

Preferowany zakres operacji:

Operacje	Minimalna ilość operacji	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	22	<ul style="list-style-type: none"> - budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno - kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków - rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci; - związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego; - budowa lub przebudowa obiektów pełniących funkcje sportowe i rekreacyjne; - zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę centrów piknikowych, centrów miejscowości z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich; - remont, modernizacja obiektów na utworzenie centrum pielgrzymkowego.

Małe projekty	36	<ul style="list-style-type: none"> -podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR przez: -udostępnienie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie, -organizacje szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzec Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy, -organizację imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów, -zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem działalności rolniczej; - wyznaczenie i zagospodarowanie szlaków do uprawiania Nordic walking oraz biegów przełajowych.
Różnicowanie w kierunku nierolniczym	-	-
Mikroprzedsiębiorczość	-	-
Funkcjonowanie LGD		<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia i animowanie społeczności lokalnych, - badanie i analizy obszaru. - wsparcie imprez i publikacji promujących produkty i usługi z obszaru LGD

Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu *	Wartość		Wskaźniki oddziaływania**	Wartość		Źródła weryfikacji
		P	K		P	K		P	K	
		2009	2015		2009	2015		2009	2015	
Przedsięwzięcie 4 : Razem dla wsi i regionu										
3.1 Integracja obszaru LGD	- liczba szkoleń, konferencji, wyjazdów studyjnych dla członków i partnerów LGD - liczba udzielonego doradztwa dla mieszkańców - liczba imprez integrujących dla mieszkańców - liczba projektów współpracy	0	8	- wzrost liczby osób, które uzyskały wiedzę oPROW i osi LEADER	0	1000	- wzrost liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych	314	350	Ankietyzacja beneficjentów, biuro LGD, GUS
		0	500	- wzrost liczby członków LGD	0	60				
		0	4	- wzrost liczby osób biorących udział w projektach współpracy	0	60				
		0	3							
3.2 Wzrost aktywności lokalnych środowisk	- liczba doradztwa dla organizacji pozarządowych - liczba szkoleń dla organizacji pozarządowych - liczba zagospodarowanych miejsc przestrzeni publicznej	0	100	-wzrost liczby osób, które uzyskały wiedzę o pisaniu projektów	0	200	- wzrost liczby projektów realizowanych przez LGD poza środkami z PROW	0	6	Ankietyzacja beneficjentów, biuro LGD, GUS
		0	5	- wzrost liczby w m ² zagospodarowanych miejsc przestrzeni publicznej	0	500				
		0	6							
Działania PROW: - Odnowa i rozwój wsi - Małe projekty - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- liczba operacji - liczba operacji - liczba operacji - liczba operacji	0	5							
		0	34							
		0	0							

*dot. wskaźników produktów i rezultatów osiągniętych w ramach operacji Wdrażanie LSR, Projekty współpracy, Funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizacja

** dot. wskaźników oddziaływania osiągniętych na obszarze realizacji LSR

Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu *	Wartość		Wskaźniki oddziaływania**	Wartość		Źródła weryfikacji
		P	K		P	K		P	K	
		2009	2015		2009	2015		2009	2015	
Przedsięwzięcie 5 : Przestrzeń publiczna w służbie integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i turystyki										
3.3 Poprawa funkcjonalności obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz rozwoju turystyki pielgrzymkowej	- liczba zagospodarowanych i udostępnionych szlaków do uprawiania Nordic walking i biegów przełajowych - liczba utworzonych centrów sportowych - liczba centrów pielgrzymkowych - liczba centrów piknikowych - liczba odnowionych centrów miejscowości	0 0 0 0 0	2 3 1 11 2	- wzrost liczby osób uprawiających czynnie Nordic walking i biegi przełajowe - wzrost liczby uprawiających sport oraz aktywny wypoczynek - wzrost liczby pielgrzymów na Wzgórzach Dalkowskich - wzrost liczby organizowanych imprez plenerowych - liczba zintegrowanych i zaktywizowanych mieszkańców korzystających z odnowionych centrów wsi	0 0 0 0 0	100 500 2500 11 500	Min 10% mieszkańców postrzegać będzie przestrzeń publiczną na obszarze realizacji LSR jako atrakcyjną i przyjazną	0	870 0	Dane LGD, ankietyzacja beneficjentów, j.s.t, GUS
Działania PROW: - Odnowa i rozwój wsi - Małe projekty - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- liczba operacji - liczba operacji - liczba operacji - liczba operacji	0 0 0 0	17 2 0 0							

*dot. wskaźników produktów i rezultatów osiągniętych w ramach operacji Wdrażanie LSR, Projekty współpracy, Funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizacja

** dot. wskaźników oddziaływania osiągniętych na obszarze realizacji LSR

5. Określenie misji i wizji LGD

Wizja to pożądaný obraz danego obszaru w perspektywie kilku lub kilkunastu lat. Wizja w Lokalnej Strategii Rozwoju tworzy ramy do wyznaczenia celów strategicznych, pełni też funkcję integrującą procesy rozwojowe z marzeniami mieszkańców. Uczestnicy warsztatów określili ramy czasowe Strategii na okres 2009-2015, stąd też tworzona Wizja dotyczy tej perspektywy czasowej.

Wizja Wzgórz Dalkowskich

Wzgórz Dalkowskie to obszar, na którym zintegrowani społecznie mieszkańcy żyją godnie, dostatnio i w zgodzie ze środowiskiem. Miejscowości są zadbane i wyposażone w pełną infrastrukturę techniczną i połączone ze sobą dobrą i wygodną siecią komunikacyjną.

Wysoki poziom edukacji zabezpiecza potrzeby dydaktyczno-wychowawcze młodego pokolenia, a życie kulturalne i sportowe umożliwia wszechstronny rozwój wszystkich mieszkańców. Mieszkańcy mają pełny dostęp do nowoczesnych technologii przekazu informacji. Wykorzystują to powszechnie zarówno w codziennej komunikacji jak i podnoszeniu swojej wiedzy i różnych umiejętności.

Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe chronione i dobrze zachowane służy obecnym i przyszłym pokoleniom i tworzy atrakcyjny wizerunek regionu.

W każdej gminie ludzie mają szansę aktywnie działać w lokalnych organizacjach, są otwarci na przyjmowanie nowych idei. Gminy, organizacje pozarządowe, biznes współpracują ze sobą, realizują wspólne projekty i programy związane ze zrównoważonym rozwojem obszaru Wzgórz Dalkowskich. Region charakteryzuje się bogatą ofertą rekreacyjną i sportową.

Obiekty zabytkowe są odrestaurowane, „żywe” i atrakcyjne dla turystów. Różnorodna oferta turystyczna, baza noclegowo-gastronomiczna, szlaki turystyczne, produkty lokalne, imprezy promocyjne przyciągają szeroką rzeszę odbiorców z regionu, kraju i świata.

Działalność gospodarcza prowadzona jest zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju zarówno w zakresie rozwoju małej przedsiębiorczości, przemysłu, wykorzystania surowców naturalnych jak i działalności rolnej i leśnej.

Misja określa system wartości łączący partnerów LGD dążących do osiągnięcia wizji i celów strategicznych. Misja ma określić deklarowany sposób działania oraz filozofię grupy.

Misja LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

Jesteśmy zintegrowana grupą liderów reprezentujących obszar Wzgórz Dalkowskich. Naszym celem jest dążenie do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i podnoszenia jakości życia mieszkańców.

Swoje działania realizujemy w oparciu o wzajemne zaufanie, otwartość na innowacyjne rozwiązania i wiarę w ich powodzenie.

Podstawą skutecznego rozwoju naszej małej ojczyzny jest oddolne i partnerskie podejście wyzwalające w pełni nasz społeczny potencjał do rozwiązywania lokalnych problemów.

6. Wskazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR

6.1 Spójność środowiskowa-przyrodnicza i kulturowa

Wzgórz Dalkowskie to urozmaicony obszar polodowcowych Wzgórz rozciągających się w osi południowy wschód (Polkowice) oraz w kierunku północnym zachód (Kozuchów, Brzeźnica) na dł. 100 km i szerokości ok. 10-15 km. Ukształtowanie powierzchni stanowią wzniesienia od 100 do 200 mnpm przecinane szeregiem potoków i rzek m.in. Szprotawą, Szprotawką, Białą wodą, charakteryzujące się łagodnym klimatem i nasłonecznionymi stokami. Walory przyrodnicze są bardzo zróżnicowane i rozmieszczone punktowo na terenie gmin.

Cały obszar nasycony jest bogatą historią i wieloma wspaniałymi obiektami zabytkowymi.

Do X wieku teren ten zasiedlało plemię Dziadoszan, któremu należy przypisać powstanie ciągu potężnych umocnień tzw. Wałów Śląskich. Pozostały po nich także liczne grodziska, z których najbardziej znane stanowisko badane przez archeologów to Obiszów (gmina Grębocice).

Dzieje tych ziem odcisnęły swoje piętno na cennym dziedzictwie historycznym tego obszaru. Wyróżnikami Wzgórz Dalkowskich są średniowieczne założenia urbanistyczne miast w tym obwarowania (Kozuchów) stare, miejskie ryneczki, liczne gotyckie kościoły.

W czasach późniejszych wiejskie okolice ozdabiały dwory i okazałe pałace szlacheckie wraz z pięknymi założeniami parkowymi. Niewiele zespołów zachowało się do dziś w znośnej kondycji. Te które pozostały świadczą o szlacheckiej świetności; Lasocin, Jarzmowa, Solniki, Sieroszowice, Wierzchowice, Bielice, Nowy Dwór, Szczepów.

Inną charakterystyczną cechą tego obszaru były wielowiekowe tradycje pielgrzymkowe, które szczególnie rozwinęły się Jakubowie położonym w gminie Radwanice (kult św. Jakuba i jego źródelka) i w Grodowcu (Sanktuarium Matki Bożej Grodowieckiej) położonym w gminie Grębocice.

Zabytki i tradycje tych ziem mimo swojego znaczenia nie stanowią wyeksponowanej atrakcji przyciągającej turystów i będącej wyróżnikiem Wzgórz Dalkowskich.

Te cechy łączące region umożliwiły sformułowanie ważnych celów LSR-u: celu ogólnego „Zróżnicowane wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczo-kulturowych ” wraz z przedsięwzięciami „Znane i gościnne Wzgórz Dalkowskie” i „Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu” oraz celami szczegółowymi: „Znany i wypromowany obszar WD”, „Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i sportowej”, „Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionu”, „Zachowanie walorów przyrodniczych”.

6.2 Spójność gospodarcza

Obszar LGD posiada ważny potencjał dla rozwoju turystyki weekendowej i rekreacji w otoczeniu miasta. Bliskość Zielonej Góry i Głogowa zamieszkałych przez prawie 200 tys populację, dostępność komunikacyjna regionu i możliwość wykorzystania grzbietu Wzgórz Dalkowskich i Doliny Odry jako osiowych produktów turystycznych wraz z uzupełnieniem tej oferty przez agroturystykę, ośrodki konne i smakowitą propozycję kulinariów to poważne atuty do wykorzystania.

Przedsiębiorczość na terenie wszystkich gmin LGD jest zróżnicowana a podmioty gospodarcze i gospodarstwa rolne przy stworzeniu dogodnej infrastruktury turystycznej będą zainteresowane w tworzeniu usług noclegowych, gastronomicznych, obsługi wypoczynkowej, rekreacyjnej dla gości odwiedzających region.

Istotnym czynnikiem dla rozwoju mikroprzedsiębiorczości i różnicowania działalności w kierunku nierolniczym jest rosnące zapotrzebowanie na różnego rodzaju usługi.

Stąd sformułowano następujące cele LSR-u.:

cel ogólny „Markowe produkty i usługi Wzgórz Dalkowskich” oraz cele szczegółowe „Wysoki poziom małej przedsiębiorczości”, „Wzmocnienie działalności pozarolniczej”, „Rozwój oferty produktów ze Wzgórz Dalkowskich. Tworzą one przedsięwzięcie „Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich”.

6.3 Spójność społeczna

Obszar Wzgórz Dalkowskich jest również spójny społecznie. Występują tu podobne zjawiska społeczne:

- różnorodna oferta ośrodków kultury wsparta siecią świetlic i bibliotek zapewnia warunki do rozwoju zainteresowań i aktywności mieszkańców,
- mieszkańcy mają dostęp do pracy, infrastruktura społeczna (edukacja, opieka zdrowotna, kultura, sport) świadczona jest na zadowalającym poziomie

Jednocześnie obserwuje się niepokojące tendencje które w dłuższym okresie czasu mogą stać się barierami społecznymi dla tego obszaru:

- niskie zainteresowanie części mieszkańców podnoszeniem kwalifikacji i wychodzeniem z wykluczenia na rynku pracy,
- roszczeniowość mieszkańców i słabe uczestnictwo w rozwoju własnej gminy i miejscowości,
- słaba aktywność na poziomie miejscowości kierowana na tworzenie więzi, budowanie poczucia tożsamości i integracji mieszkańców,

Stąd też cele sformułowane w tym obszarze koncentrują się na rozwiązaniu tych problemów, odwróceniu negatywnych tendencji i wykorzystaniu synergii współpracy.

Sformułowano następujący cel ogólny „Aktywne i zintegrowane środowisko lokalne i regionalne” oraz cele szczegółowe: „Integracja obszaru LGD”, „Wzrost aktywności lokalnych środowisk”. Cele spójne są przedsięwzięciem „Razem dla wsi i regionu”.

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR-u

W ramach LSR-u uwzględniono zintegrowane podejście w zakresie celów, przedsięwzięć i operacji. Tworzą one spójną i logiczną całość dając efekt synergii.

- Zintegrowane podejście dotyczy również tworzenia związków pomiędzy sektorami i ich angażowania jako grup docelowych:
 - sektor publiczny, społeczny i gospodarczy został zaangażowany na etapie tworzenia LGD oraz na etapie tworzenia dokumentu Lokalnej Strategii Rozwoju; wymienione sektory będą uczestniczyły w realizacji działań LSR-u oraz będą zaangażowane w aktualizację dokumentu;
 - samorządy lokalne, instytucje publiczne, społeczności, organizacje pozarządowe i osoby fizyczne będą zaangażowane w realizację przedsięwzięć związanych z zachowaniem walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego obszaru;
 - organizacje pozarządowe, mieszkańcy, samorządy będą zaangażowani w rozwój potencjału społecznego na obszarze LGD;
 - mikroprzedsiębiorcy, właściciele gospodarstw, samorządy, organizacje, instytucje będą zaangażowane w przedsięwzięcia związane z rozwojem turystyki, produktów lokalnych i mikroprzedsiębiorczości na obszarze LGD;
 - wymienione przedsięwzięcia wpłyną na rozwój potencjału i współpracę tych grup, spowodują także pozytywne zmiany w społeczności lokalnej.

- Zintegrowane wykorzystanie zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych obszaru:
 - zintegrowane wykorzystanie zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych obszaru nastąpi w przedsięwzięciach: „Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu” , „Markowe produkty i usługi Wzgórz Dalkowskich”. W oparciu o walory przyrodnicze, kulturowe i produkty lokalne zostaną przygotowane oferty turystyczne. Również rozwój mikroprzedsiębiorczości i różnicowania działalności w kierunku nierolniczym będzie mógł się oprzeć na zasobach lokalnych obszaru;
 - wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych nastąpi w działaniach związanych z ochroną tych zasobów i ich wykorzystaniem przy podnoszeniu wiedzy mieszkańców o obszarze;
 - zasoby kulturowe i aktywność lokalna zostaną wykorzystane w działaniach dotyczących rozwoju potencjału społecznego regionu.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR-u

- Innowacyjne niestosowane wcześniej na danym obszarze rozwiązania w ramach realizowanych operacji wraz z wykorzystaniem lokalnych zasobów:
 - Przygotowanie kampanii promującej ofertę turystyczno-rekreacyjną Wzgórz skierowaną do najbliższych aglomeracji miejskich tj. Zielonej Góry, Głogowa i Żagania.
 - dbałość o zachowanie krajobrazu poprzez promocję i stosowanie nasadzeń śródpolnych oraz włączenie LGD w proces konsultacji planów zagospodarowania przestrzennego.
 - Tworzenie form ochrony zabytków – rezerwatów archeologicznych i parków kulturowych
 - Wprowadzenie Marki Lokalnej „Produkty ze Wzgórz Dalkowskich”
- Powiązanie zaproponowanych innowacyjnych rozwiązań z wykorzystaniem lokalnych zasobów
 - wykreowanie produktów lokalnych
 - wszystkie wymienione wyżej rozwiązania powiązane są z wykorzystaniem lokalnych zasobów.
- Możliwość stosowania zaprezentowanych innowacyjnych rozwiązań na innych obszarach:
 - Wprowadzenie Marki Lokalnej „Produkty ze Wzgórz Dalkowskich”
 - Sklepik Produktów Lokalnych ze Wzgórz Dalkowskich
- Nowe sposoby zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju:
 - Organizacji festiwalu inicjatyw lokalnych
 - Wsparcie pełnomocników w gminach ds. kontaktów z NGO
 - Wsparcie animatorów społecznych ds. produktów lokalnych w gminach
 - Program „Wyprawa Odkrywców” i „Lekcje w Przyrodzie”

9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania „wdrażanie LSR”, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów

W celu stworzenia sprawnego i czytelnego dla potencjalnych beneficjentów systemu przyznawania wsparcia z budżetu Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”, opracowano następujący zestaw procedur:

- procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR;
- procedura wyboru operacji:
 - ocena zgodności operacji z LSR,
 - ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru, w tym lokalne kryteria wyboru operacji dla różnych działań;
 - Lokalne Kryteria Wyboru;
- procedura zmiany lokalnych kryteriów wyboru
- procedura wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze operacji w razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność w procesie oceny;
- procedura odwoławcza od decyzji Rady;

Rada dokonuje oceny zgodności operacji z LSR w oparciu o ustaloną procedurę oraz z zastosowaniem lokalnych kryteriów wyboru, określających priorytety Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” jako instytucji finansującej.

Procedura przeprowadzania głosowania zawarta jest w Regulaminie Rady, stanowiącym Załącznik nr 6 do niniejszej Strategii.

9.1 Procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR

1. Fundacja „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” ustala termin składania wniosków o dofinansowanie operacji oraz treści ogłoszenia o naborze wniosków. Ogłoszenie terminu naboru poprzedzone jest szkoleniami dla potencjalnych beneficjentów i doradztwem dla zainteresowanych.
2. W sprawie przyjmowania wniosków przez Fundację na działania: „Odnowa i rozwój wsi”, „Małe projekty”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” tryb będzie następujący: Zarząd Fundacji podejmuje uchwałę w sprawie ogłoszenia/rozpoczęcia naboru wniosków o pomoc w ramach środków przewidzianych na realizację LSR.
3. W terminie co najmniej 44 dni przed dniem rozpoczęcia naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” LGD występuje do właściwego organu SW z wnioskiem o podanie do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania za jej pośrednictwem wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” w zakresie:
 - operacji które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, lub
 - małych projektów tj. operacji które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań osi 3 ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi, lub
 - operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania

„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, lub
- operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania
„Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”.

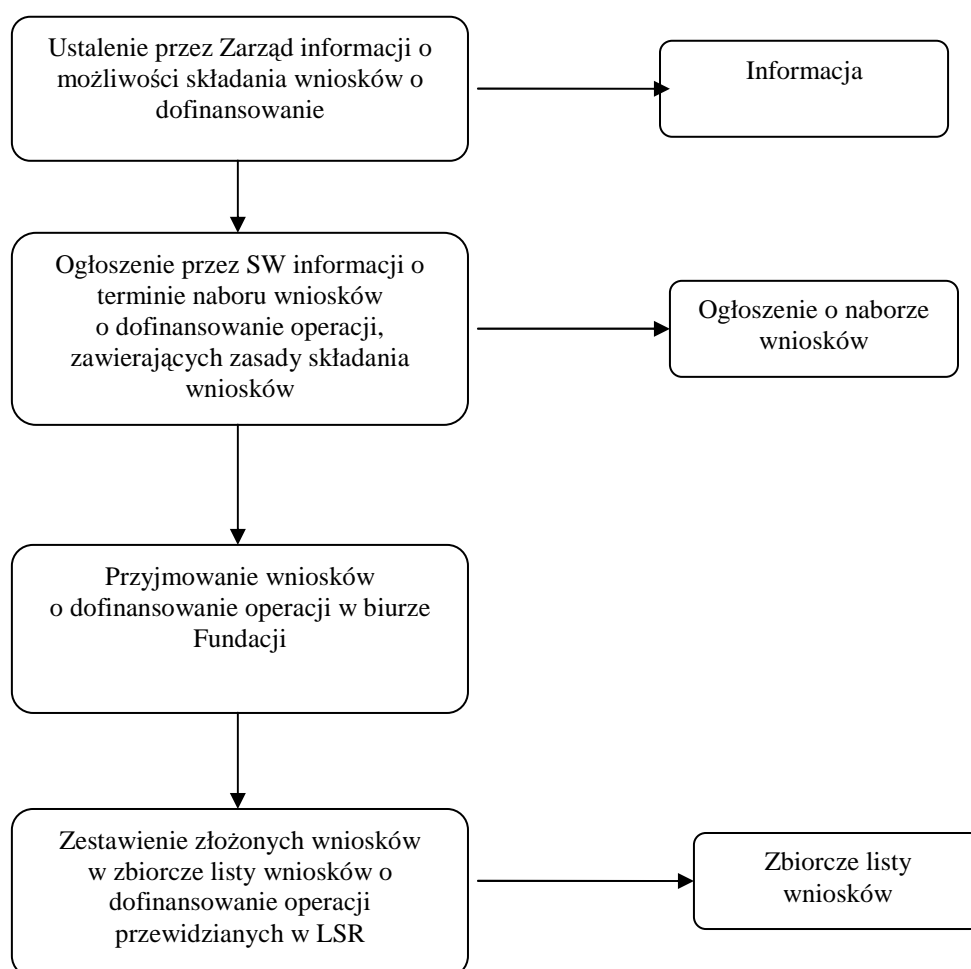
4. W terminie 24 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków LGD przekazuje SW w formie elektronicznej dokumenty niezbędne do podania do publicznej wiadomości Informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy:
Zawartość treści ogłoszenia:
 - wskazanie terminu składania wniosków o przyznanie pomocy:
 - nie krótszego niż 14 dni i nie dłuższego niż 30 dni,
 - rozpoczynającego bieg nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości tej informacji,
 - miejsce składania wniosków o przyznanie pomocy,
 - miejsce zamieszczenia wzoru formularza,
 - miejsce zamieszczenia kryteriów wyboru określone w LSR,
 - miejsce zamieszczenia wykazu dokumentów niezbędnych do wyboru wniosku,
 - limit dostępnych środków,
 - minimalne wymagania, których spełnienie jest niezbędne do wyboru projektu przez LGD,
 - możliwość wskazania tematycznego zakresu operacji,
5. Ogłoszenie o naborze wniosków zostanie umieszczone na:
 - stronach internetowych: urzędu marszałkowskiego województwa lubuskiego i dolnośląskiego, Fundacji, urzędów gmin z obszaru LSR,
 - tablicach ogłoszeń: j.w.,
 - w siedzibach partnerów Fundacji,
 - w prasie o zasięgu obejmującym obszar realizacji LSR,
 - w centrali, oddziałach regionalnych oraz na stronie internetowej ARiMR, w przypadku gdy nabór dotyczy operacji „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” i „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”
6. Miejsce składania wniosków: Biuro Fundacji (godziny otwarcia).
7. Przyjmowanie wniosków:
 - w formie papierowej i elektronicznej wraz z wymaganymi załącznikami, a w przypadku naborów ze wskazaniem tematycznym zakresu operacji, także zgodnie z zakresem tematycznym podanym w ogłoszeniu o naborze,
 - złożenia wniosku potwierdza się na jego kopii pieczęcią Fundacji, datą wpływu oraz podpisem osoby przyjmującej wniosek,
 - oficjalne zamknięcie listy następuje w dniu zakończenia terminu składania wniosków: podkreślenie listy i podpisanie przez upoważnione osoby, przeliczenie wniosków, sprawdzenie rejestru przyjmowania wniosków.
8. Wnioskodawca dołącza oświadczenie o fakcie, iż nie złożył on w/w dokumentacji do tego samego działania (odnowa wsi, różnicowanie działalności, mikroprzedsiębiorstwa) realizowanego na poziomie regionalnym. Oświadcza także, że zapoznał się z procedurą przyjmowania wniosków; wzory oświadczeń zawiera Załącznik nr 9 do niniejszego dokumentu.
9. Biuro Fundacji zestawia złożone wnioski w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie operacji dla danego działania osi 4.

Poniżej przedstawione jest tabelaryczne ujęcie tej procedury oraz jej postać graficzna.
Ogólna procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR – wersja tabelaryczna:

		OGÓLNA PROCEDURA: Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR	
Miejsce na pieczętkę			
CEL PROCEDURY		Przyjęcie wniosków, do wyboru operacji przez Fundację w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR	
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ		Dyrektor Biura Fundacji	
ZAKRES STOSOWANIA		Dotyczy wszystkich pracowników Biura Fundacji biorących udział w przygotowaniu dokumentacji dotyczącej naboru oraz członków Zarządu	
WEJŚCIE		Lokalna Strategia Rozwoju, obowiązujące akty prawne dotyczące Leader PROW, personel Biura Fundacji, sprzęt biurowy	
KROK	CZYNNOŚCI	OSOBA ODPOWIEDZ.	ZAPISY
1	Ustalenie przez Zarząd treści informacji o możliwości składania wniosków w Biurze Fundacji	Prezes Zarządu	Treść informacji o możliwości składania wniosków
2	Ogłoszenie o terminie naboru wniosków o dofinansowanie operacji, zawierającego zasady składania wniosków	Prezes Zarządu	Informacja o naborze wniosków
3	Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie operacji dla danego działania osi 4 Leader	Pracownik Biura	Propozycje wniosków: oryginał, oraz potwierdzenie przyjęcia wniosku na jego kopii.
4	Zestawienie złożonych wniosków w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie operacji dla poszczególnych działań Leader	Pracownik Biura	Zbiorcze listy złożonych wniosków
WYJŚCIE		Zbiorcza lista wniosków do dofinansowania	
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ		Regulamin Biura Regulamin Zarządu Regulamin Rady	

SPRAWDZIŁ Pracownik Biura	ZATWIERDZIŁ Prezes Zarządu
Data:	Data:

Rysunek 3. Ogólna procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR – wersja graficzna.

9.2 Procedura wyboru operacji

1. Rada dokonuje wyboru operacji w terminie 21 dni od dnia zakończenia składania wniosków na posiedzeniu Rady zwołanym zgodnie z regulaminem Rady.
2. Członkowie Rady w okresie 14 dni przed posiedzeniem Rady otrzymują z Biura Fundacji dokumenty w formie kopii w wersji elektronicznej, drukowanej lub mogą mieć udostępnione do wglądu w Biurze Fundacji.
3. Poprzez zabezpieczenie danych poufnych zawartych we wniosku członkowie Rady składają w dniu posiedzenia oświadczenie, że zobowiązują się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu informacji objętych tajemnicą handlową oraz że zobowiązują się do bezstronnej oceny.

4. Oceniający członkowie Rady mogą korzystać z pomocy ekspertów w dziedzinie, której dotyczy projekt (o zatrudnieniu eksperta decyduje Zarząd na wniosek członka Rady).
5. Głosowanie za pomocą kart oceny zgodności operacji z LSR oraz za pomocą kart oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez Fundację. Głosowanie odbywa się zgodnie z Regulaminem Rady.
6. Uchwały podjęte przez Radę Przewodniczący przekazuje Zarządowi nie później niż 7 dni od ich uchwalenia.
7. Nie później niż 21 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy:
 - 1) Biuro Fundacji sporządza listę ocenionych operacji zawierającą:
 - a) operacje niezgodne z LSR,
 - b) operacje zgodne z LSR,Operacje o których mowa w ppkt 1b) uwzględnione są w liście ocenionych operacji w kolejności ustalonej wg liczby uzyskanych punktów w ramach oceny operacji pod względem zgodności z LSR oraz spełnieniu kryteriów wyboru,
 - 2) LGD przekazuje wnioskodawcom listę ocenionych operacji, informując ich na piśmie o:
 - zgodności lub niezgodności operacji z LSR – wskazując przyczyny niezgodności,
 - liczbie uzyskanych punktów lub miejscu na liście,
 - możliwości złożenia odwołania od wyników tej oceny zgodnie z procedurą określoną w LSR.
8. W terminie 45 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy:
 - 1) LGD sporządza listę wniosków, uwzględniając wyniki oceny dokonanej na skutek złożonych odwołań, które:
 - a) zostały wybrane ustalając ich kolejność wg liczby uzyskanych punktów, lista dodatkowo zawiera informacje:
 - wskazanie operacji, które mieszczą się w ramach limitu środków, a w przypadku ostatniego naboru wykaz projektów do wysokości 120% limitu wskazanego w informacji o naborze,
 - wskazanie operacji zgodnych z LSR,
 - b) nie zostały wybrane, lista ta dodatkowo zawiera informacje:
 - wskazanie operacji niezgodnych z LSR,
 - wskazanie operacji, które nie zostały złożone w miejscu i terminie, o którym mowa w informacji/ogłoszeniu o możliwości składania wniosków,
 - wskazanie projektów, które są niezgodne z zakresem tematycznym wskazanym w ogłoszeniu o naborze.
 - 2) LGD informuje na piśmie wnioskodawcę o:
 - wybraniu operacji do realizacji, albo nie wybraniu wskazując przyczynę niewybrania,
 - liczbie uzyskanych punktów lub miejscu na liście operacji które zostały wybrane wraz ze wskazaniem czy operacja mieści się w ramach limitu środków,
 - w przypadku operacji z zakresu „Odnowy wsi”, „Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw” LGD informuje wnioskodawcę, którego operacja nie została wybrana o możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy bezpośrednio do podmiotu wdrażającego,
 - w przypadku ostatniego naboru informuje wnioskodawcę czy projekt mieści się w

- limicie dostępnych środków.
- 3) LGD publikuje na stronie www listę operacji wybranych oraz przekazuje właściwemu podmiotowi wdrażającemu:
- a) wnioski o przyznanie pomocy, które nie wpłynęły w terminie, wraz z uchwałą,
 - b) wnioski o przyznanie pomocy, w których nie wskazano adresu Wnioskodawcy i nie można ustalić tego adresu, wraz z uchwałą,
 - c) wnioski o przyznanie pomocy, które zostały wybrane do finansowania w ramach LSR wraz z uchwałami,
 - d) listę wniosków o przyznanie pomocy wybranych do dofinansowania w ramach LSR (wraz z uchwałą w przypadku gdy lista została przyjęta w formie uchwały), na której wnioski zostały zamieszczone w kolejności według liczby uzyskanych punktów,
 - e) wnioski o przyznanie pomocy, które nie zostały wybrane do finansowania w ramach LSR wraz z uchwałami,
 - f) wnioski o przyznanie pomocy niewybrane do dofinansowania w ramach LSR wraz z uchwałami,
 - g) wnioski o przyznanie pomocy niezgodne z LSR wraz z uchwałami,
- 8.1. W przypadku gdy nabór dotyczy operacji z zakresu „Odnowy i rozwoju wsi” , „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” przygotowywane są listy dla każdego z województw i przekazywane są wraz z dokumentami, o których mowa w pkt. 8 oraz listami zbiorczymi dotyczącymi całego naboru do właściwego SW.
- 8.2. Uchwały i listy, o których mowa w pkt.7 powinny zawierać:
- 1) informacje o wnioskodawcy (imię i nazwisko, lub nazwę, miejsce zamieszkania, lub miejsce działalności, adres lub siedzibę, PESEL lub REGON, NIP oraz numer identyfikacyjny),
 - 2) tytuł operacji zgodny z tytułem podanym we wniosku,
 - 3) kwotę pomocy, o jaką ubiega się wnioskodawca,
 - 4) informację o decyzji Rady w sprawie zgodności lub braku zgodności operacji z LSR,
 - 5) informację o finansowaniu lub nie finansowaniu operacji,
 - 6) w przypadku ostatniego naboru – informację czy operacja mieści się w limicie środków.
- 8.3. Właściwymi podmiotami wdrażającymi są:
- 1) SW właściwy ze względu na miejsce realizacji operacji, w przypadku naboru w zakresie „Odnowy wsi”
 - 2) SW właściwy ze względu na siedzibę LGD, w przypadku naboru w zakresie „Małych projektów”
 - 3) oddział regionalny ARiMR właściwy ze względu na miejsce realizacji operacji, tj. oddział, którego zasięg działania obejmuje miejsce realizacji inwestycji, zgodnie z informacjami podanymi we wniosku o przyznanie pomocy w punkcie „Lokalizacja operacji (miejsce realizacji inwestycji)”, w przypadku naboru w zakresie operacji „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”.
9. Właściwa instytucja wdrażająca dokonuje oceny formalnej wniosku o dofinansowanie operacji zgodnie z obowiązującą procedurą i podstawami prawnymi, o których mowa w instrukcji wypełniania wniosku.

9.2.1 Ocena zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju

1. Procedura oceny zgodności operacji z LSR polega na dokonaniu oceny zgodności celów i zakresu operacji z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami zapisanymi w LSR.
2. Ocena zgodności z LSR jest dokonywana indywidualnie przez członków Rady (na podstawie instrukcji) poprzez wypełnienie imiennej karty oceny zgodności.
3. W karcie oceny zgodności projektu z LSR, członkowie Rady odpowiadają na pytania:
 - a) czy realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?
 - b) czy realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?
 - c) czy realizacja projektu jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?
4. Uznanie operacji za zgodną z LSR skutkuje przekazaniem operacji do dalszej oceny według lokalnych kryteriów wyboru.
5. Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR jeżeli będzie zgodna z:
 - a) co najmniej jednym celem ogólnym,
 - b) co najmniej jednym celem szczegółowym,
 - c) co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.
6. Do dalszej oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru zostaną przekazane operacje uznane przez Radę za zgodne z LSR - bezwzględną większością głosów, zgodnie z Regulaminem Rady.
7. Załącznikiem do niniejszej procedury jest karta oceny zgodności operacji z LSR.

9.2.2 Ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru

1. Procedura oceny operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru polega na dokonaniu oceny operacji zakwalifikowanych wcześniej, jako zgodnych z LSR, na podstawie lokalnych kryteriów wyboru operacji.
2. Zasadniczym celem tej procedury jest wybór operacji, które w największym stopniu mogą realizować założenia LSR.
3. Ocena dokonywana jest indywidualnie przez członków Rady na imiennych kartach oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru. Miejsce operacji na liście rankingowej określa średnia arytmetyczna wszystkich indywidualnych ocen.

9.2.3 Lokalne Kryteria Wyboru

Fundacja, jako instytucja finansująca rozwój lokalny decyduje o przyjęciu odpowiedniego zestawu kryteriów. Ze względu na zróżnicowany charakter operacji, które będą rozpatrywane i oceniane przez Radę, zaleca się stosowanie odmiennych zestawów kryteriów do różnych operacji.

Lokalne Kryteria Wyboru - „Małe projekty”

L.p	Kryteria	Opis	Punkty
1.	Zaangażowanie i współpraca społeczności i podmiotów lokalnych w realizacji operacji.	Preferuje operacje , które angażują mieszkańców i podmioty (tj. organizacje, instytucje, biznes) z obszaru realizacji operacji	1 -angażuje min. 1 podmiot 1 -angażuje grupę mieszkańców 0 -nie angażuje

2.	Spoleczna użyteczność operacji	Preferuje operacje społecznie użyteczne odpowiadające na zdiagnozowane potrzeby lub bariery lokalne	1 -operacja społecznie użyteczna 0 -brak użyteczności społecznej operacji
3.	Zasięg oddziaływania operacji	Preferuje operacje mające wpływ na więcej niż jedną miejscowość	3– wpływa na cały obszar LSR 2– wpływa na gminę 1-wpływa na więcej niż 1 miejscowość 0 – wpływa na 1 miejscowość
4	Wpływ operacji na promocję i wizerunek obszaru działania i LGD	Preferuje operacje która będzie skutkowała dużym efektem promocyjnym dla obszaru i LGD	1- Wpływ na promocję obszaru i LGD 0-Brak wpływu na promocję
5.	Wykorzystanie lokalnych zasobów	Preferuje operacje, które w pełni wykorzystują lokalne zasoby	2-zasoby przyrodnicze i historyczne 1-zasoby przyrodnicze lub historyczne 0- brak wykorzystania zasobów
6.	Innowacyjność operacji	Preferuje operacje stosujące nowe metody i/lub realizujące nowe usługi i/lub nowe produkty na obszarze LSR	1-wykorzystuje nowe rozwiązania 0-nie wykorzystuje nowych rozwiązań
7.	Jakość operacji	Preferuje operacje mające spójne cele, działania i/lub racjonalny budżet i/lub efektywność kosztową	1-spójność celów i działań tj. proponowane działania są racjonalne i doprowadzą do realizacji wyznaczonych celów, 1-racjonalność budżetu, budżet zawiera koszty niezbędne do realizacji operacji 1- efektywność kosztowa, budżet sporządzony jest w oparciu o zasadę uzyskiwania optymalnych efektów z poniesionych nakładów Możliwość uzyskania 3 punktów.

Maksymalna liczba punktów: 12

Wymagania minimum, aby operacja mogła być wybrana do dofinansowania: otrzymanie minimum 30% sumy możliwych do uzyskania punktów w ocenie wg lokalnych kryteriów wyboru.

„Odnowa i rozwój wsi”

L.p	Kryteria	Opis	Punkty
1.	Doświadczenie wnioskodawcy	Preferuje się wnioskodawców, którzy realizowali projekty ze środków UE lub krajowych	2 – wnioskodawca realizował więcej niż 1 projekt w okresie 2007 - 2013 1- wnioskodawca realizował min. 1 projekt w okresie 2007 – 2013 0- nie realizował
2.	Zasięg oddziaływania operacji	Preferuje się operacje o oddziaływaniu szerszym niż 1 miejscowość	3– wpływa na cały obszar LSR 2 – wpływa na gminę 1- wpływa na więcej niż 1 miejscowość 0 – wpływa na 1 miejscowość
3.	Trwałość operacji	Preferuje się operacje zapewniające trwałe wykorzystanie po zakończeniu inwestycji	1 – operacja zapewnia kontynuację 0 – operacja nie zapewnia kontynuacji
4.	Wysokość wnioskowanej pomocy	Preferuje się operacje, których wnioskowana kwota pomocy nie przekracza średniej kwoty pomocy	1 - nie przekracza 0 – przekracza

Maksymalna liczba punktów: 7

Wymagania minimum, aby operacja mogła być wybrana do dofinansowania: otrzymanie minimum 30% sumy możliwych do uzyskania punktów w ocenie wg lokalnych kryteriów wyboru.

„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

Lp	Kryteria	Opis	Punkty
1.	Zasięg oddziaływania operacji	Preferuje operacje o oddziaływaniu szerszym niż 1 miejscowość	3– wpływa na cały obszar LSR 2 – wpływa na gminę 1- wpływa na więcej niż 1 miejscowość 0 – wpływa na 1 miejscowość
2.	Wykonalność	Preferuje operacje o dobrej jakości	2- dobra jakość

	operacji	ekonomicznego planu operacji EPO	1- dostateczna jakość
3.	Realizacja celów LSR-u	Preferuje operacje realizujące kilka celów szczegółowych LSR- u	3 – 3 cele szczegółowe 2 -2 cele szczegółowe 1 – 1 cel szczegółowy
4.	Innowacyjność operacji	Preferuje operacje stosujące nowe technologie i/lub realizujące nowe usługi i/lub nowe produkty na obszarze LSR	1-wykorzystuje nowe rozwiązania 0-nie wykorzystuje nowych rozwiązań
<p>Maksymalna liczba punktów: 9</p> <p>Wymagania minimum, aby operacja mogła być wybrana do dofinansowania: otrzymanie minimum 30% sumy możliwych do uzyskania punktów w ocenie wg lokalnych kryteriów wyboru.</p>			

„Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

Lp	Kryteria	Opis	Punkty
1.	Zasięg oddziaływania operacji	Preferuje operacje o oddziaływaniu szerszym niż 1 miejscowość	3– wpływa na cały obszar LSR 2 – wpływa na gminę 1- wpływa na więcej niż 1 miejscowość 0 – wpływa na 1 miejscowość
2.	Wykonalność operacji	Preferuje operacje o dobrej jakości ekonomicznego planu operacji EPO	2- dobra jakość 1- dostateczna jakość
3.	Realizacja celów LSR-u	Preferuje operacje realizujące kilka celów szczegółowych LSR- u	3 – 3 cele szczegółowe 2 -2 cele szczegółowe 1 – 1 cel szczegółowy
4.	Innowacyjność operacji	Preferuje operacje stosujące nowe technologie i/lub realizujące nowe usługi i/lub produkty na obszarze LSR	1-operacja ma charakter innowacyjny 0- operacja nie ma charakteru innowacyjnego

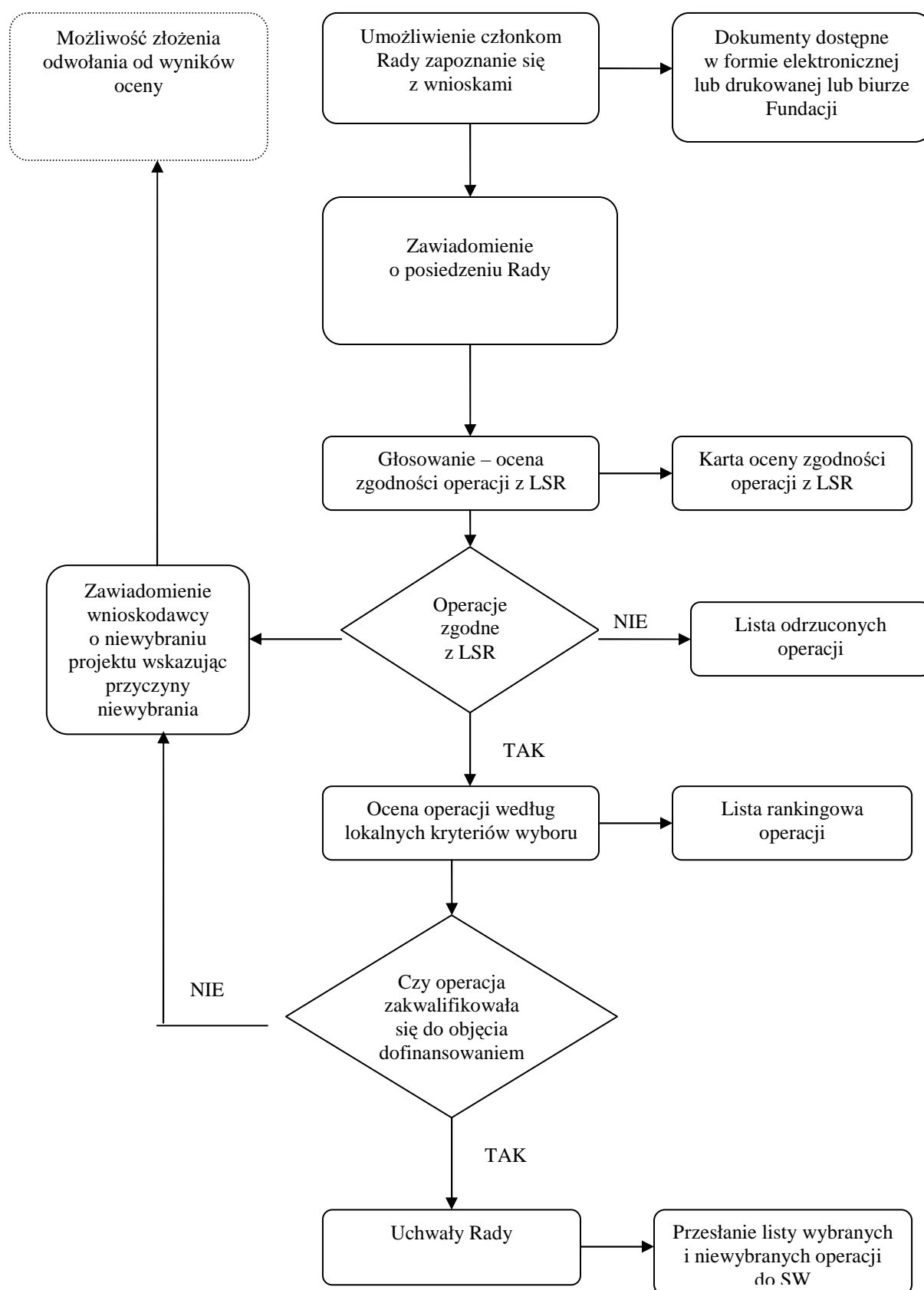
5.	Długość prowadzonej działalności gospodarczej	Preferuje wnioskodawców rozpoczynających działalność gospodarczą	3 – zaczyna działalność 2 – działa do 2 lat 1 – działa powyżej 2 lat
6.	Grupy docelowe	Preferuje wpływ operacji na co najmniej jedną z grup docelowych: kobiety, osoby poniżej 26 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia	1 – wpływa na co najmniej jedną z wymienionych grup 0 – nie wpływa na żadną
<p>Maksymalna liczba punktów: 13</p> <p>Wymagania minimum, aby operacja mogła być wybrana do dofinansowania: otrzymanie minimum 30% sumy możliwych do uzyskania punktów w ocenie wg lokalnych kryteriów wyboru.</p>			

Ogólna procedura wyboru operacji – wersja tabelaryczna:

(miejsce na pieczętkę)	OGÓLNA PROCEDURA WYBORU OPERACJI do dofinansowania w ramach wdrażania LSR		
CEL PROCEDURY	Przejrzyste przeprowadzenie procesu wyboru operacji do dofinansowania przez Fundację w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR		
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ	Przewodniczący Rady		
ZAKRES STOSOWANIA	Dotyczy pracowników biura Fundacji biorących udział w organizacji procesu wyboru operacji, członków Rady, członków Zarządu		
WEJŚCIE	Złożone operacje do dofinansowania, obowiązujące akty prawne dotyczące Leader PROW, Lokalna Strategia Rozwoju, personel biura, sprzęt biurowy		
KROK	CZYNNOŚĆ	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ZAPISY
1	Zapoznanie się przez członków Rady ze złożonymi wnioskami	Dyrektor Biura	Zbiorcza lista złożonych wniosków, strony www. beneficjentów

2	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów pod kątem zgodności z LSR	Przewodniczący Rady	Lista wniosków zgodnych z LSR. Lista wniosków odrzuconych z powodu braku zgodności z LSR
3	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów według lokalnych kryteriów wyboru	Przewodniczący Rady	Uchwały Rady do każdej operacji
4	Przekazanie listy wniosków wybranych do dofinansowania oraz nie wybranych i uchwał w/s wyboru operacji do IW	Biuro Fundacji	Sporządza listy i przekazuje do IW
WYJŚCIE	Lista rankingowa operacji wybranych do dofinansowania Lista wniosków nie wybranych do dofinansowania Uchwały Rady do operacji wybranych do dofinansowania		
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ	Regulamin Rady Regulamin Zarządu Regulamin Biura		
SPRAWDZIŁ: Dyrektor Biura	ZATWIERDZIŁ: Przewodniczący Rady		
Data:	Data:		

Rysunek 4. Ogólna procedura wyboru operacji do dofinansowania – wersja graficzna

9.3 Procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru

Rada ma prawo do zmiany lokalnych kryteriów wyboru projektów. Może się to stać w ramach aktualizacji LSR-u.

Uprawnieni do wystąpienia o zmianę lokalnych kryteriów wyboru są wszyscy członkowie Rady. Zgłaszają pisemną propozycję zmian wraz ze szczegółowym uzasadnieniem.

Propozycje zmian są rozpatrywane i uchwalane na posiedzeniu Rady.

W przypadku zmiany lokalnych kryteriów wyboru będą one obowiązywać dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian.

Rysunek 5. Procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru – wersja graficzna

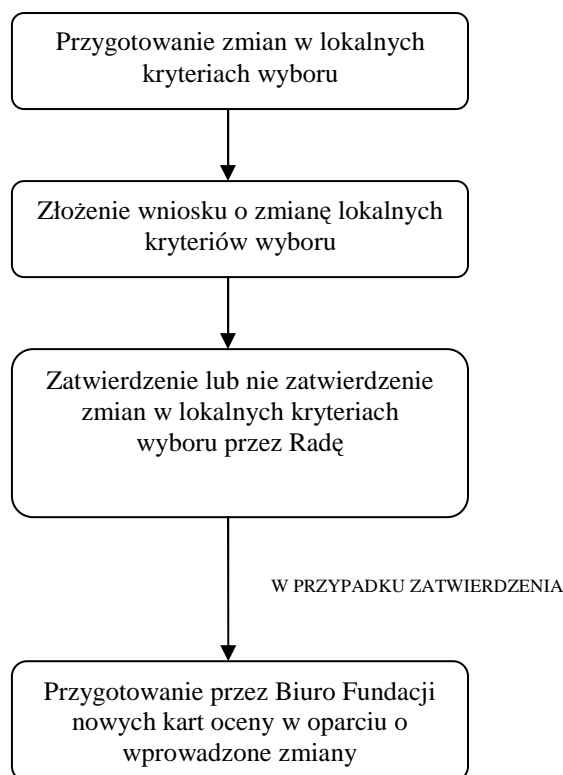

Tabela 19. Ogólna procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru.

		OGÓLNA PROCEDURA ZMIANY LOKALNYCH KRYTERIÓW WYBORU	
(miejsce na pieczętkę)			
CEL PROCEDURY		Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju	
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ	ZA	Przewodniczący Rady	
ZAKRES STOSOWANIA		Dotyczy pracowników Biura Fundacji, członków Rady, członków Zarządu	
WEJŚCIE		Propozycje zmian lokalnych kryteriów wyboru, Lokalna Strategia Rozwoju, personel Biura, sprzęt biurowy	
KROK	CZYNNOŚĆ	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ZAPISY

1	Przygotowanie zmian w lokalnych kryteriach wyboru	Dyrektor Biura	Zebrane propozycje zmian w lokalnych kryteriach wyboru
2	Złożenie wniosku o dokonanie zmian w lokalnych kryteriach wyboru projektów do dofinansowania	Przewodniczący Rady	Wniosek do Zgromadzenia Partnerów
3	Zatwierdzenie lub nie zatwierdzenie zmian w lokalnych kryteriach wyboru przez Zgromadzenie Partnerów	Przewodniczący Zgromadzenia Partnerów	Uchwała Zgromadzenia Partnerów zatwierdzająca zmiany w lokalnych kryteriach wyboru
4	Przygotowanie przez Biuro Fundacji nowych kart oceny w oparciu o wprowadzone zmiany	Dyrektor Biura	Aktualna wersja Karty oceny operacji
WYJŚCIE	Uchwała Zgromadzenia Partnerów Karta oceny operacji		
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ	Regulamin Zgromadzenia Partnerów Regulamin Rady Regulamin Zarządu Regulamin Biura Fundacji		
SPRAWDZIŁ: Kierownik Biura	ZATWIERDZIŁ: Przewodniczący Rady:		
Data:	Data:		

9.4 Procedura wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze projektów

1. W razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność członka Rady w procesie oceny wprowadza się niniejszą procedurę.
2. Niniejsza procedura ma także za zadanie zapobieganie sytuacjom, w których członkowie Rady oceniliby operacje złożone przez wnioskodawców, z którymi są w pewnych formalnych lub nieformalnych zależnościach, uzasadniających wątpliwość co do bezstronności w procesie oceny i wyboru.
3. Członkowie Rady każdorazowo przed posiedzeniem Rady poświęconemu ocenie operacji będą proszeni o wypełnienie **deklaracji bezstronności i poufności** według wzoru zawartego w Załączniku nr 10.
4. W deklaracji bezstronności i poufności zawarte jest również oświadczenie członka Rady o zobowiązaniu do zachowania w tajemnicy wszystkich informacji i treści dokumentów dostępnych przy dokonywaniu oceny i wyboru.
5. Zapis o wyłączaniu członka Rady od głosowania znajduje się w § 22 ust. 2 pkt.3 Regulaminu Rady.

9.5 Procedura odwoławcza od decyzji Rady

1. Każdy wnioskodawca także ten, którego wniosek został uznany za niezgodny z LSR ma prawo do odwołania się od decyzji Rady.
2. Odwołanie ma postać wniosku do Zarządu Fundacji o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji, według wzoru udostępnionego przez Biuro Fundacji, stanowiącym Załącznik nr 11 do LSR.

3. Biuro Fundacji informuje wnioskodawcę o wybraniu lub nie wybraniu operacji do realizacji, niezwłocznie po dokonaniu oceny projektów, lecz nie później niż w terminie 21 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy. Wnioskodawcy przysługuje prawo złożenia odwołania w terminie 7 dni od otrzymania pisma powiadamiającego o decyzji Rady. W tym samym terminie wnioskodawcy przysługuje prawo wglądu do protokołu oceny w siedzibie Biura Fundacji.
4. Odwołanie podlega ponownemu rozpatrzeniu przez Radę na specjalnie zwołanym (do 5 dni po zamknięciu procedury odwołań) posiedzeniu Rady.
5. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku, gdy:
 - a) został wniesiony po upływie terminu określonego w pkt 3,
 - b) został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
 - c) nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.
6. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji musi zostać szczegółowo uzasadniony.
7. W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji, członkowie Rady rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę.
8. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów kwalifikujących go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze, zyskuje prawo dofinansowania.
9. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 7 dni od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek był rozpatrywany.
10. Ponowna decyzja Rady jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.

10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji

Na realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – Osi 4 Leader, LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” dysponuje kwotą 12 078 132,00 zł. Wielkość tej kwoty wynika z iloczynu liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na dzień 31 grudnia 2006 r. na obszarze objętym LSR oraz odpowiedniej kwoty, przyporządkowanej do danego działania.

Tabela 20. Podział środków pomiędzy komponenty na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

Kod komponentu wg PROW 2007-2013	Nazwa komponentu	Kwota alokacji w PLN.	Liczba mieszkańców	Budżet LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” w PLN
413	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	116	81 609	9 466 644
421	Wdrażanie projektów współpracy	3	81 609	244 827
431	Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja	29	81 609	2 366 611
Razem		148	81 609	12 078 132

Podział środków z działania 413 – „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dokonano zgodnie z wytycznymi tj. na poszczególne działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Odnowa i rozwój wsi”, „Małe projekty” kwota alokacji nie może być mniejsza niż 10 % całej kwoty przeznaczonej na działanie 413.

Tabela 21. Podział środków na działanie 413 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju

Działania w Komponentcie 413	Kwota w budżecie w PLN	%	Średnia wartość dotacji w PLN	Liczba operacji
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	1 060 000	7,53	88 333,33	12
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	1 560 000	11,09	141 818,18	11
Odnowa i rozwój wsi	9 678 000	68,80	312 193,55	31
Małe projekty	1 718 644	12,58	19 872,40	89
Razem	14 066 644	100	-	140

Na działanie biura LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” zgodnie z wytycznymi tj. nie więcej niż 15 % wszystkich środków na wdrażanie LSR, przeznaczono 1 811 661 zł tj. 14,99 %. Na pozostałą część zadania tj. „Nabywanie umiejętności i aktywizacja” przeznaczono 555 000 zł.

Dla konstrukcji budżetu LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” przyjęto następujące założenia:

- średnia wartość dotacji dla działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” wyniesie ok. 87,2 tys. zł. Tryb rozliczenia: refundacja poniesionych kosztów przez beneficjenta.
- średnia wartość dotacji dla działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” wyniesie ok. 106,6 tys. zł. Tryb rozliczenia: refundacja poniesionych kosztów przez beneficjenta.
- średnia wartość dotacji dla działania „Odnowa i rozwój wsi” wyniesie ok. 416,2 tys. zł. Tryb rozliczenia: refundacja poniesionych kosztów przez beneficjenta.
- średnia wartość dotacji dla działania „Małe projekty” wyniesie ok. 19,4 tys. zł; Tryb rozliczenia: refundacja poniesionych kosztów przez beneficjenta.

Kwoty całkowite w tabeli budżetowej stanowią sumę kwoty refundowanej i wkładu własnego zgodnego z rodzajem operacji – wg wytycznych PROW 2007-2013, tj.:

- maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” (czyli minimum 50% wkładu własnego beneficjenta);
- maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” (czyli minimum 50% wkładu własnego beneficjenta);
- maksymalnie 80% dofinansowania dla operacji „Odnowa i rozwój wsi” (czyli minimum 20% wkładu własnego beneficjenta);
- maksymalnie 80% dofinansowania dla operacji „Małe projekty” (czyli minimum 20% wkładu własnego beneficjenta);

Budżet LSR dla LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” został przygotowany w oparciu o założenie uzyskiwania średniej wartości dotacji w danym typie operacji przez beneficjentów.

Tabela 22. Budżet LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” w każdym roku realizacji.

		Działania Osi 4 przeprowadzone przez LGD											
Rok	Kategoria kosztu	413- Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					421 Wdrażanie projektów Współpracy			431 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, w tym :			Razem oś 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 413	Przygotowanie projektów w współpracy	Realizacja Projektów w współpracy	Razem 4.21	funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 431	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2009	całkowite	0	0	0	0	0	0	0	0	223 559,15	75 626,85	299 186,00	299 186,00
	kwalityfikowalne	0	0	0	0	0	0	0	0	223 559,15	75 626,85	299 186,00	299 186,00
	do refundacji	0	0	0	0	0	0	0	0	223 559,15	75 626,85	299 186,00	299 186,00
2010	całkowite	960 000	1 120 000	5 866 667	1 232 349	9 179 016	40 000	50 000	90 000	270 000,00	80 000,00	350 000,00	9 619 016,00
	kwalityfikowalne	960 000	1 120 000	5 866 667	1 232 349	9 179 016	40 000	50 000	90 000	270 000,00	80 000,00	350 000,00	9 619 016,00
	do refundacji	480 000	560 000	4 400 000	862 644	6 302 644	40 000	50 000	90 000	270 000,00	80 000,00	350 000,00	6 742 644,00
2011	całkowite	480 000	400 000	1 333 333	611 429	2 824 762	0	50 000	50 000	324 787,94	74 674,00	399 461,94	3 274 223,94
	kwalityfikowalne	480 000	400 000	1 333 333	611 429	2 824 762	0	50 000	50 000	324 787,94	74 674,00	399 461,94	3 274 223,94
	do refundacji	240 000	200 000	1 000 000	428 000	1 868 000	0	50 000	50 000	324 787,94	74 674,00	399 461,94	2 317 461,94
2012	całkowite	480 000	400 000	611 429	611 429	2 102 858	0	50 000	50 000	280 000,00	80 000,00	360 000,00	2 512 858,00
	kwalityfikowalne	480 000	400 000	611 429	611 429	2 102 858	0	50 000	50 000	280 000,00	80 000,00	360 000,00	2 512 858,00
	do refundacji	240 000	200 000	428 000	428 000	1 296 000	0	50 000	50 000	280 000,00	80 000,00	360 000,00	1 706 000,00
2013	całkowite	200 000	1 200 000	4 820 000	62 500	6 282 500	0	54 827	54 827	480 000,00	80 000,00	560 000,00	6 897 327,00
	kwalityfikowalne	200 000	1 200 000	4 820 000	62 500	6 282 500	0	54 827	54 827	480 000,00	80 000,00	560 000,00	6 897 327,00
	do refundacji	100 000	600 000	3 850 000	50 000	4 600 000	0	54 827	54 827	480 000,00	80 000,00	560 000,00	5 214 827,00
2014	całkowite	0	0	0	0	0	0	0	0	480 000,00	80 000,00	560 000,00	560 000,00
	kwalityfikowalne	0	0	0	0	0	0	0	0	480 000,00	80 000,00	560 000,00	560 000,00
	do refundacji	0	0	0	0	0	0	0	0	480 000,00	80 000,00	560 000,00	560 000,00
2015	całkowite	0	0	0	0	0	0	0	0	153 313,91	84 699,15	238 013,06	238 013,06
	kwalityfikowalne	0	0	0	0	0	0	0	0	153 313,91	84 699,15	238 013,06	238 013,06
	do refundacji	0	0	0	0	0	0	0	0	153 313,91	84 699,15	238 013,06	238 013,06
RAZEM 2008 – 2015	całkowite	2 120 000	3 120 000	12 631 429	2 517 707	20 389 136	40 000	204 827	244 827	2 211 661,00	555 000,00	2 766 661,00	23 400 624,00
	kwalityfikowalne	2 120 000	3 120 000	12 631 429	2 517 707	20 389 136	40 000	204 827	244 827	2 211 661,00	555 000,00	2 766 661,00	23 400 624,00
	do refundacji	1 060 000	1 560 000	9 678 000	1 768 644	14 066 644	40 000	204 827	244 827	2 211 661,00	555 000,00	2 766 661,00	17 078 132,00

Tabela 23. Tabele pomocnicza do budżetu LSR.

Cele ogólne	Przedsięwzięcia	Zakładana liczba operacji realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Różnicowanie w kierunku działalności i nierolniczej (413)	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw (413)	Odnowa i rozwój wsi (413)	Małe projekty (413)	Razem wdrażanie LSR (413)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja (431)	Wdrażanie projektów współpracy (421)	Funkcjonowanie LGD – koszty bieżące (431)	Razem osób 4
Zróżnicowane wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczo-kulturowych	Znane i gościnne Wzgórz Dalkowskie	Minimalna liczba	3	2	6	20	31				
		Wartość	261 818	213 333	2 314 285	393 483	3 182 919				
	Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu	Minimalna liczba	3	2	3	25	33				
		Wartość	261 818	213 333	1 157 143	516 854	2 149 148				
Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich	Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich	Minimalna liczba	5	5	0	8	18				
		Wartość	436 364	533 334	0	169 393	1 139 091				
	Mój Zakład – Twoja Przyszłość	Minimalna liczba	1	2	0	0	3				
		Wartość	100 000	600 000	0	0	700 000				
Aktywne i zintegrowane środowisko lokalne i regionalne	Razem dla wsi i regionu	Minimalna liczba	0	0	5	34	39				
		Wartość	0	0	2 356 572	638 914	2 995 486				
	Przestrzeń publiczna w służbie integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i turystyki	Minimalna liczba	0	0	14	1	15				
		Wartość	0	0	3 850 000	50 000	3 900 000				
Minimalna liczba operacji w ramach LSR			12	11	28	88	139		3		124
Wartość operacji w ramach LSR - ogółem			1 060 000	1 560 000	9 678 000	1 768 644	14 066 644	555 000,00	244 827	2 211 661,00	17 078 132

Tabela 24. Harmonogram realizacji przedsięwzięć w latach 2009-2015.

Przedsięwzięcia i typy operacji zgodnie z LSR	Okresy realizacji LSR (z dokładnością do pół roku)													
	2009 I	2009 II	2010 I	2010 II	2011 I	2011 II	2012 I	2012 II	2013 I	2013 II	2014 I	2014 II	2015 I	2015 II
I – Znane i gościnne Wzgórze Dalkowskie														
II- Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu														
III - Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich														
IIIA- Mój Zakład – Twoja przyszłość														
IV-Razem dla wsi i regionu														
V- Przestrzeń publiczna w służbie integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i turystyki														
Projekt Współpracy														
Bieżące funkcjonowanie LGD														

11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSRu

▪ Przebieg tworzenia LSR

Lokalna Strategia Rozwoju dla LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” powstała zgodnie ze standardami procesu planowania strategicznego czyli od etapu diagnozy poprzez analizę SWOT, uzgodnienie celów, działań i oczekiwanych rezultatów.

Prace nad dokumentem prowadzone były metodą uspołecznioną przy udziale przedstawicieli samorządów, organizacji, podmiotów gospodarczych i osób fizycznych. Grupa zaangażowana w proces została wyłoniona na podstawie analizy istotnych aktorów mających wpływ na rozwój lokalny oraz przedstawicieli opiniotwórczych środowisk i społeczności lokalnych.

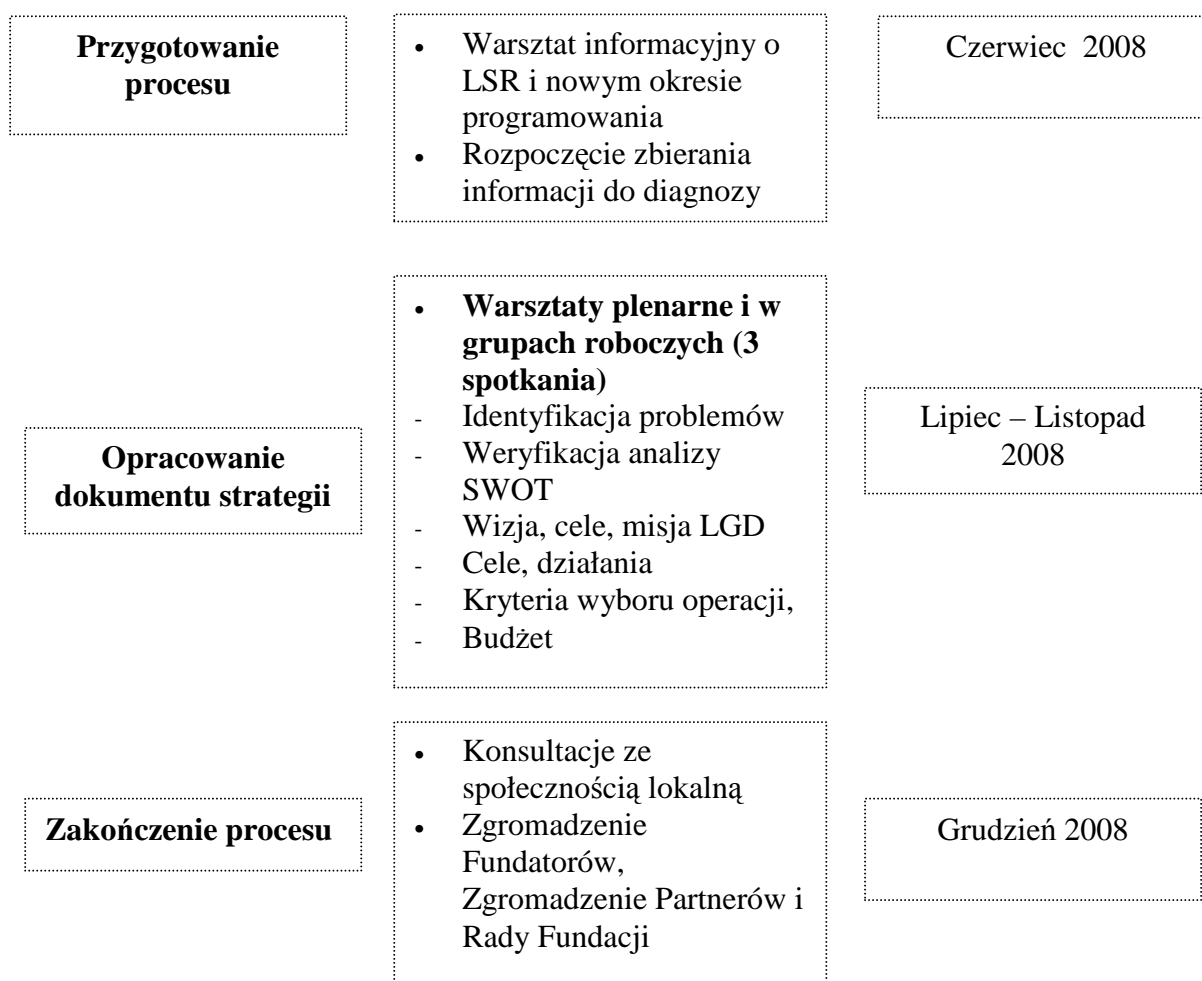
Osoby i podmioty biorące udział w opracowywaniu LSR:

Lp.	Nazwisko, Imię	Instytucja
1.	Barylak Ryszard	Urząd Miejski w Szprotawie

2. Bogucki Bogdan	Urząd Miejski w Nowym Miasteczku
3. Buganik Joanna	Urząd Gminy w Brzeźnicy
4. Buras Ferdynand	PPHU VICTORIA II
5. Burzyńska Ilona	Sołtys Wsi Wiechlice
6. Chodor Artur	Urząd Gminy w Grębocicach
7. Chylak Paweł	Radny Rady Miejskiej w Szprotawie
8. Dobek Władysław	Sołtys Pasterzowice
9. Elżbieta Gałek - Kapusta	Urząd Gminy w Polkowicach
10. Fuczyko Kazimierz	Stowarzyszenie Ludowe
11. Gembara Ewa	Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych w Kozuchowie
12. Inglot Daniel	Urząd Gminy w Niegostawicach
13. Jerweński Damian	Urząd Gminy w Grębocicach
14. Jezierski Jan	Rada Gminy w Niegostawicach
15. Kalus-Chiżyńska Małgorzata	Urząd Gminy w Polkowicach
16. Komar Maria	Fundacja Porozumienie Wzgórz Dalkowskich
17. Kosik Stanisław	Rada Sołecka Siecieborzyce
18. Kostrzyc Anna	Urząd Miejski w Szprotawie
19. Baranowicz Henryk	PPHU CARO Zielona Góra
20. Maksymów Przemysław	Fundacja Porozumienie Wzgórz Dalkowskich
21. Ogrodnik Andrzej	Gmina Kozuchów
22. Olszewski Janusz	Urząd Gminy w Radwanicach
23. Papaj Władysława	KGW Siecieborzyce
24. Pietrzak - Szyłko Dominika	Urząd Gminy w Jerzmanowej
25. Rubacha Józef	Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych w Kozuchowie
26. Ryczek Adam	Przedsiębiorca z gminy Jerzmanowa
27. Samałyk Elżbieta	SP Buczyna Gmina Radwanice
28. Seternus Mariola	KGW Witków
29. Siekierkowski Tomasz	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim
30. Sławek Aneta	Urząd Gminy w Niegostawicach
31. Sojka Anna	Stowarzyszenie przyjaciół Kłobuczyna
32. Soliński Andrzej	Urząd Marszałkowski Wrocław
33. Śmikiel Monika	Urząd Gminy w Gaworzycach
34. Szocik Andrzej	Spółdzielnia Obsługi Rolnictwa „FARMER” w Grębocicach
35. Tasarz Barbara	Grębocickie Centrum Kultury
36. Walkowiak Tadeusz	Fundacja Porozumienie Wzgórz Dalkowskich
37. Wierzbicka Barbara	Urząd Miejski w Szprotawie
38. Wierzchosławska Ewa	Gmina Niegostawice
39. Wilczyńska Katarzyna	KGW Witków
40. Włodarczak Mariola	Fundacja Porozumienie Wzgórz Dalkowskich
41. Wojtasik Danuta	Urząd Gminy w Niegostawicach
42. Wołoszyn Krzysztof	Urząd Gminy w Żukowicach
43. Wysoczański Tomasz	Urząd Miejski w Nowym Miasteczku

Prace nad strategią prowadzone były metodą warsztatową – w sumie przeprowadzono 4 spotkania: 1 lipca w Nowym Miasteczku, 25 lipca w Grębocicach, 26 sierpnia w Szprotawie i 12 grudnia w Dobromilu. Były to spotkania plenarne oraz w grupach roboczych prowadzone od etapu analizy i diagnozy obszaru do etapu przedsięwzięć i działań.

Rysunek 6. Przebieg prac nad Lokalną Strategią Rozwoju

Warsztaty prowadzone były metodami interaktywnymi, co pozwoliło na wymianę poglądów i wiedzy pomiędzy uczestnikami.

Spotkania gromadziły od 22 do 26 osób. Na podstawie zapisów z plansz, dyskusji pomiędzy uczestnikami i konsultacji ze społecznością lokalną powstała uzgodniona wersja robocza strategii.

W trakcie konsultacji podsumowującej tworzenie LSR-u uczestnicy zgłosili dodatkowe uwagi, które zostały uwzględnione w dokumencie ostatecznym strategii.

▪ Przebieg procesu konsultowania

Proces konsultowania kierunków i działań LSR-u rozpoczął się wspólnie z terminem prowadzenia warsztatów dotyczących LSR i trwał do grudnia 2008r.

Uczestnicy założyli, że będzie on prowadzony w sposób otwarty tak, aby środowiska lokalne zostały poinformowane o działaniach Leader i mgły wносить swoje pomysły do dokumentu.

- a) W poszczególnych gminach informacje takie pozyskiwano w trakcie zebrań wiejskich, spotkań z sołtysami, posiedzeń Rad Gmin.
- b) Każda z gmin założyła Terenowy Punkt Konsultacyjny formie uruchomienia na swoich stronach internetowych zakładkę PROGRAM LEADER, na której umieszczono informację o programie. Pracownicy informowali również osoby zainteresowane na miejscu w Urzędzie o zakresie i możliwościach pozyskiwania środków.
- c) Zamieszczono na stronach internetowych LGD oraz Urzędów Gmin informacje o projekcie LSR wraz z informacją o sposobie przekazywania uwag do projektu w formie elektronicznej,
- d) Zawieszono informację o przekazaniu do konsultacji LSR w Urzędach Gmin oraz jednostkach podległych lub komórkach organizacyjnych (GCK, GCI) wraz z podaniem komórki/wydziału oraz pracownika zobowiązanego do udostępnienia LSR w formie drukowanej oraz umożliwienie przyjmowania uwag do projektu w formie papierowej (w godzinach pracy odpowiedniej komórki/wydziału)
- e) Obligatoryjnie przekazano treści LSR wszystkim członkom LGD Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” (płyta CD, wydruk). Zebrane wnioski z przeprowadzonych konsultacji zostały zaprezentowane na Zarządzie, Zgromadzeniu Fundatorów, Radzie oraz Zgromadzeniu Partnerów i wniesione do dokumentu.

▪ **Proces konsultacji Lokalnej Strategii w zakresie dodatkowych zadań.**

Proces konsultacji rozpoczął się od zebrania sprawozdawczego Fundacji za 2011 rok w dniu 17.04.2012r. gdzie przekazano informację Partnerom Fundacji o planowanym konkursie dla Lokalnych Grup Działania na realizację dodatkowych zadań. Informacja została przekazana celem rozpropagowania tematu na obszarze działania oraz przygotowania przez zainteresowanych propozycji rozszerzenia obecnej lokalnej strategii rozwoju.

W dniu 18 lipca 2012r. zorganizowano spotkanie dotyczące omówienia proponowanych zmian w lokalnej strategii rozwoju. Na ich podstawie biuro Fundacji przygotowało projekt zmian, który został przedstawiony do zaakceptowania przez Zgromadzenie Partnerów Fundacji.

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

▪ **Proces informowania o wdrażaniu LSR.**

LGD Fundacja „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” zgodnie ze swoim statutem ma na celu m.in. opracowanie i realizację Lokalnej Strategii Rozwoju, podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych oraz ich czynny udział w opracowaniu i realizacji LSR, propagowanie działań na rzecz realizacji LSR.

Aby spełnić powyższe cele LGD w następujący sposób będzie prowadziło działania informacyjne:

- biuro Fundacji będzie odpowiednio oznakowane z informacją o godzinach urzędowania i prowadzonych formach doradztwa dla zainteresowanych składaniem wniosków. Biuro będzie udzielać informacji, udostępniać materiały i dokumenty z działalności LGD w tym dokumentację z posiedzeń Rady.

- biuro będzie przyjmować wnioski i postulaty składane przez mieszkańców dotyczące wdrożenia LSR, będzie także systematycznie przekazywać informacje do gmin (zostaną w gminach wyznaczone osoby do kontaktów z mieszkańcami w sprawie Programu Leader), mediów lokalnych i regionalnych o ogłaszanych naborach wniosków o wydarzeniach i sukcesach LGD;
- strony internetowe Fundacji będą zawierały aktualności (szkolenia, konferencje, wydarzenia), dokumenty (np. wzory wniosków, rozporządzenia LSR), bazy danych (zasoby przyrodnicze, kulturowe, turystyka, edukacja, mikroprzedsiębiorczość, Mapa Aktywności Lokalnej), raporty i sprawozdania z działań LGD, dział pytań i odpowiedzi, forum dyskusyjne, współpraca z innymi LGD, galeria zdjęć. Materiały na stronach będą systematycznie aktualizowane.
- LGD będzie prowadziło spotkania szkoleniowe i warsztaty dla mieszkańców związane z przygotowaniem wniosków oraz animowaniem mieszkańców, będą organizowane konferencje i seminaria propagujące wdrożenie LSR-u;
- LGD będzie wydawało biuletyn, ulotki opracowania multimedialne o swoich działaniach dostępne w biurze, w gminach, w organizacjach i instytucjach współpracujących oraz przekazywane w trakcie ważnych wydarzeń realizowanych przez LGD (targi, jarmarki, imprezy);
- w przypadku potrzeby zasięgnięcia opinii mieszkańców LGD przeprowadzi sondaże lub wywiady.

W ten sposób zostanie zachowana zasada otwartości, jawności i transparentności działań LGD oraz zasada systematycznego dostarczania i zbierania informacji od mieszkańców, partnerów LGD.

▪ **Proces aktualizowania LSR-u uwzględniający udział społeczności lokalnej.**

Zgodnie z zasadami Leader PROW aktualizacja LSR-u musi się odbyć zgodnie z warunkami określonymi w umowie i nie może wpłynąć na zmianę celów ogólnych LSR oraz misji LGD i zmienić limity środków w ramach działania 4.1.

LGD Fundacja „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” proces aktualizacji będzie prowadzić w następujący sposób:

- aktualizacja nie będzie realizowana częściej niż raz do roku przy czym ostatnia powinna się odbyć w roku 2013;
- aktualizacja będzie się odbywać przy udziale partnerów LGD i mieszkańców obszaru. Wnioski i postulaty mogą być zbierane na spotkaniach (zebrania wiejskie, warsztaty, konferencje) drogą internetową poprzez punkty informacyjno – konsultacyjne działające w gminach LGD
- wnioski i postulaty do aktualizacji może zgłosić Rada i Zgromadzenie Partnerów;
- Zarząd będzie odpowiedzialny za wniesienie zmian do dokumentu po uzyskaniu opinii Rady;
- Zgromadzenie Partnerów będzie odpowiadać za przyjęcie zaktualizowanego dokumentu w drodze uchwały;
- zaktualizowany dokument zostanie umieszczony na stronach internetowych Fundacji.

Tak prowadzony proces aktualizacji zapewni powszechny i systematyczny udział społeczności lokalnej oraz adekwatności konsultacji do zakresu aktualizacji.

Proces aktualizacji jest zgodny ze statutem Fundacji, regulaminem Zgromadzenia Partnerów, Rady i Zarządu.

12a. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.

Innowacja w dużej mierze polega na samym procesie zastosowanym w Programie Leader. Potrzeba współpracy, udziału w pracach nad opracowaniem LSR, udziału w organie decydującym o podziale środków jest czymś absolutnie innowacyjnym na obszarach wiejskich w Polsce.

Przedsięwzięcie V: Przestrzeń publiczna w służbie integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i turystyki

Cel szczegółowy 3.3 Poprawa funkcjonalności obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz rozwoju turystyki pielgrzymkowej

Innowacyjne na naszym obszarze będzie kompleksowe podejście do budowania oferty turystycznej regionu, poprzez łączenie zasobów i realizowanie projektów na obszarze kilku gmin. W wyniku ich realizacji powstaną nowe produkty w postaci szlaków do uprawiania Nordic walking oraz biegów przełajowych, centra piknikowe, centra pielgrzymkowe i rekreacyjne oraz zagospodarowane centra miejscowości. Planowane do realizacji operacje wykraczają poza obszar województwa, w którym siedzibę ma nasza Fundacja.

12b. Uzasadnienie realizacji nowych przedsięwzięć na grupy docelowe.

Z efektów realizacji **Przedsięwzięcia V: Przestrzeń publiczna w służbie integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i turystyki** korzystać będą mogły zarówno kobiety, osoby poniżej 26 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia czy organizacje pozarządowe w ramach organizowanych imprez przez siebie, gminy, naszą Fundację lub indywidualnie. Będą to obiekty ogólnodostępne. Natomiast w ramach **Przedsięwzięcia III A: Mój Zakład – Twoja Przyszłość** zakłada się premiować (poprzez dodatkowe punkty w karcie oceny) wnioski, które planują utworzyć miejsca pracy dla kobiet, osób poniżej 26 roku życia lub osób powyżej 50 roku życia.

13. Zasady i sposób dokonywania oceny ewaluacji własnej.

- **Monitoring** proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanej Lokalnej Strategii Rozwoju w aspekcie finansowym i rzeczowym
- Monitoring to wewnętrzny mechanizm zarządzania wdrażaniem LSR
- Monitoring to dokumentowanie realizacji LSR poprzez zbieranie danych w celu wykonania ewaluacji
- Monitorowanie służy dostarczeniu informacji na podstawie których Zarząd, Rada i członkowie LGD mogą systematycznie dowiadywać się o występowaniu rozbieżności w realizacji planów i osiągnięciu celów.

Dzięki temu LGD dba o swoją stabilną sytuację finansową i podejmuje działania interwencyjne w przypadku rozbieżności lub niepowodzeń w realizacji LSR.

Monitorowaniu będą podlegać następujące aspekty działań LGD:

- monitorowanie realizacji LSR-u,
- monitorowanie wydatkowania środków na poszczególne zamierzenia – operacje, działania własne LGD.

Monitoring – sposoby gromadzenia danych:

- analiza dokumentów merytorycznych i finansowych dostępnych w biurze,
- analiza sprawozdań z ankietyzacji beneficjentów realizujących operacje
- gromadzenie danych do wskaźników produktu, rezultatu, oddziaływania oraz danych z GUS, j.s.t., PUP
- dokumentacja dotycząca posiedzeń Rady i wyboru operacji
- gromadzenie danych dotyczących wydatkowanie środków na Funkcjonowanie LGD, Projekty współpracy oraz wdrażanie LSR uzyskanych od podmiotów wdrażających
- roczne sprawozdania wynikające z umowy ramowej na Wdrażanie LSR oraz Funkcjonowanie LGD i Projekty współpracy

Sposoby zbierania i dokumentowania danych:

- Listy obecności
- Badania ankietowe
- Ankieta ewaluacyjna
- Wywiady indywidualne
- Oświadczenia beneficjentów
- Karty doradztwa
- Dokumentacja zdjęciowa, filmowa
- Sprzedane bilety
- Sprawozdania
- Wnioski na operacje
- Wnioski o płatność

Organem odpowiedzialnym za prowadzenie monitoringu jest Zarząd LGD. Zarząd może zlecić wykonanie niektórych zadań ekspertom zewnętrznym. Za gromadzenie danych odpowiada biuro LGD

- **Ewaluacja służy ocenie sukcesu LGD i LSR.**

W ramach ewaluacji dokonuje się oceny odpowiedzialności, skuteczności, efektywności i oddziaływania projektu w stosunku do założeń. Ewaluacja będzie realizowana:

- **mid term on:** dotyczy ewaluacji bieżącej wykorzystywanej co roku w zakresie analizy spodziewanych efektów dotyczących wdrożenia LSR, Funkcjonowania LGD, nabywania umiejętności i aktywizacji oraz projektów współpracy.
- **ex post:** dotyczy oceny działań w minionym okresie z perspektywy realizacji w latach 2009 – 2015. Ewaluacja zostanie wykonana po 6 latach od rozpoczęcia realizacji LSR; dzięki ewaluacji będzie można zweryfikować osiągnięcia wskaźników, celów i przedsięwzięć opisanych w rozdziale 4.
- ocena jakości partnerstwa i sprawności funkcjonowania LGD. Ewaluacja będzie dotyczyć funkcjonowania biura, funkcjonowania organów LGD, efektywności stosowanych procedur, przepływu informacji, sprawności podejmowania decyzji.

Organem odpowiedzialnym za prowadzenie ewaluacji będzie Zarząd. Zarząd może zlecić wykonanie niektórych zadań ekspertom zewnętrznym. Za gromadzenie danych do ewaluacji odpowiada biuro LGD.

Zarząd sporządzi przed Walnym Zebraniem Członków podsumowującym dany rok, sprawozdanie za miniony rok. Powinno ono zawierać:

- wykaz zrealizowanych operacji z wdrażania LSR oraz działań dotyczących Funkcjonowania LGD, nabywania umiejętności i aktywizacja i Projektów Współpracy wraz z informacją o efektach i finansach,
- opis uzyskanych efektów w porównaniu z założeniami,
- analizę dotyczącą wpływu przedsięwzięć na osiąganie celów LSR,
- wnioski w formie uwag i rekomendacji, które zapewnią lepsze osiągnięcie celów LSR i wyższą efektywność LGD.

Sprawozdanie powinno być podawane do wiadomości publicznej zgodnie z zasadą jawności.

Informacje uzyskane w trakcie monitoringu i ewaluacji będą służyły aktualizacji LSR-u

Wskaźniki realizacji LSR

- **Wskaźnik** – miara celów jakie mają zostać osiągnięte, zaangażowanych zasobów, uzyskanych produktów, efektów oraz innych zmiennych (np. ekonomicznych, społecznych, dot. ochrony środowiska).
- **Wskaźniki produktu** – odnoszą się do **bezpośrednich wyników realizacji projektu**, materialne efekty działań projektu, liczone w jednostkach materialnych lub w zł/ np. liczba zrealizowanych operacji lub podmiotów, które uzyskały pomoc, łączna wartość pomocy na określone rodzaje operacji).
- Za osiągnięcie produktów odpowiadają podmioty wdrażające projekty w ramach LSR
- Wskaźniki te mają pomóc w zliczeniu fizycznych rezultatów produktów, usługi dostaw, robót
- **Wskaźniki rezultatu** – odpowiadają **natychmiastowym** efektom wynikającym z powstania produktów, dostarczają informacji o korzyściach dotyczących bezpośrednio beneficjentów

(np. liczba skutecznie przeszkolonych, liczba wyremontowanych obiektów i liczba utworzonych miejsc pracy, długość szlaków)

- Wyraz zmiany stanu na lepszy w porównaniu z rokiem bazowym
 - **Wskaźniki oddziaływania** – odnoszą się do **długotrwałych konsekwencji** realizacji danego projektu w otoczeniu społeczno – gospodarczym wykraczają poza natychmiastowe efekty, odczuwalne są po dłuższym okresie realizacji projektu (np. wzrost ruchu turystycznego na obszarze, wzrost miejsc noclegowych, wzrost liczby odwiedzających muzea (izby, spadek liczby bezrobotnych), wzrost poziomu wykształcenia
 - Ze względu na długi horyzont badania oddziaływania nie można ich uchwycić w trakcie bieżącej realizacji projektu, mogą być mierzone od czasu do czasu
- Określają poprawę stanu lub zmniejszanie zjawisk negatywnych

14. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem LSR

- Lokalna strategia Rozwoju w aspekcie strategii gminnych.
Cele i działania Lokalnej Strategii Rozwoju są spójne ze strategiami rozwoju gmin Wzgórz Dalkowskich.

Analizie poddano następujące dokumenty:

- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Bytom Odrzański 2004 – 2014
- Strategia Rozwoju Gminy Grębocice – 2001 r
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasteczko -2000 r
- Strategia Rozwoju Gminy Jerzmanowa – 2001 r.
- Strategia Rozwoju Zrównoważonego Gminy Polkowice na lata 2008-2014 – 2007 r
- Strategia Ekorozwoju Miasta i Gminy Kozuchów – 2000 r.
- Strategia Wielofunkcyjnego Rozwoju Gminy Brzeźnica – 2000 r
- Strategia Gminy Niegostawice – 1999 r.
- Wieloletni Program Inwestycyjny Gminy Gaworzycy 2004-2013 r.
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Radwanice 2004 r.
- Strategia Zrównoważonego rozwoju gminy i miasta Szprotawa
- Strategia Rozwoju Gminy Żukowice na lata 2001-2020- 2001 r.

Z uwagi na duże zróżnicowanie tych dokumentów w zakresie formy i treści na potrzeby niniejszego dokumentu zestawiono cele operacyjne LSR w kontekście celów i działań poszczególnych strategii gmin Wzgórz Dalkowskich.

Tabela 25. Cele operacyjne LSR w kontekście celów i działań strategii gminnych.

	Brzeźnica	Bytom Odrzański	Gaworzycy	Grębocice	Jerzmanowa	Kozuchów	Niegostawice	Nowe Miasteczko	Polkowice	Radwanice	Szprotawa	Żukowice
Cel strategiczny: Zróżnicowane wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczo-kulturowych												
I Przedsięwzięcie: Znane i gościnne Wzgórz Dalkowskie												
II Przedsięwzięcie: Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu												
1.1. Znany i wypromowany obszar Wzgórz Dalkowskich		X		X		X	X	X	X		X	X

1.2. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i sportowej	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionu	X	X	X	X		X	X		X	X	X	
1.4. Zachowanie walorów przyrodniczych	X	X		X		X	X		X		X	X
Cel strategiczny: Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich												
III Przedsięwzięcie: Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich												
2. 1. Wysoki poziom małej przedsiębiorczości	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
2. 2. Wzmocnienie działalności pozarolniczej	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.3. Rozwój oferty produktów ze Wzgórz Dalkowskich		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel strategiczny: Aktywne i zintegrowane środowisko lokalne i regionalne												
Przedsięwzięcie IV: Razem dla wsi i regionu												
3.1. Integracja obszaru LGD												
3.2. Wzrost aktywności lokalnych środowisk	X		X	X	X			X	X	X	X	X

Strategie gmin Wzgórz Dalkowskich przenikają się z zapisami LSR szczególnie w aspekcie rozwoju małej przedsiębiorczości i turystyki, poszerzonej oferty edukacyjnej oraz współpracy i integracji społecznej. W większości strategii gminnych podkreśla się znaczenie działań dotyczące edukacji ekologicznej.

▪ **Zapisane przedsięwzięcia LSR-u zgodne są również z priorytetami programów wojewódzkich:**

• **LSR a strategię regionalne województwa lubuskiego i dolnośląskiego.**

W ramach procesu tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju zbadano jej spójność z regionalnymi strategiami a mianowicie:

- Strategię Rozwoju Województwa Lubuskiego przyjętą w 2000 r. oraz aktualizacją do 2020 r.
- Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego przyjętą w 2005 r.
- Lubuską Strategię Rozwoju Turystyki na lata 2006-2013 opracowaną w 2005 r. Programem Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego opracowanego w 2004 r.

• **Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego** została opracowana i przyjęta w 2000 r. W 2005 dokonano jej aktualizacji do 2020 roku szczególnie w obszarze ochrony środowiska, rozwoju transportu, polityki społecznej i rozwoju kultury. Założono w tym dokumencie cztery osie strategii:

- zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu;
- podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa i zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki i gospodarki;
- rozwój przedsiębiorczości;
- efektywne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturalnego.

• **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.**

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. została uchwalona w 2005 r. i jest zaktualizowaną i gruntownie przebudowaną wersją strategii z 2000 r. już pod potrzeby NPR i polityki rozwoju regionalnego kraju. Wizja regionu określona w nowej strategii to: „Dolny Śląsk europejskim regionem węzłowym”

Cel nadrzędny: „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.

Cel nadrzędny zostanie zrealizowany poprzez realizację priorytetów i działań w sferze gospodarczej, przestrzennej i społecznej.

Niżej wymienione cele, priorytety i działania współgrają z Lokalną Strategią Rozwoju.

Tabela 26. Cele, priorytety i działania Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego współgrające z LSR.

Cele	Priorytety	Działania
Sfera gospodarcza		
Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska.	Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku.	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie produktów regionalnych i ich marketing. • Wspieranie rozwoju MŚP. • Rozszerzenie współpracy regionalnej i międzynarodowej. • Wpieranie zmian postaw mieszkańców regionu ukierunkowanych na przedsiębiorczość. • Wspieranie integracji i rozbudowy dolnośląskiego potencjału turystycznego oraz uzdrowiskowego.
Sfera Przestrzenna		
Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu.	Poprawa spójności przestrzennej regionu.	<ul style="list-style-type: none"> • Policentryczny rozwój wsi osadniczej oraz tworzenie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych przy zachowaniu walorów przyrodniczych, środowiskowych i krajobrazowych. • Przeciwdziałanie degradacji obszarów peryferyjnych i zagrożonych marginalizacją.
	Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej. • Rozwój pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształcenie nowych funkcji dla tych terenów. • Wspieranie działalności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania.
	Poprawa ładu przestrzennego.	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych. • Ochrona dziedzictwa kulturowego.
	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki.	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie i ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. • Propagowanie wiedzy ekologicznej.
Sfera Społeczna		
Rozwijanie	Integracja społeczna i	<ul style="list-style-type: none"> • Redukowanie zjawiska ubóstwa.

solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich i otwartych na świat.	przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	<ul style="list-style-type: none"> Promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki i profilaktyki społecznej. Wdrażanie planów działania na rzecz wzrostu zatrudnienia przy wykorzystaniu partnerstwa społecznego. Promocja zatrudnienia socjalnego i spółdzielczości socjalnej.
	Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury.	<ul style="list-style-type: none"> Optymalizacja infrastruktury kulturalnej, zwiększenie aktywności w obszarze kultury. Ochrona dziedzictwa cywilizacyjnego, rozwój tożsamości regionalnej. Wsparcie i promocja postaw prospołecznych oraz lokalnych inicjatyw społecznych na zasadach pomocniczości i partnerstwa. Aktywizacja społeczności lokalnych w szczególności z terenów wiejskich. Umacnianie i rozwój współpracy administracji publicznej i sektora pozarządowego.
	Poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych.	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie powszechnego dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Tabela 27. Cele główne i operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego, które są spójne z LSR.

lp	Cele główne	Cele operacyjne
1	Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu	1.1. Zapewnienie sprawnego systemu komunikacyjnego 1.3. Udoskonalenie i rozbudowa infrastruktury technicznej, komunalnej i społecznej 1.4. Wszechstronna współpraca transgraniczna i międzyregionalna 1.5. Osiągnięcie wysokiej umiejętności korzystania ze środków UE
2	Podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa i zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki i gospodarki	2.1. Podniesienie poziomu wykształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym 2.2. Dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy i uwarunkowań wynikających z procesu integracji z UE 2.3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
3	Rozwój Przedsiębiorczości	3.3. Rozwój instytucjonalnego i kapitałowego otoczenia biznesu 3.4. Pozarolniczy rozwój terenów wiejskich 3.5. Restrukturyzacja i reorientacja gospodarstw rolnych i zakładów przetwórstwa żywności
4	Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturalnego	4.1. Rozwijanie świadomości proekologicznej 4.2. Wykorzystanie walorów środowiskowych i dziedzictwa kulturowego dla rozwoju turystyki 4.3. Skuteczna promocja walorów turystycznych i system informacji turystycznej 4.4. Rozwój usług kulturalnych, zdrowotnych, sportowych dla mieszkańców regionu i gości zagranicznych.

- **Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego** został opracowany na lata 2004-2013. Wdrażanie założeń przyjętych w programie ma przyczynić się do rozwoju turystyki w województwie dolnośląskim i wzrostu jego konkurencyjności oraz wykorzystania dostępnych regionalnych środków finansowych. Działania w nim przyjęte powinny pozytywnie wpłynąć na wzrost ekonomiczny województwa, dalszy wzrost atrakcyjności turystycznej regionu, zwiększenie różnorodności kulturowej jego mieszkańców oraz pogłębienie współpracy międzynarodowej szczególnie z partnerami z Czech i Niemiec.
 - W programie przyjęto 4 priorytety:
 - markowe produkty turystyczne,
 - rozwój lokalnej turystyki,
 - markowa infrastruktura turystyczna,
 - system wsparcia sektora i produktów turystycznych.

- **Lubuska Strategia Rozwoju Turystyki** na lata 2006-2013, jej celem strategicznym jest „Stworzenie możliwości i warunków dla dynamicznego rozwoju Ziemi Lubuskiej” a celami pośrednimi są:
 - rozwój konkurencyjności produktów turystycznych Ziemi Lubuskiej,
 - kształtowanie przestrzeni oraz rozwój nowoczesnej infrastruktury turystycznej;
 - stworzenie spójnego i skutecznego systemu marketingu,
 - przygotowanie profesjonalnych kadr na potrzeby turystyki,
 - wspomaganie instytucji i systemów rozwijających turystykę.Cele szczegółowe i działania zawarte w tych priorytetach w pełni współgrają z celami i działaniami LSR.

- **Lubuski Program Operacyjny na lata 2007 – 2013**
 - priorytet I rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu : inwestycje dotyczące infrastruktury transportowej, tworzenie obszarów inwestycyjnych, rozwoju społeczeństwa informacyjnego także na obszarach wiejskich,
 - priorytet II stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego: wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, kooperacji i systemów wsparcia tego sektora,
 - priorytet III Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego: rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska, poprawa jakości powietrza, efektywności energetycznej oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
 - priorytet IV – Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej : rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej, rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich,
 - priorytet V – Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej, rozwój i modernizacja infrastruktury kulturowej, turystycznej i sportowej.

- **Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013**
 - priorytet 1 Wzrost konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw
 - priorytet 2 Rozwój społeczeństwa informacyjnego na Dolnym Śląsku
 - priorytet 3 Rozwój infrastruktury transportowej
 - priorytet 4 Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego
 - priorytet 5 Regionalna infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
 - priorytet 6 Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska.

Przedsięwzięcia zapisane w LSR współgrają z możliwościami finansowania działań inwestycyjnych w dziedzinach wyżej wymienionych. Oznacza to, że działania Lidera mogą uzyskać efekt synergii z działaniami finansowanymi w ramach RPO w zakresie wniosków składanych przez jednostki samorządu terytorialnego i inne uprawnione podmioty.

15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrożeniowych na obszarze objętym LSR

Lokalna Grupa działania w okresie 2009-2015 planuje przygotowanie projektów do innych źródeł finansowania, które będą komplementarne i będą uzupełniały działania Leader PROW.

Będą to następujące źródła finansowania:

- Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- norweski mechanizm finansowy,
- Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- inne krajowe i zagraniczne źródła finansowania.

Mechanizm zabezpieczający przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW i innych programów i źródeł finansowania:

- Każda osoba zatrudniona przez LGD będzie miała umowę zawierającą szczegółowy wykaz obowiązków i zadań, ze wskazaniem programu, na rzecz, którego te zadania i obowiązki będą wykonywane raz podaną kwotą wynagrodzenia pochodzącą ze środków tego programu,
- W przypadku osób zaangażowanych jednocześnie w realizację dwóch lub więcej programów, w umowie o pracę z tą osobą zostanie wskazany wymiar czasu pracy, jaki ta osoba jest zobowiązana przeznaczyć na wykonanie zadań i obowiązków związanych z realizacją poszczególnych programów. Łączny wymiar czasu pracy nie może przy tym przekroczyć wielkości maksymalnych dopuszczonych w Kodeksie Pracy.
- na każdym dokumencie księgowym stanowiącym dowód poniesienia kosztów, mogą być w sposób trwały umieszczone informacje o tym, że środkami jakiego programu te koszty zostały pokryte. W przypadku kosztu współfinansowanego z dwóch lub więcej programów musi być podana informacja o tym jaką część tego kosztu finansują poszczególne programy. Poza tym sposób podziału kosztu pomiędzy poszczególne programy powinien być merytorycznie uzasadniony,

- LGD tworzy wydzielone konta bankowe (lub subkonta) do obsługi każdego programu,
- Każdy program będzie miał wyznaczonego koordynatora odpowiedzialnego za realizację i prawidłowe wydatkowanie środków programu,
- Zarząd Fundacji zapewni dobry przepływ informacji między zespołami realizującymi różne programy, organizując, co najmniej raz w kwartale narady robocze z udziałem wszystkich koordynatorów programów,
- Każdy wniosek o przyznanie pomocy, przygotowywany przez LGD, będzie zawierał analizę ryzyka w zakresie nakładania się pomocy ze środków tego programu z pomocą, którą LGD uzyskało wcześniej z PROW lub innych programów oraz propozycję mechanizmów, które należy zastosować w celu uniemożliwienia nakładania się pomocy.

16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Realizacja LSR w latach 2009-2015 wpłynie na rozwój regionu Wzgórz Dalkowskich.

Zostaną uzyskane następujące rezultaty:

I Przedsięwzięcie: Znane i gościnne Wzgórz Dalkowskie

- Wzgórz Dalkowskie ma znany i rozpoznawalny wizerunek oraz dobrej jakości materiały promocyjno-informacyjne,
- wzrost długości szlaków i tras przebiegających przez region, jednolite oznakowane.
- rozwój infrastruktury turystycznej w terenie
- rozwój bazy agroturystycznej, noclegowej i gastronomicznej
- wzrost dostępności do informacji o atrakcjach turystycznych, o wartościach kulturowych i przyrodniczych obszaru.
- wzrost ruchu turystycznego
- zwiększenie wiedzy o regionie wśród mieszkańców i młodszego pokolenia, stworzenie więzi i poczucia regionalnej tożsamości.

II Przedsięwzięcie: Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu

- rozwój wykorzystania obiektów zabytkowych na różne cele, poprawa ich wyglądu, funkcjonalności i dostępności.
- Jednolicie oznakowane i wyeksponowane walory przyrodniczo-kulturowe
- Przygotowana szeroka oferta turystyczna dla różnych grup odbiorców
- Zrewitalizowane wybrane parki podworskie
- Dobrze przygotowane i wyposażone ścieżki dydaktyczne
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców regionu

III Przedsięwzięcie: Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich

- wzrost ilości miejsc pracy w sektorach pozarolniczych m.in. agroturystyce, usługach związanych z realizacją wypoczynku i wytwórczością produktów lokalnych.
- szersza i skuteczniejsza promocja lokalnych podmiotów gospodarczych
- wzrost ilości osób przygotowanych do prowadzenia własnej działalności gospodarczej lub różnicowania w kierunku nierolniczym
- poszerzenie oferty podmiotów gospodarczych i szersze wchodzenie na rynki zbytu poprzez branżowe współdziałanie mikroprzedsiębiorców

- znana wśród odbiorców Marka Lokalna „Produkty ze Wzgórz Dalkowskich”
- sprawnie działająca Sieć sklepików produktów lokalnych

III A Przedsięwzięcie: Mój Zakład – Twoja Przyszłość

- wzrost ilości miejsc pracy
- wzrost ilości podmiotów prowadzących działalność gospodarczą
- powstanie nowych form działalności gospodarczej

IV Przedsięwzięcie: Razem dla wsi i regionu

- wzrost ilości organizacji pozarządowych, poprawa jakości ich funkcjonowania, lepsze przygotowanie liderów, do pracy ze społecznością lokalną
- partnerskie podejście przy rozwiązywaniu problemów lokalnych i regionalnych
- wzrost aktywności wspólnot lokalnych
- rozwój aktywności świetlic wiejskich, ośrodków kultury
- wzrost ilości imprez budujących wizerunek regionu

V Przedsięwzięcie: Przestrzeń publiczna w służbie integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i turystyki

- wyznaczenie szlaków do uprawiania Nordic walking i biegów przełajowych
- powstanie centrum konferencyjno-pielgrzymkowego
- powstanie centrów piknikowych i rekreacyjnych

Spis tabel i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Partnerzy Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” – sektor społeczny.	17
Tabela 2. Partnerzy Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” – sektor publiczny.	18
Tabela 3. Partnerzy Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” – sektor gospodarczy. ...	18
Tabela 4. Skład Rady Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”.	19
Tabela 5. Reprezentatywność poszczególnych sektorów w składzie LGD.	20
Tabela 6. Wymagania konieczne i pożądane od pracowników biura LGD.	23
Tabela 7. Charakterystyka biura LGD.	28
Tabela 8. Stan ludności w latach 2002 – 2006 (wg GUS 2002-2006 z 31 grudnia)	40
Tabela 9. Saldo migracji (wg GUS 2002-2006 z dnia 31 XII)	41
Tabela 10. Przyrost naturalny na terenie LGD w latach 2002-2006 (wg GUS 2002-2006 z dnia 31 XII).....	41
Tabela 11. Struktura wieku mieszkańców LGD (wg GUS z 31 XII 2006).....	41
Tabela 12. Stopa bezrobocia (stan na 31.12.2006r.)	42
Tabela 13. Wielkość bezrobocia (wg GUS 2004-2006 z dnia 31 XII)	42
Tabela 14. Pracujący (wg GUS 2004-2006 z dnia 31 XII)	43
Tabela 15. Podmioty gospodarcze w roku 2006 (wg GUS 2006 z dnia 31 XII)	43
Tabela 16. Struktura gruntów w ha (wg GUS 2006 z dnia 31 XII)	44
Tabela 17. Struktura gospodarstw rolnych (wg GUS 2006 z dnia 31 XII).....	44
Tabela 18. Wykształcenie ludności (wg GUS 2006 z dnia 31 XII)	45
Tabela 19. Ogólna procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru	90
Tabela 20. Podział środków pomiędzy komponenty na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.	97
Tabela 21. Podział środków na działanie 413 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.....	98
Tabela 22. Budżet LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” w każdym roku realizacji.	100
Tabela 23. Tabele pomocnicza do budżetu LSR.	101
Tabela 24. Harmonogram realizacji przedsięwzięć w latach 2009-2015.	102
Tabela 25. Cele operacyjne LSR w kontekście celów strategii gminnych.....	112
Tabela 26. Cele, priorytety i działania Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego współgrające z LSR.	112
Tabela 27. Cele główne i operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego, które są spójne z LSR.....	115

Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat struktury Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”	21
Rysunek 2. Mapa LGD Porozumienie Wzgórz Dalkowskich	30
Rysunek 3. Ogólna procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR – wersja graficzna.....	85
Rysunek 4. Ogólna procedura wyboru operacji do dofinansowania – wersja graficzna	94
Rysunek 5. Procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru – wersja graficzna.....	95
Rysunek 6. Przebieg prac nad Lokalną Strategią Rozwoju	104

Załącznik nr 1 - Kwalifikacje i doświadczenie członków Rady

Kwalifikacje i doświadczenie członków Rady Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”,
stan na 30.11. 2008 r.

L.p.	Imię i nazwisko	Wiedza i doświadczenie	Dokumenty potwierdzające wiedzę i doświadczenie	Język roboczy UE i dokument potwierdzający jego znajomość	Nazwa reprezentowanej Gminy	Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD	Dokument potwierdzający przedstawicielstwo o danego sektora
1.	Danuta Wojtasik	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich	Świadectwo ukończenia studiów podyplomowych, Certyfikat uczestnictwa w warsztatach Analiz ekonomiczno-finansowych w studium wykonalności, Certyfikat uczestnictwa w szkoleniu Specjalista d. pozyskiwania funduszy unijnych na inwestycje, zaświadczenie odbycia szkolenia pt. Instruktaż wypełniania wniosku o wpis do ewidencji producentów oraz wniosku o przyznanie płatności obszarowych		Niegosławice	publiczny	pełnomocnictwo Wójta
2.	Barbara Wierzbicka	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich	szkolenia pt. "Realizacja projektów infrastrukturalnych w gminach wiejskich", zaświadczenie uczestnictwa w warsztatach szkoleniowych w zakresie		Szprotawa	publiczny	pełnomocnictwo Burmistrza

			sporządzania wniosków do programu SAPARD, dyplom ukończenia warsztatów szkoleniowych "Planowanie i realizacja inwestycji na obszarach wiejskich", świadectwo ukończenia studiów podyplomowych.				
3.	Joanna Buganik	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich	Certyfikat uczestnictwa w warsztatach Analiza ekonomiczno-finansowa w studium wykonalności, certyfikat uczestnictwa w szkoleniu Specjalista ds.. Pozyskiwania funduszy unijnych na inwestycje, zaświadczenie uczestnictwa w seminarium szkoleniowym Fundusze strukturalne UE dla województwa lubuskiego w latach 2007-2013, świadectwo uczestnictwa w szkoleniu nr III/ZG/11/07 pt. "Partner - budowanie partnerstw lokalnych na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego.		Brzeźnica	publiczny	pełnomocnictwo Wójta
4.	Monika Śmikiel	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów	Certyfikat uczestnictwa w szkoleniu Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013 możliwością realizacji zadań inwestycyjnych w gminach, oświadczenie Wójta gminy Gaworzyce.		Gaworzyce	publiczny	pełnomocnictwo Wójta
5.	Małgorzata Chizińska-Kalus	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów	Certyfikat ukończenia szkolenia Odnowa i rozwój wsi, certyfikat ukończenia szkolenia przygotowanie studium wykonalności, pismo Burmistrza gminy		Polkowice	publiczny	pełnomocnictwo Burmistrza

			Polkowice z dnia 12.11.2008r.				
6.	Alicja Serdak	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów	świadczenie ukończenia studiów podyplomowych		Jerzmanowa	publiczny	Wójt
7.	Sabina Zawis	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów			Radwanice	publiczny	Wójt
8.	Monika Pelc	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów	zaświadczenie Burmistrza Bytomia Odrzańskiego z dnia 04.11.2008r.		Bytom Odrzański	publiczny	pełnomocnictwo Burmistrza
9.	Irena Krukowska-Szopa	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów	Zaświadczenie uczestnictwa w realizacji projektu "Przygotowanie społeczności wiejskich do działań typu LEADER", zaświadczenie o ukończeniu szkolenia trenerów FAOW w zakresie kształcenia animatorów partnerstw lokalnych (LGD typu Leader), Certyfikat ukończenia szkolenia dla Grup Partnerskich pn. "Partnerskie rozwiązywanie konfliktów.			społeczny	rekomendacja
10.	Jadwiga Parecka				Brzeźnica	społeczny	Uchwała 2/2006 Walnego Zebrania
11.	Henryka Chmurska				Nowe Miasteczko	społeczny	rekomendacja
12.	Tomasz Wysoczański	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów	Zaświadczenie Burmistrza Gminy Nowe Miasteczko z dnia 02.12.2008r., certyfikat ukończenia szkolenia pt. Przygotowanie do podstaw wsparcia wspólnoty i EFRR, certyfikat ukończenia warsztatów szkoleniowych		Nowe Miasteczko	publiczny	pełnomocnictwo Burmistrza

			dla przedstawicieli Beneficjentów Schematu I Pilotażowego Programu Leader+ zaświadczenie udziału w szkoleniu pt. Fundusze strukturalne w UE.				
13.	Artur Chodor	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów	Zaświadczenie Wójta Gminy Grębocice, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia pt. "Zarządzanie projektami miękkimi", świadectwo uczestnictwa w szkoleniu nr 7/II/2008, certyfikat eksperta w dziedzinie funduszy strukturalnych, świadectwo nr 13245 ukończenia studiów podyplomowych, lista asesorów akredytowanych przy Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Wałbrzychu.	angielski, zaświadczenie z West London College	Grębocice	publiczny	pełnomocnictwo Wójta
14.	Andrzej Ogrodnik	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów			Koźuchów	publiczny	Burmistrz
15.	Józef Rubacha	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów	Świadectwo ukończenia studiów podyplomowych		Koźuchów	społeczny	rekomendacja
16.	Paweł Chrobak				Radwanice	społeczny	rekomendacja
17.	Jan Bytniewski				Polkowice	społeczny	rekomendacja
18.	Józef Płocha				Gaworzycze	gospodarczy	wypis z ewidencji działalności gospodarczej
19.	Ferdynand Buras				Radwanice	gospodarczy	wypis z ewidencji działalności gospodarczej

20.	Adam Ryczek				Jerzmanowa	gospodarczy	wypis z ewidencji działalności gospodarczej
21.	Henryk Naranowicz				Nowe Miasteczko	gospodarczy	wypis z ewidencji działalności gospodarczej
22.	Janusz Jaworski				Nowe Miasteczko	gospodarczy	odpis z KRS
23.	Henryk Jatczak	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich	Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia pt. Zasady udzielania wsparcia w gospodarstwach rolnych _ SPO Rolnictwo - Działanie 1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia pt. Środki finansowe z funduszy unijnych i krajowych, szanse dla samorządów, przedsiębiorczości, banków i obszarów wiejskich. Propozycje wstępne na lata 2007-2013, certyfikat uczestnictwa w szkoleniu dla doradców bankowych w zakresie Funduszy pomocowych UE		Nowe Miasteczko	społeczny	oświadczenie o zamieszkaniu
24.	Leszek Sikora	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich	zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla doradców z zakresu rolnictwa i przetwórstwa ekologicznego, zaświadczenie Nr 368/2007 o złożeniu egzaminu na doradcę rolnośrodowiskowego, certyfikat uczestniczenia w opracowaniu projektu pt. Pobudzanie do aktywności osób bezrobotnych z		Nowe Miasteczko	społeczny	oświadczenie o zamieszkaniu

			terenów wiejskich, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia Nr 86/4/2005, zaświadczenie o ukończeniu kursu pt Minimalne wymagania wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym, zaświadczenie o zdaniu egzaminu z wiedzy wymaganej do prawidłowego prowadzenia ewidencji w książkach rachunkowości rolnej dla polskiego FADN.				
25.	Zdzisław Wawrzyńczyk				Nowe Miasteczko	społeczny	oświadczenie o zamieszkanu
26.	Krzysztof Wołoszyn	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i doświadczenie w zakresie realizacji projektów	Zaświadczenie Wójta gminy Żukowice z dnia 05.11.2008r., dyplom ukończenia warsztatów szkoleniowych pt. Realizacja projektów infrastrukturalnych w gminach wiejskich, certyfikat tytułu Ekspert w dziedzinie funduszy strukturalnych, świadectwo ukończenia studiów podyplomowych.		Żukowice	publiczny	pełnomocnictwo Wójta
27.	Andrzej Szocik				Grębocice	gospodarczy	odpis z KRS
28.	Ryszard Ryczkowski				Bytom Odrzański	społeczny	rekomendacja

Załącznik nr 2 - Doświadczenie LGD w obszarze rozwoju obszarów wiejskich

Doświadczenie Partnerów Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” w realizacji operacji na obszarach wiejskich
stan na 30.11. 2008 r.

L.p.	Nazwisko i imię/nazwa partnera LGD	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszt realizacji projektu	Źródło finansowania/Program
1.	Gmina Nowe Miasteczko	1. Budowa kanalizacji sanitarnej.	2004 – 2005	Gołaszyn	993 603,60 zł	Program SAPARD
		2. Remont szkoły.	2005	Borów Wielki	47 823,00 zł	PAOW
		3. Budowa centrum wsi Borów Wielki.	2005 – 2006	Borów Wielki	290 046,00 zł	SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” działanie „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego”.
		4. Projekt pt. „Opracowanie strategii rozwoju obszarów wiejskich oraz utworzenie Lokalnej Grupy Działania na obszarze Wzgórz Dalkowskich „	2005 – 2006	Obszar Wzgórz Dalkowskich		Pilotażowy Program Leader+ - Schemat I
2.	Gmina Bytom Odrzański	1. Kanalizacja sanitarna wraz z przyłączami w miejscowości Tarnów Bycki.	2004	Tarnów Bycki	509 100,00 zł	Program SAPARD
		2. Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Tarnowie	2004	Tarnów Bycki	777 000,00 zł	Program SAPARD

		Byckim. 3.Kanalizacja sanitarna wraz z przyłączami w miejscowości Bycz i na Os. 11 Listopada w Bytomiu Odrzańskim 4.Budowa boiska wielofunkcyjnego z terenem rekreacyjnym 5.Modernizacja Miejsko-Gminnego Basenu Kąpielowego	2004 - 2005 2006 2005 - 2006	Bycz, Bytom Odrzański Bycz Bytom Odrzański	600 300,00 zł 375 400,00 zł 367 100,00 zł	Program SAPARD SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” działanie „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego”. SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” działanie „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego”.
3.	Gmina Koźuchów	1.Remont i adaptacja świetlicy wiejskiej w Stypułowie i Domu Aktywności wiejskiej w Broniszowie 2.Budowa Oczyszczalni ścieków – wraz z kanalizacją	2005 – 2006 2006 - 2007	Broniszów, Stypułów Koźuchów	410 000,00 zł 8 000 000,00 zł	SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” działanie „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego”. ZPORR
4.	Gmina Niegosławice	1.Kanalizacja Sanitarna Zad. III Etap II 2.Kanalizacja Sanitarna Zad. III Etap III.	2003 2004	Niegosławice	1 903 056,00 zł	Program SAPARD

		3.Kanalizacja Sanitarna Zad. III Etap IV. 4. Modernizacja drogi gminnej nr F03622. 5. Szlakiem Zabytków Wielkich Mistrzów	2004 – 2005 2005 2005 2004	Gościeszowice Gościeszowice Międzyzlesie Niegostawice Mycielin, Rudziny, Przecław, Gościeszowice	1 872 519,00 zł 1 476 676,00 zł 859 767,00 zł 171 500,15 zł	Program SAPARD Program SAPARD Program SAPARD Program SAPARD
5.	Gmina Brzeźnica	Remont Zespołu Szkół	2004	Brzeźnica	18 900,00 zł	Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich.
6.	Gmina Szprotawa	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej oraz ogródka jordanowskiego	2005 - 2006	Długie	123.181,25 zł	SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” działanie „Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego”.
7.	Gmina Polkowice	Budowa drogi do Regionalnego Parku Przemysłowo-Technologicznego etap I i II	2004 - 2006	Polkowice	4 600 294,16 zł	Unia Europejska
8.	Gmina Żukowice	1.Budowa wodociągu 2.Budowa kanalizacji	2003 2006	Brzeg Głogowski Kamiona Słone	717 000,00 zł 2 825 000,00 zł	Program SAPARD ZPORR
9.	Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych, Oddział Regionalny w Koźuchowie	1.Moja droga do sukcesu wiedzy przez wiedzę i umiejętności. 2.Program do sukcesu wiedzy przez wiedzę i umiejętności.	2004 2005	Powiat nowosolski i żagański Powiat nowosolski i żagański	20 000,00 zł 30 000,00 zł	Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, PUP

		3. Droga do sukcesu wiedzie przez wiedzę i umiejętności	2006	Powiat nowosolski i żagański	30 000,00 zł	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, PUP
10.	Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja” w Legnicy	1.Rozwój aktywności zawodowej kobiet z terenów wiejskich 2.Integracja lokalnych organizacji, samorządów, biznesu wokół rowerowego Szlaku Dziedzictwa Przyrodniczo-Kulturowego Wzgórz Dalkowskich	1.09.2006 - 31.03.2008 1.07.2006 - 30.06.2007	1. Obszary wiejskie powiatu legnickiego 2. Obszar Wzgórz Dalkowskich	164 108,00 zł 102 438,00 zł	EFS FIO
11.	Gmina Grębocice	1. Wodociąg Bucze – Czerńczyce. 2.Kanalizacja Czerńczyce 3.Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkołe Podstawowej	2004 2004 2005	Bucze, Czerńczyce Czerńczyce Grębocice	109 756,00 zł 156 760,00 zł 128 191,00 zł	Program SAPARD Program SAPARD Program SAPARD
12.	Gmina Jerzmanowa	1.Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami, przepompownią 2.Budowa kanalizacji sanitarnej. 3.Budowa kanalizacji sanitarnej.	2003 2004 2004	Budzów Jagoszów Mały, Maniów, Maniów Górny. Kurowice, Modła.	647 880,61 zł 788 845,78 zł 860 543,42 zł	Program SAPARD Program SAPARD Program SAPARD
13.	Gmina Radwanice	1.Modernizacja Oczyszczalni Ścieków	2004 - 2005	Radwanice	666 438,00 zł	Program SAPARD
14.	Gmina Gaworzyce	1.Remont dachu świetlicy	2008	Grabik	49 700,00	Mała Odnowa Wsi

		wiejskiej				
		2. Zakup strojów oraz instrumentów muzycznych dla zespołu ludowego DAWIDENKA	2008	Gaworzyce	10 000,00	Mała Odnowa Wsi
15.						

Załącznik nr 3 – Procedura naboru pracowników do biura LGD

PROCEDURA NABORU PRACOWNIKÓW DO BIURA FUNDACJI „POROZUMIENIE WZGÓRZ DALKOWSKICH” w NOWYM MIASTECZKU

I. Cel procedury: Celem procedury jest ustalenie zasad zatrudniania pracowników w oparciu o przejrzyste kryteria oraz zagwarantowanie równego dostępu do miejsc pracy w biurze fundacji.

II. Zakres procedury: procedura reguluje zasady naboru pracowników do biura fundacji na stanowiska zatrudnianych pracowników na podstawie umowy o pracę. Procedura określa czynności od przygotowania naboru do wyłonienia kandydata bez czynności nawiązania stosunku pracy.

III. Właściciel procedury: Dyrektor Biura

IV. Przebieg procedury :

1. Zgłoszenie potrzeby zatrudnienia.

1.1. Dyrektor Biura zgłasza Zarządowi Fundacji potrzebę zatrudnienia. W przypadku nowotworzonych stanowisk, konieczna jest analiza skutków finansowych zwiększenia zatrudnienia. W sytuacji, kiedy potrzeba zatrudnienia wiąże się z koniecznością utworzenia nowego stanowiska pracy, zgłoszenie powinno zawierać opis zadań dla tego stanowiska oraz oszacowanie wymiaru czasu pracy. Zgłoszenie następuje w formie pisemnej i zawiera uzasadnienie potrzeby zatrudnienia. Zgłoszenie następuje nie później niż w terminie 3 m-cy przed planowanym zatrudnieniem. W sytuacjach szczególnych ww. termin nie obowiązuje.

1.2. Zarząd Fundacji dokonuje oceny potrzeby zatrudnienia. W trakcie oceny analizowana jest możliwość wewnętrznych przesunięć na istniejących stanowiskach pracy oraz możliwość zatrudnienia na czas określony. Wynik oceny jest zapisywany na zgłoszeniu potrzeby zatrudnienia. W razie konieczności pozyskania dodatkowych informacji. Dyrektor Biura uzupełnia wnioski. O wyniku oceny Zarząd Fundacji zawiadamia Dyrektora Biura. W przypadku podjęcia decyzji o dokonaniu wewnętrznego przesunięcia (w tym wybór osoby zatrudnionej na czas określony) niniejsza procedura nie ma zastosowania.

2. Przygotowanie rekrutacji.

2.1. Dyrektor/Kierownik Biura przygotowuje szczegółowy opis stanowiska oraz zestaw wymagań dla kandydata na to stanowisko. Opis podlega zatwierdzeniu przez Zarząd Fundacji.

2.2. Opis stanowiska zawiera: nazwę stanowiska, miejsce w strukturze organizacyjnej, cel istnienia stanowiska, główne zadania, uprawnienia wynikające ze stanowiska.

2.3. Wymagania konieczne i pożądane od kandydata.

- 2.4. Na podstawie opisu stanowiska i zestawu wymagań, Dyrektor Biura przygotowuje kryteria doboru kandydata, które zatwierdza Zarząd Fundacji. W razie konieczności wprowadzenia poprawek, zmiany dokonywane są przez Dyrektora Biura, i ponownie przedstawiane są do zatwierdzenia Zarządowi Fundacji.

3. Podanie do publicznej wiadomości informacji o konkursie.

- 3.1. Dyrektor Biura przygotowuje projekt ogłoszenia o konkursie na stanowisko. treść ogłoszenia oraz zlecenie publikacji podlega zatwierdzeniu przez Zarząd Fundacji.
- 3.2. Miejscem publikacji są tablice ogłoszeń gmin z obszaru Wzgórz Dalkowskich, strona internetowa fundacji, a w uzasadnionych przypadkach możliwe jest także zamieszczenie ogłoszenia w gazetach lokalnych. Równocześnie informację o wolnym stanowisku przekazuje się do Powiatowego Urzędu Pracy w Głogowie, Nowej Soli, Polkowicach i Żaganiu .
- 3.3. Ogłoszenie powinno zawierać:
dane identyfikacyjne pracodawcy,
określenie stanowiska pracy, zakres zadań wykonywanych na stanowisku pracy,
wymagania konieczne i pożądane od kandydata,
wykaz dokumentów, które powinna zawierać oferta,
termin i miejsce składania ofert.
- 3.6. Czas na składanie ofert nie powinien być krótszy niż jeden tydzień od ostatniego dnia publikacji ogłoszenia.
- 3.4. Dyrektor Biura przekazuje ogłoszenie na stanowisko Asystenta Biura celem publikacji na stronie internetowej fundacji i na tablicach ogłoszeń. Asystent Biura w ciągu 3 dni zamieszcza ogłoszenie na stronie internetowej Fundacji oraz przekazuje do gmin z obszaru Wzgórz Dalkowskich i do lokalnej prasy.
- 3.5. Czas publikacji ogłoszenia na tablicach ogłoszeń oraz na stronie internetowej Fundacji i w lokalnej prasie wynosi minimum dwa tygodnie przed terminem rozpoczęcia przyjmowania ofert od kandydatów.
- 3.6. Czas na składanie ofert nie powinien być krótszy niż jeden tydzień od ostatniego dnia publikacji ogłoszenia.
- 3.7. Dyrektor Biura przygotowuje projekt uchwały Zarządu Fundacji w sprawie powołania komisji konkursowej i regulaminu konkursu.
- 3.8. Po upływie terminu na składanie dokumentów określonego w ogłoszeniu o naborze, upowszechnia się na stronie internetowej fundacji listę kandydatów zawierającą ich imiona i nazwiska, spełniających wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze.

4. Postępowanie konkursowe i wybór kandydata.

- 4.1. Po upływie terminu składania ofert, 3 osobowa komisja konkursowa w skład, której wchodzi 2 członków Zarządu i 1 przedstawiciel Fundatorów dokonuje oceny formalnej ofert zgodnie z regulaminem konkursu, odrzucając oferty nie spełniające ustalonych wymagań. Kandydaci, których oferty spełniają ustalone wymagania, są dopuszczeni do dalszego postępowania konkursowego.
- 4.2. Po zakończeniu postępowania konkursowego przeprowadzonego zgodnie z regulaminem konkursu, spośród osób spełniających warunki wymagane w ogłoszeniu, komisja wybiera nie więcej niż 2 kandydatów , którzy uzyskali najwyższą ocenę komisji konkursowej do zarekomendowania Zarządowi Fundacji. Zarząd Fundacji przeprowadza ostateczną

rozmowę ze wskazanymi kandydatami i decyduje o zatrudnieniu spośród osób rekomendowanych przez komisję i ustala warunki zatrudnienia.

- 4.3. W przypadku nie rozstrzygnięcia konkursu z uwagi na brak ofert spełniających wymagania konieczne, dokonuje się wyboru kandydatów w oparciu o pozostałe kryteria.
- 4.4. W przypadku nie dokonania pozytywnego wyboru z pośród złożonych ofert, procedurę naboru rozpoczyna się od nowa.
- 4.5. Z przeprowadzonego naboru kandydatów na wolne stanowisko pracy sporządza się protokół.

5. Podanie do publicznej wiadomości wyniku postępowania konkursowego.

- 5.1 Dyrektor Biura zawiadamia wszystkich uczestników postępowania konkursowego o wynikach konkursu, przygotowuje informację, kto został wybrany i przekazuje elektroniczną wersję ogłoszenia Asystentowi Biura, który w ciągu 3 dni od dnia wyboru, zamieszcza informację na stronie internetowej i przesyła gminom z obszaru Wzgórz Dalkowskich celem umieszczenia na tablicach ogłoszeń.
- 5.2. Informacja o wyniku konkursu jest publikowane na tablicach ogłoszeń oraz na stronie internetowej fundacji przez 14 dni.
- 5.3. Informacja zawiera: określenie stanowiska, którego dotyczył konkurs oraz nazwisko i imię osoby, która została zatrudniona wraz z uzasadnieniem wyboru.

Załącznik nr 4 – Regulamin biura LGD

REGULAMIN BIURA Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

§1.

1. Regulamin określa zasady funkcjonowania Biura Fundacji „POROZUMIENIE WZGÓRZ DALKOWSKICH”, ramowy zakres działania i kompetencji Biura oraz inne postanowienia związane z działalnością Biura Fundacji.
2. Ilekroć w regulaminie jest mowa o Biurze, należy rozumieć przez to, "Biuro Fundacji „POROZUMIENIE WZGÓRZ DALKOWSKICH”.

§2.

1. W ramach Fundacji, na mocy § 23 ust. 3 pkt. d Statutu utworzone zostało Biuro Fundacji „POROZUMIENIE WZGÓRZ DALKOWSKICH”
2. Biuro prowadzi sprawy Zarządu i Fundacji między innymi poprzez inspirowanie i podejmowanie działań na rzecz Fundacji oraz pełną obsługę organów Fundacji w zakresie spraw administracyjnych, finansowych i organizacyjnych.
3. Biuro służy realizacji celów i zadań organów Fundacji.
4. Pracownikiem Biura może być członek Zarządu Fundacji.

§3.

Biuro prowadzi swoją działalność w oparciu o statut Fundacji, uchwały Zgromadzenia Fundatorów i Partnerów oraz niniejszy regulamin.

§4.

1. Biurem kieruje Dyrektor Biura zatrudniony przez Zarząd Fundacji „POROZUMIENIE WZGÓRZ DALKOWSKICH”, który może z upoważnienia Zarządu reprezentować Fundację na zewnątrz w granicach umocowania.
2. Na wniosek Dyrektora Biura, Zarząd zatrudnia pozostałych pracowników, określa ich kompetencje, obowiązki, odpowiedzialność oraz czas pracy i wynagrodzenie.
3. Zarząd udziela pełnomocnictwa Dyrektorowi Biura do prowadzenia spraw bieżących Fundacji.
4. Struktura organizacyjna Biura przedstawia się następująco:
 - 1) Dyrektor Biura;
 - 2) Główny Księgowy;
 - 3) Specjalista ds. projektów inwestycyjnych;
 - 4) Specjalista ds. promocji i informacji,
 - 5) Animator ds. projektów społecznych,
 - 6) Asystent biura.

§5.

Dyrektor Biura sprawuje pieczę nad majątkiem i sprawami Fundacji w ramach jego umocowania oraz spełnia swoje obowiązki ze starannością wymaganą w obrocie gospodarczo-finansowym przy ścisłym przestrzeganiu przepisów prawa oraz postanowień statutu, uchwał Zgromadzenia Fundatorów i Partnerów oraz uchwał Zarządu.

§6.

Do obowiązków Dyrektora Biura poza zadaniami określonymi w §7 należy wykonywanie zaleceń pokontrolnych organu przeprowadzającego kontrole oraz udzielanie kontrolującemu i władzom Fundacji wyczerpujących wyjaśnień wraz z przedstawieniem wszelkich dokumentów i innych materiałów dotyczących przedmiotu kontroli.

§7.

Dyrektor Biura jest odpowiedzialny za prawidłowe zarządzanie sprawami Fundacji - w ramach posiadanych uprawnień i nie zastrzeżonych do kompetencji innych organów Fundacji oraz Biurem i należyłą realizacją następujących zadań:

- 1) wykonywanie uchwał Zgromadzenia Fundatorów, Partnerów oraz Zarządu Fundacji,
- 2) realizacja zadań określonych przez Zarząd,
- 3) prowadzenie bieżących spraw Fundacji,
- 4) gromadzenie i udostępnianie informacji i dokumentacji z zakresu działalności Fundacji,
- 5) ogólne poradnictwo prawne, finansowe, organizacyjne i inne w oparciu o własny bank danych oraz zamawianie ekspertyzy i opinie specjalistyczne,
- 6) opracowywanie projektów zmian w statucie i regulaminach organizacyjnych,
- 7) poszukiwanie możliwości pozyskania dofinansowań unijnych dla projektów Fundacji z PROW oraz z innych programów,
- 8) realizacja projektów Fundacji,
- 9) przygotowanie kompletnej dokumentacji na potrzeby realizacja projektu w ramach funduszy UE,
- 10) doradztwo unijne dla mieszkańców terenu Lokalnej Strategii Rozwoju,
- 11) monitorowanie problematyki związanej z funduszami UE,
- 12) nawiązywanie współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej,
- 13) obsługa organów Fundacji,
- 14) opracowywanie planów pracy, budżetu oraz sprawozdań merytorycznych i finansowych,
- 15) udział w różnego rodzaju naradach, sympozjach, szkoleniach, uroczystościach związanych z działalnością Fundacji,
- 16) utrzymywanie stałego kontaktu z członkami wspierającymi,

§8.

Dyrektor Biura przy wykonywaniu swoich zadań działa w oparciu o udzielone pełnomocnictwo ogólne obejmujące umocowanie do zwykłego zarządu sprawami Biura w imieniu Fundacji.

§9.

Dyrektor Biura jest upoważniony do:

- 1) reprezentowania Fundacji w granicach umocowania,
- 2) prowadzenia zwykłego zarządu sprawami Fundacji,
- 3) podpisywania bieżącej korespondencji,
- 4) dokonywania samodzielnych zakupów bieżących jednorazowo do wysokości 10 000 PLN,
- 5) zawierania umów - zleceń i o dzieło,
- 6) kierowania pracą i nadzoru nad pracownikami Biura i zleceniobiorcami,
- 7) składania oświadczeń woli w sprawach majątkowych, jak: podpisywanie dokumentów o charakterze finansowo- rozliczeniowym (łącznie z Głównym księgowym),
- 8) współdziałania z przedstawicielami środków masowego przekazu oraz informowania ich o działalności i zamierzeniach Fundacji,
- 9) organizowania konferencji prasowej,
- 10) koordynowania sprawami funkcjonowania zespołów problemowych,
- 11) podejmowania decyzji dotyczących działalności Fundacji w zakresie nie zastrzeżonym dla innych organów

§10.

Główny księgowy podlega służbowo Dyrektorowi Biura i jest zobowiązany do prowadzenia księgowości Fundacji, według zasad określonych w stosownych przepisach o gospodarce finansowej i rachunkowości, przyjmując na siebie pełną odpowiedzialność w tym zakresie.

Księgowy wykonuje przy tym zadania określone w §11 oraz inne zlecone dodatkowo przez Dyrektora Biura bądź Prezesa Zarządu.

§11.

Główny Księgowy jest odpowiedzialny za prawidłowe i bieżące prowadzenie księgowości oraz sprawozdawczości finansowej, terminowe dokonywanie rozliczeń finansowych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, i należytą realizacją następujących zadań:

- 1) prowadzenie rachunkowości zgodnie z aktualnymi przepisami prawa,
- 2) wykonywanie obowiązków sprawozdawczych ustalonych przez Główny Urząd Statystyczny,
- 3) tworzenie warunków dla przestrzegania ścisłej dyscypliny finansowej i budżetowej Fundacji,
- 4) należyte przechowywanie i zabezpieczanie dokumentów księgowych, ksiąg rachunkowych, sprawozdań finansowych oraz środków pieniężnych,
- 5) bieżące, prawidłowe prowadzenie księgowości z zastosowaniem racjonalnej organizacji pracy i techniki przetwarzania danych,
- 6) rejestracja operacji gospodarczych i finansowych,
- 7) analiza dokumentów finansowych,
- 8) sporządzanie obowiązujących dowodów księgowych, kasowych i magazynowych,
- 9) dokonywanie zamknięcia rocznego ksiąg oraz sporządzanie wymaganych zasadami rachunkowości sprawozdań finansowych w tym GUS,
- 10) sporządzanie w obowiązującym terminie deklaracji i wykazów dla celów organów podatkowych i ZUS,
- 11) udostępnianie ksiąg oraz dokumentów finansowych do kontroli sprawowanej przez uprawnione organa kontrolne,
- 12) prowadzenie ewidencji środków trwałych i wyposażenia,
- 13) prowadzenie kartotek wynagrodzeń,
- 14) sporządzanie list płac,
- 15) regulowanie zaliczek na podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych,
- 16) prowadzenie tabel amortyzacyjnych i wyceny środków trwałych,
- 17) wypłata udzielonych zaliczek i ich rozliczanie,
- 18) regulowanie płatności wynikających ze zobowiązań,
- 19) odprowadzanie składek ZUS, rozliczenia z ZUS i wypłat zasiłków chorobowych,
- 20) wypłata wynagrodzeń osobowych i honorariów, sporządzanie sprawozdań dotyczących zatrudnienia i funduszu płac,
- 21) wystawianie rachunków,
- 22) prowadzenie dokumentacji składek członkowskich,
- 23) prowadzenie rachunku bankowego,
- 24) prowadzenie spraw kadrowych,
- 25) opracowywanie projektu preliminarza budżetowego,
- 26) czuwanie nad prawidłowym przebiegiem wykonania budżetu Fundacji,
- 27) wnioskowanie wraz z uzasadnieniem o wprowadzenie zmian w preliminarzu budżetowym,
- 28) realizowanie wydatków w zakresie ubezpieczeń społecznych i kosztów podróży,
- 29) prowadzenie kasy gotówkowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa,
- 30) prowadzenie systematycznej kontroli wewnętrznej dokumentów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- 31) prawidłowe zabezpieczenie środków finansowych i pozostałych składników majątkowych,
- 32) sporządzanie pism, wniosków i podań związanych z działalnością finansowo-księgową Fundacji.

§12.

Specjalista ds. projektów inwestycyjnych jest odpowiedzialny za przygotowanie projektów w ramach funduszy UE oraz realizację i rozliczenie procesu dotacyjnego projektów, a także:

- 1) wykonawstwo projektów inwestycyjnych i szkoleniowo-doradczych (obsługa pozyskanych środków w ramach projektu, dokumentacja rozliczeniowa)
- 2) realizowanie działań informacyjnych w zakresie możliwości finansowania działań osi 3 objętych Lokalną Strategią Rozwoju,
- 3) pomoc beneficjentom w przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej,
- 4) pomoc beneficjentom w rozliczaniu projektów,
- 5) przygotowanie raportów dotyczących realizacji poszczególnych działań objętych Lokalną Strategią Rozwoju,
- 6) przygotowanie opinii o projektach składanych w ramach ogłoszonych naborów wniosków.
- 7) realizowanie innych zadań zleconych przez Dyrektora Biura.

§13.

Specjalista ds. promocji i informacji jest odpowiedzialny za promocję i informację na temat realizowanych projektów Fundacji, a także za:

- 1) nadzór nad realizacją strategii promocyjnej projektów,
- 2) przygotowywanie i prezentowanie informacji na temat projektów,
- 3) współpraca z mediami,
- 4) prowadzenie promocji Fundacji,
- 5) organizowanie spotkań i konferencji,
- 6) redagowanie notatek prasowych,
- 7) zarządzanie treścią merytoryczną materiałów promocyjnych i informacyjnych,
- 8) redagowanie strony internetowej Fundacji,
- 9) prowadzenie działalności wydawniczej,
- 10) wydawanie wewnętrznych materiałów informacyjnych i problemowych,
- 11) rekrutacja beneficjentów do projektów,
- 12) realizacja projektów Fundacji,
- 13) obsługa klientów (mieszkańców) udzielanie odpowiedzi i wyjaśnień, przyjmowanie wniosków i postulatów składanych przez mieszkańców dotyczące wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju,

§14.

Animator ds. projektów społecznych, odpowiedzialny jest za:

- 1) realizowanie działań informacyjnych w zakresie możliwości finansowania „małych projektów” objętych Lokalną Strategią Rozwoju,
- 2) aktywizowanie mieszkańców do udziału w realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju,
- 3) pomoc beneficjentom w przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej,
- 4) pomoc beneficjentom w rozliczaniu projektów,
- 5) przygotowywanie opinii o projektach składanych w ramach ogłoszonych naborów wniosków,
- 6) przygotowywanie raportów dotyczących realizacji „małych projektów”,
- 7) planowanie i koordynację przedsięwzięć realizowanych przez Fundację w ramach Działania 4.3. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (tj. nabywanie umiejętności i aktywizacja),
- 8) planowanie i koordynację projektów współpracy realizowanych w ramach Działania 4.2 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- 9) przygotowywanie sprawozdań i rozliczanie ww. projektów,

10) realizowanie innych zadań zleconych przez Dyrektora Biura.

§15.

Asystent biura jest odpowiedzialny za:

- 1) prowadzenie dokumentacji Fundacji,
- 2) prowadzenie korespondencji,
- 3) przygotowywanie materiałów na Zgromadzenie Fundatorów, Partnerów i zebranie Rady oraz Zarządu Fundacji,
- 4) sporządzanie protokołów z posiedzeń organów Fundacji,
- 5) prowadzenie dokumentacji organów Fundacji,
- 6) sporządzanie odpisów uchwał Zgromadzenia Fundatorów, Partnerów oraz Rady i wydawanie ich uprawnionym organom,
- 7) prowadzenie dokumentacji członkowskiej,
- 8) obsługa Zgromadzenia Fundatorów, Partnerów, Rady i Zarządu Fundacji,
- 9) prowadzenie rejestru uchwał organów Fundacji,
- 10) prowadzenie sekretariatu Biura,
- 11) prowadzenie archiwum Fundacji,
- 12) zaopatrzenie Biura,
- 13) sprawowanie pieczy nad sprzętem biurowym oraz zlecenie przeprowadzenia jego konserwacji lub naprawy,
- 14) realizowanie innych zadań zleconych przez Dyrektora Biura.

§16.

Pracownicy Biura wykonują swoje zadania zgodnie z zakresem czynności tj. w przedmiocie zadań, odpowiedzialności i uprawnień określonych przez Dyrektora Biura.

§17.

W okresie czasowej nieobecności Dyrektora Biura z powodu urlopu, choroby itp. obowiązki dyrektora wykonuje wskazana przez niego osoba.

§18.

W przypadku vacatu na stanowisku Dyrektora Biura, Prezes Zarząd wyznacza spośród pracowników osobę do pełnienia obowiązków Dyrektora Biura aż do czasu zatrudnienia Dyrektora Biura.

§19.

W czasie nieobecności pracownika Biura jego obowiązki wykonuje inny wskazany przez Dyrektora pracownik Biura i ponosi on pełną odpowiedzialność za prawidłowe i zgodne z przepisami wykonywanie tych czynności.

§20.

Biuro używa pieczętki podłużnej z nazwą i adresem Fundacji oraz pieczętek imiennych.

§21.

W kwestiach nie uregulowanych w niniejszym regulaminie decyduje Zarząd kierując się obowiązującymi przepisami prawa, statutem, uchwałami Zgromadzenia Fundatorów i Partnerów.

§22.

1. Regulamin jest w korelacji ze statutem, regulaminem Zarządu oraz aktualnymi potrzebami Fundacji.
2. Regulamin został uchwalony przez Zarząd w dniu 18.12.2008 roku.
3. Regulamin wchodzi w życie z dniem 18.12.2008 roku.

Załącznik nr 5 – Regulamin Zgromadzenia Partnerów

Regulamin Zgromadzenia Partnerów Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

§1

1. Zgromadzenie Partnerów jest najwyższą władzą Fundacji.
2. W Zgromadzeniu Partnerów uczestniczą z głosem stanowiącym upoważnieni ich przedstawiciele.
3. W Zgromadzeniu Partnerów każdy z partnerów jest reprezentowany przez jedną osobę.

§2

Do zadań Zgromadzenia Partnerów należy w szczególności:

1. Powoływanie i odwoływanie członków Rady, Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej (za wyjątkiem ich pierwszego składu).
2. Ocena pracy Zarządu, przyjmowanie corocznych sprawozdań i udzielanie członkom Zarządu absolutorium - na wniosek Komisji Rewizyjnej.
3. Ocena pracy Rady i przyjmowanie od Rady sprawozdań z jej działalności.
4. Określanie zasad wsparcia działań innych osób i instytucji zbieżnych z celami Fundacji, w tym tworzenie i likwidacja wyodrębnionych funduszy.
5. Wytężanie głównych kierunków działalności Fundacji poprzez uchwalenie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla obszaru Wzgórz Dalkowskich oraz wieloletnich programów działań uszczegóławiających Strategię.
6. Nadzór nad działalnością Fundacji.
7. Ustalanie wysokości składek członkowskich.
8. Uchwalanie Regulaminu Zgromadzenia Partnerów.

§3

1. Posiedzenia Zgromadzenia Partnerów odbywają się nie rzadziej niż raz w roku kalendarzowym.
2. Posiedzenia Zgromadzenia Partnerów zwołuje Przewodniczący z własnej inicjatywy albo na wniosek Zarządu, Rady lub Komisji Rewizyjnej, zgłoszony na piśmie, który zawiadamia na piśmie każdego z Partnerów o terminie i porządku obrad posiedzenia co najmniej na 14 dni przed jego terminem.
 - a/ zawiadomienie drogą elektroniczną – e-mail, na podany przez partnera adres kontaktowy, jest traktowane jako zawiadomienie pisemne.
 - b/ zawiadomienie e-mail wymaga samodzielnego potwierdzenia odbioru wiadomości pocztą zwrotną (a nie automatycznego potwierdzenia wyświetlenia wiadomości na komputerze adresata).
 - c/ w przypadku braku takiego potwierdzenia w terminie 3 dni, należy wysłać zawiadomienie pisemne pocztą, listem poleconym.
 - d/ 14-dniowy termin powiadomienia liczy się od daty wysłania wiadomości e-mail.

3. Obrady Zgromadzenia Partnerów mogą odbywać się z podziałem jej członków według przynależności do jednej z grup: administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców. Każda z grup obradujących oddzielnie może przyjmować stanowiska w sprawach będących przedmiotem obrad Zgromadzenia, składać projekty uchwał Zgromadzenia oraz wyłaniać kandydatów na członków Zarządu i Rady Fundacji reprezentujących grupę.

§ 4

1. Obrady otwiera Przewodniczący Zgromadzenia Partnerów i przedstawia proponowany porządek obrad oraz zarządza wybory Sekretarza i Komisji Skrutacyjnej.
2. Wybory Sekretarza obrad i 3 osobowej Komisji Skrutacyjnej przeprowadza Komisja Rewizyjna.
3. Obsługę merytoryczną i techniczną posiedzenia Zgromadzenia Partnerów zapewnia Biuro Fundacji.
4. Z obrad posiedzenia Zgromadzenia Partnerów sporządza się protokół, który podpisuje Przewodniczący Zgromadzenia i protokolant.
5. Z przeprowadzonych głosowań sporządza się protokół, jako załącznik do protokołu z obrad posiedzenia Zgromadzenia Partnerów, który podpisuje przynajmniej dwóch członków Komisji Skrutacyjnej.

§ 5

1. Uchwały Zgromadzenia Partnerów zapadają zwykłą większością głosów przy obecności:
 - a/ w pierwszym terminie - co najmniej 50% partnerów uprawnionych do głosowania,
 - b/ w drugim terminie wyznaczonym w tym samym dniu, ½ godziny po pierwszym terminie – zwykłą większością głosów bez względu na liczbę uprawnionych do głosowania.
2. Uchwały dotyczące odwołania w całości bądź części Zarządu przed upływem kadencji podejmowane są bezwzględną większością 2/3 pełnego składu Zgromadzenia Partnerów.
3. Uchwały dotyczące odwołania w całości bądź części Komisji Rewizyjnej przed upływem kadencji podejmowane są bezwzględną większością 2/3 pełnego składu Zgromadzenia Partnerów.

§ 6

1. Wszelkie głosowania zarządza i prowadzi Przewodniczący Zgromadzenia.
2. Podliczaniem głosów zajmuje się Komisja Skrutacyjna.
3. Głosowania personalne są tajne.
4. Głosowanie personalne może być jawne pod warunkiem pozytywnego przegłosowania wniosku formalnego dotyczącego tego głosowania.

Załącznik nr 6 – Regulamin Rady LGD

Regulamin Rady Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne

§ 1

Regulamin Rady Fundacji „ Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” określa organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady.

§ 2

Terminy użyte w niniejszym Regulaminie oznaczają:

- 1) Fundacja – oznacza Fundację „ Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”
- 2) Rada – oznacza organ decyzyjny Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”
- 3) Regulamin – oznacza Regulamin Rady Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”
- 4) Zgromadzenie Partnerów – oznacza zgromadzenie partnerów Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”
- 5) Zarząd – oznacza Zarząd Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”
- 6) Prezes Zarządu – oznacza Prezesa Zarządu Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”
- 7) Biuro - oznacza Biuro Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

ROZDZIAŁ II

Członkowie Rady

§ 3

1. Członkowie Rady są wybierani przez Zgromadzenie Partnerów Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”
2. Funkcji w Radzie nie można łączyć z członkowstwem w Zarządzie ani Komisji Rewizyjnej. Członek Rady nie może być pracownikiem Biura Fundacji.

§ 4

3. Członkowie Rady mają obowiązek uczestnictwa w posiedzeniach Rady.
4. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Rady zawiadamia o tym przed terminem posiedzenia Przewodniczącego Rady, a następnie jest zobowiązany w ciągu 7 dni usprawiedliwić w formie pisemnej swoją nieobecność Przewodniczącemu Rady.
5. Za przyczyny usprawiedliwiające niemożność wzięcia przez członka Rady udziału w posiedzeniu Rady uważa się:
 - 1) Chorobę albo konieczność opieki nad chorymi potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim,
 - 2) Podróż służbową,
 - 3) Inne prawnie lub losowo uzasadnione przeszkody.

§ 5

1. Członkowie Rady nie pobierają wynagrodzenia.
2. Członkowie Rady otrzymują zwrot ponoszonych przez nich kosztów podróży, związanych ze stawieniem się na posiedzeniu Rady o ile Fundacja posiada na to stosowne środki.

§ 6

Zarząd udziela członkom Rady pomocy w wykonywaniu przez nich funkcji członka Rady.

ROZDZIAŁ Przewodniczący Rady

§ 7

Przewodniczącą Rady wybiera Rada ze swego grona.

§ 8

1. Przewodniczący Rady organizuje pracę Rady i przewodniczy posiedzeniom Rady.
2. Pełniąc swą funkcję Przewodniczący Rady współpracuje z Zarządem i Biurem Fundacji oraz korzysta z ich pomocy.

ROZDZIAŁ IV Przygotowanie i zwołanie posiedzeń Rady

§ 9

Posiedzenia Rady zwołuje jej przewodniczący, w miarę potrzeb, lub na pisemny wniosek:

- a) co najmniej połowy członków Rady,
- b) Komisji Rewizyjnej,
- c) co najmniej 2/3 składu Zarządu.

§ 10

Posiedzenie Rady zwołuje Przewodniczący Rady, uzgadniając miejsce, termin i porządek posiedzenia z Zarządem i Biurem Fundacji.

§ 11

W przypadku dużej ilości spraw do rozpatrzenia, Przewodniczący Rady może zwołać posiedzenie trwające dwa lub więcej dni.

§ 12

1. Członkowie Rady powinni być pisemnie zawiadomieni o miejscu, terminie i porządku posiedzenia Rady najpóźniej 14 dni przed terminem posiedzenia.
2. W okresie 14 dni przed terminem posiedzenia Rady je członkowie powinni mieć możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z porządkiem posiedzenia, w tym z wnioskami, które będą rozpatrywane podczas posiedzenia. Materiały i dokumenty w formie kopii przesłane są w formie elektronicznej lub drukowanej łącznie z zawiadomieniem o posiedzeniu lub udostępnione do wglądu w Biurze Fundacji.

ROZDZIAŁ V Posiedzenie Rady

§ 13

1. Posiedzenie Rady jest jawne. Zawiadomienie o terminie, miejscu i porządku posiedzenia Rady podaje się do publicznej wiadomości, co najmniej na 7 dni przed posiedzeniem.
2. W posiedzeniach Rady uczestniczy Przewodniczący Zgromadzenia Partnerów i Prezes Zarządu.
3. Przewodniczący Rady może zaprosić do udziału w posiedzeniu osoby trzecie, w szczególności doradców Rady lub osoby, których dotyczą sprawy przewidziane w porządku posiedzenia.

§ 14

1. Posiedzenie Rady otwiera, prowadzi, zamyka Przewodniczący Rady.
2. Obsługę posiedzenia Rady zapewnia Biuro Fundacji.

§ 15

1. Przed otwarciem posiedzenia członkowie Rady potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności.
2. Opóźnienie posiedzenia przez Członka Rady wymaga poinformowania o tym przewodniczącego obrad.
3. Prawomocność posiedzenia i podejmowania przez Radę decyzji w sprawie wyboru projektów/operacji (quorum) oraz innych decyzjach wymaga obecności co najmniej 50% składu Rady.

§ 16

1. Po otwarciu posiedzenia Przewodniczący Rady podają liczbę obecnych członków Rady na podstawie podpisanej przez nich listy obecności i stwierdza prawomocność posiedzenia (quorum).
2. W razie braku quorum Przewodniczący Rady zamyka obrady wyznaczając równocześnie nowy termin posiedzenia.
3. W protokole odnotowuje się przyczyny, z powodu, których posiedzenie nie odbyło się.

§ 17

1. Po stwierdzeniu quorum Przewodzący Rady przeprowadza wybór dwóch lub więcej sekretarzy posiedzenia, stanowiących komisję skrutacyjną, której powierza się obliczanie wyników głosowań, kontrolę quorum oraz wykonywanie innych czynności o podobnym charakterze.
2. Po wyborze sekretarzy posiedzenia Przewodniczący przedstawia porządek posiedzenia i poddaje go pod głosowanie Rady.
3. Członek Rady może zgłosić wniosek o zmianę porządku posiedzenia. Rada poprzez głosowanie przyjmuje lub odrzuca zgłoszone wnioski.
4. Przewodniczący obrad prowadzi posiedzenie zgodnie z porządkiem przyjętym przez Radę.
5. Porządek obrad obejmuje w szczególności:
 - 1) Omówienie wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach naboru prowadzonego przez Fundację oraz podjęcie decyzji o wyborze operacji do finansowania.
 - 2) Informację Zarządu o przyznanie pomocy przez samorząd województwa na operacje, które były przedmiotem wcześniejszych posiedzeń Rady
 - 3) Wolne głosy, wnioski i zapytania.
6. Decyzja w sprawie wyboru projektów do finansowania jest podejmowana w formie uchwały Rady

§ 18

1. Przewodniczący Rady czuwa nad sprawnym przebiegiem i przestrzeganiem porządku posiedzenia, otwiera i zamyka dyskusję oraz udziela głosu w dyskusji.
2. Przedmiotem wystąpień mogą być tylko sprawy objęte porządkiem posiedzenia.
3. W dyskusji głos mogą zabierać członkowie Rady, Prezes Zarządu oraz osoby zaproszone do udziału w posiedzeniu. Przewodniczący Rady może określić maksymalny czas wystąpienia.
4. Przewodniczący obrad w pierwszej kolejności udziela głosu osobie referującej aktualnie rozpatrywaną sprawę, osobie opiniującej operację, Prezesowi Zarządu, a następnie pozostałym dyskutantom według kolejności zgłoszeń. Powtórne zabranie głosu w tym samym punkcie porządku obrad możliwe jest po wyczerpaniu listy mówców. Ograniczenie to nie dotyczy osoby referującej sprawę, osoby opiniującej operację oraz Prezesa Zarządu.
5. Jeżeli mówca w swoim wystąpieniu odbiega od aktualnie omawianej sprawy lub przekracza maksymalny czas wystąpienia, przewodniczący obrad zwraca mu na to uwagę. Po dwukrotnym zwróceniu uwagi Przewodniczący Rady może odebrać mówcy głos. Mówca, któremu odebrano głos, może zażądać w tej sprawie decyzji Rady. Rada podejmuje decyzję niezwłocznie po wniesieniu takiego żądania.
6. Jeżeli treść lub forma wystąpienia albo też zachowanie mówcy w sposób oczywisty zakłóca porządek obrad lub powagę posiedzenia, Przewodniczący Rady przywołuje mówcę do porządku lub odbiera mu głos. Fakt ten odnotowuje się w protokole posiedzenia.
7. Po wyczerpaniu listy mówców Przewodniczący Rady zamyka dyskusję. W razie potrzeby Przewodniczący może zarządzić przerwę w celu wykonania niezbędnych czynności przygotowawczych do głosowania, na przykład przygotowania poprawek w projekcie uchwały lub innym rozpatrywanym dokumencie, przygotowania kart do głosowania.

8. Po zamknięciu dyskusji Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania. Od tej chwili można zabrać głos tylko w celu zgłoszenia lub uzasadnienia wniosku formalnego o sposobie lub porządku głosowania i to jedynie przed zarządzeniem głosowania przez Przewodniczącego.

§ 19

1. Przewodniczący Rady może udzielić głosu poza kolejnością zgłoszonych mówców, jeżeli zabranie głosu wiąże się bezpośrednio z głosem przedmówcy lub w trybie sprostowania, jednak nie dłużej niż 2 minuty. Poza kolejnością może także udzielić głosu Prezesowi Zarządu, osobie referującej sprawę i osobie opiniującej projekt.
2. Poza kolejnością udziela się głosu w sprawie zgłoszenia wniosku formalnego, w szczególności w sprawach:
 - 1) Stwierdzenia quorum,
 - 2) Sprawdzenia listy obecności,
 - 3) Przerwania, odroczenia lub zamknięcia sesji,
 - 4) Zmiany porządku posiedzenia (kolejności rozpatrywania poszczególnych punktów),
 - 5) Głosowania bez dyskusji,
 - 6) Zamknięcia listy mówców,
 - 7) Ograniczenia czasu wystąpień mówców,
 - 8) Zamknięcia dyskusji,
 - 9) Zarządzenia przerwy,
 - 10) Zarządzenia głosowania imiennego,
 - 11) Przeliczenia głosów,
 - 12) Reasumpcji głosowania.
3. Wniosek formalny powinien zawierać żądanie i zwięzłe uzasadnienie, a wystąpienie w tej sprawie nie może trwać dłużej niż 2 minuty.
4. Rada rozstrzyga o wniosku formalnym niezwłocznie po jego zgłoszeniu. O przyjęciu lub odrzuceniu wniosku Rada rozstrzyga po wysłuchaniu wnioskodawcy i ewentualnie jednego przeciwnika wniosku.
5. Wnioski formalne, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 nie poddaje się pod głosowanie.

§ 20

Po wyczerpaniu porządku posiedzenia, Przewodniczący Rady zamyka posiedzenie.

ROZDZIAŁ VI

Głosowanie

§ 21

1. Po zamknięciu dyskusji w danej sprawie Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania i zarządza głosowania zgodnie z postanowieniami wynikającymi ze statutu Fundacji oraz niniejszego regulaminu.
2. Przed głosowaniem dotyczącym wyboru operacji do dofinansowania członkowie Rady składają Deklarację Poufności i Bezstronności.

§ 22

1. Wszystkie głosowania Rady są jawne.
2. Głosowania Rady mogą odbywać się w następujących formach:
 - 1) Przez podniesienie ręki na wezwanie Przewodniczącego Rady,
 - 2) Przez wypełnienie i oddanie sekretarzom posiedzenia kart do oceny operacji, stanowiących załączniki Nr 1, 2, 3, 4 i 5 do niniejszego regulaminu.
 - 3) Członkowie Rady mają obowiązek informowania Przewodniczącego Rady w przypadku oceny własnych operacji lub ich członków rodziny (I stopnia) lub podmiotów, z którymi są powiązani jako członkowie organów zarządczych. Członkowie Rady w takich przypadkach są wykluczeni od oceny i głosowania nad tymi operacjami.

§ 23

1. W głosowaniu przez podniesienie ręki komisja skrutacyjna oblicza głosy „za”, głosy „przeciw” i głosy „wstrzymuję się od głosu”, po czym informują Przewodniczącego Rady o wyniku głosowania.
2. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.

§ 24

1. Głosowanie przez wypełnienie kart do oceny operacji obejmuje:
 - 1) Głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSR,
 - 2) Głosowanie w sprawie oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD.
2. W głosowaniu odbywającym się przez wypełnienie kart do oceny operacji członkowie Rady oddają głos za pomocą kart oceny operacji, wydanych członkom Rady przez komisję skrutacyjną. Każda strona karty oceny operacji musi być opieczetowana pieczęcią Fundacji i podpisana przez sekretarzy posiedzenia,
3. Głos oddany przez członka Rady w formie wypełnionej karty oceny operacji jest nieważny, jeżeli zachodzi, co najmniej jedna z poniższych okoliczności:
 - 1) Na karcie brakuje nazwiska i imienia lub podpisu członka Rady,
 - 2) Na karcie brakuje informacji pozwalających zidentyfikować operację, której dotyczy ocena (numeru wniosku, nazwy wnioskodawcy, nazwy projektu).
4. Karty muszą być wypełniane piórem, długopisem lub cienkopisem.
5. Znaki „X” lub „V” winny być postawione w polu przeznaczonego na to kwadratu.

§ 25

1. Głos w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR oddaje się przez skreślenie jednej z opcji zaznaczonych gwiazdką z zawartym na karcie oceny operacji sformułowaniu „Głosuję za uznaniem, że operacja jest* nie jest* zgodna z LSR”. Pozostawienie lub skreślenie obu opcji uważa się za głos nieważny.
2. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny zgodności operacji z LSR komisja skrutacyjna wzywa członka Rady, który wypełni tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzgodnienie braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może na oddanej przez

siebie karcie dokonać wpisów w kartach lub pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach i kratkach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.

3. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.
4. Wyniki głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR jest pozytywny, jeśli bezwzględna większość głosów (50% + 1) została oddana na opcję, że operacja jest zgodna z LSR.

W przypadku konkursu tematycznego operacja jest zgodna z LSR jeżeli:

- wpisuje się w cel ogólny związany z tematem konkursu,
- wpisuje się w cel szczegółowy związany z tematem konkursu,
- wpisuje się w przedsięwzięcie związane z tematem konkursu.

5. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.

§ 26

1. Oddanie głosu w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD polega na wypełnianiu tabeli zawartej na „Karcie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD”, która jest odpowiednia do typu ocenianej operacji. Wszystkie rubryki zawarte w tabeli muszą być wypełnione, w przeciwnym razie głos uważa się za nieważny.
2. W trakcie zliczania głosów komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „SUMA PUNKTÓW” została obliczona poprawnie.
3. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sekretarze posiedzenia wzywają członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
4. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.
5. Wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „SUMA PUNKTÓW” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.
6. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.
7. Na podstawie wyników głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sporządza się listę operacji wybranych do finansowania.

§ 27

1. W stosunku do każdej operacji będącej przedmiotem posiedzenia Rady podejmowana jest przez Radę decyzja w formie uchwały o wybraniu bądź nie wybraniu operacji finansowania, której treść musi uwzględniać:
 - 1) Wyniki głosowania w sprawie uznania operacji za zgodne z LSR,
 - 2) Wyniki głosowania w sprawie uznania operacji według lokalnych kryteriów LGD,
 - 3) Dostępność środków Fundacji na poszczególne typy operacji.

2. Przewodniczący Rady odczytuje uchwały dotyczące poszczególnych projektów rozpatrywanych w trakcie posiedzenia, bez potrzeby ich przegłosowania.
3. Każda uchwała oprócz informacji podanych w ust. 1 powinna zawierać:
 - 1) Informacje o wnioskodawcy operacji (imię i nazwisko lub nazwę, miejsce zamieszkania lub miejsce działalności, adres lub siedzibę, PESEL lub REGON, NIP, numer identyfikacyjny),
 - 2) Tytuł operacji zgodny z tytułem podanym we wniosku,
 - 3) Kwotę pomocy, o jaką ubiega się wnioskodawca,
 - 4) Informację o decyzji Rady w sprawie zgodności lub braku zgodności operacji z LSR,
 - 5) Informację o finansowaniu lub nie finansowaniu realizacji operacji.
 - 6) W przypadku ostatniego naboru – informację czy operacja mieści się w limicie środków.

ROZDZIAŁ VII Rozpatrywanie Odwołań

§ 28

1. Odwołanie podlega ponownemu rozpatrzeniu przez Radę na specjalnie zwołanym (do 5 dni po zamknięciu procedury odwołań) posiedzeniu Rady.
2. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku, gdy:
 - a) został wniesiony po terminie,
 - b) został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
 - c) nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie,
 - d) został wniesiony niezgodnie ze wzorem określonym w załączniku Nr 11 do LSR.
3. Ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji, członkowie Rady rozpatrują na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę.
4. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów kwalifikujących go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze, zyskuje prawo dofinansowania.
5. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 7 dni od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek był rozpatrywany.
6. Ponowna decyzja Rady jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.

ROZDZIAŁ VII Dokumentacja z posiedzenia Rady

§ 28

7. W trakcie posiedzenia Rady sporządzany jest protokół.
8. Wyniki głosowań odnotowuje się w protokole posiedzenia.
9. Z każdego głosowania dokonywanego przez wypełnienie kart do oceny operacji komisja skrutacyjna sporządza protokół, w którym zawarte są informacje o przebiegu i wynikach

głosowania. Karty oceny operacji, złożone w trakcie danego głosowania stanowią załącznik do protokołu komisji skrutacyjnej z tego głosowania.

10. Protokół komisji skrutacyjnej powinien zawierać w szczególności:

- 1) Skład osobowy komisji skrutacyjnej,
- 2) Określenie przedmiotu głosowania,
- 3) Określenie liczby uprawnionych do głosowania, liczby biorących udział w głosowaniu, ilości oddanych głosów ważnych i nieważnych,
- 4) Wyniki głosowania,
- 5) Podpisy członków komisji skrutacyjnej.

§ 29

1. Uchwałą Rady nadaje się formę odrębnych dokumentów, z wyjątkiem uchwał proceduralnych, które odnotowuje się w protokole posiedzenia.
2. Podjęte uchwały opatruje się datą i numerem oznaczające numer kolejny uchwały od początku realizacji osi 4. Leader zapisany cyframi arabskimi, łamane przez dwie ostatnie cyfry roku.
3. Uchwałę podpisuje Przewodniczący Rady po jej podjęciu.
4. Uchwały podjęte przez Radę, nie później niż 7 dni od ich uchwalenia, Przewodniczący Rady przekazuje Zarządowi.

§ 30

1. Protokół z posiedzenia Rady sporządza się w terminie 7 dni po odbyciu posiedzenia i wyklada do wglądu w Biurze LGD na okres 14 dni w celu umożliwienia członkom Rady wniesienia ewentualnych poprawek w jego treści.
2. Wniesioną poprawkę, o której mowa w ust. 1 rozpatruje Przewodniczący Rady. Jeżeli Przewodniczący nie uwzględni poprawki, poprawkę poddaje się pod głosowanie na następnym posiedzeniu Rady, która decyduje o przyjęciu lub odrzuceniu poprawek.
3. Po zakończeniu procedury dotyczącej możliwości naniesienia poprawek do protokołu przewidzianej w ust. 1 i 2, przewodniczący obrad podpisuje protokół.
4. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w Biurze Fundacji. Dokumentacja ma charakter jawny i jest udostępniona do wglądu wszystkim zainteresowanym.

ROZDZIAŁ VIII

Wolne głosy, wnioski i zapytania

§ 31

1. Wolne głosy, wnioski i zapytania formułowane są ustnie na każdym posiedzeniu Rady, a odpowiedzi na nie udzielane są bezpośrednio na danym posiedzeniu.
2. Czas formułowania zapytania nie może przekroczyć 3 minut.
3. Jeśli udzielenie odpowiedzi, o której mowa w ust. 1, nie będzie możliwe na danym posiedzeniu, udziela się jej pisemnie, w terminie 14 dni od zakończenia.

Załącznik Nr 1 do Regulaminu Rady

Miejsce na pieczętkę	KARTA OCENY zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”				KO nr 1
					Wersja 1.1
					Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU	IMIĘ I NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:				
NAZWA / TYTUŁ WNOSKOWANEJ OPERACJI:					
DZIAŁANIE PROW 2007- 2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty				
1. Czy operacja jest zgodna z zakresem tematycznym wskazanym w informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy ?			TAK		NIE
2. Czy realizacja projektu / operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?					
CO1: Zróżnicowane wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczo-kulturowych					
CO2: Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich					
CO3: Aktywne i zintegrowane środowisko lokalne i regionalne					
3. Czy realizacja projektu / operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?					
CS1.1		CS2.1		CS3.1	
CS1.2		CS2.2		CS3.2	
CS1.3		CS2.3		CS3.3	
CS1.4		CS2.4			
4. Czy realizacja projektu / operacji jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?					
P1: Znane i gościnne Wzgórz Dalkowskie					
P2: Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa regionu					
P3: Markowe produkty i usługi ze Wzgórz Dalkowskich					
P3A: Mój Zakład – Twoja przyszłość					
P4: Razem dla wsi i regionu					
P5: Przestrzeń publiczna w służbie integracji społecznej, rekreacji, sportu, kultury i turystyki					
UZASADNIENIE ZGODNOŚCI POJEKTU / OPERACJI Z ZAZNACZONYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI W LSR:					
IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY:					
Głosuję za uznaniem / nie uznaniem * operacji za zgodną z LSR (niepotrzebne skreślić)					
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:	
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY:	1.			2.	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia Biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.

Pola białe wypełnia Członek RADY LGD biorący udział w ocenie zgodności.

- a. Punkt 1 wypełniany jest wyłącznie przy naborze tematycznym.

- b. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem.
- c. Ocena zgodności polega na wpisaniu znaku „x” w kratce po prawej stronie przy każdym celu/przedsięwzięciu, z którym dana operacja jest zgodna. Zgodność operacji z LSR może występować w więcej niż jednym punkcie (można zaznaczyć więcej kwadracików) Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR, jeżeli będzie zgodna z: co najmniej jednym celem ogólnym, co najmniej jednym celem szczegółowym oraz co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.
- d. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.

Załącznik Nr 2 do Regulaminu Rady

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI według lokalnych kryteriów wyboru Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”		KO nr 1/MP/2009
			Wersja 1.1
			Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ I NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:		
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:			
DZIAŁANIE PROW 2007- 2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR:	„Małe projekty”		
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR:			
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU			OCENA
1.	<i>Zaangażowanie i współpraca społeczności i podmiotów lokalnych w realizacji operacji.</i>		
2.	<i>Społeczna użyteczność operacji</i>		
3.	<i>Zasięg oddziaływania operacji</i>		
4.	<i>Wpływ operacji na promocję i wizerunek obszaru działania i LGD</i>		
5.	<i>Wykorzystanie lokalnych zasobów</i>		
6.	<i>Innowacyjność operacji</i>		
7.	<i>Jakość operacji</i>		
SUMA PUNKTÓW			
IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY:			
MIEJSCE:	Nowe Miasteczko	DATA:	
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY:		1.	2.

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zacienione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający.

Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg Lokalnych Kryteriów Wyboru:

- a. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem.
- b. Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- c. W punktach od 1.1 do 1.7 należy wpisać przyznaną liczbę punktów.
- d. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.

Załącznik Nr 3 do Regulaminu Rady

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI według lokalnych kryteriów wyboru Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”		KO nr 1/313/2009
			Wersja 1.1
			Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ I NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:		
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:			
DZIAŁANIE PROW 2007- 2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR:	Odnowa i rozwój wsi		
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR:			
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU			OCENA
1.	<i>Doświadczenie wnioskodawcy</i>		
2.	<i>Zasięg oddziaływania operacji</i>		
3.	<i>Trwałość operacji</i>		
4.	<i>Wysokość wnioskowanej pomocy</i>		
SUMA PUNKTÓW			
IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY:			
MIEJSCE:	Nowe Miasteczko	DATA:	
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY:		1.	2.
		CZYTELNY PODPIS:	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający.

Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg Lokalnych Kryteriów Wyboru:

- Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem.
- Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- W punktach od 1.1 do 1.4 należy wpisać przyznaną liczbę punktów.
- Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.

Załącznik Nr 4 do Regulaminu Rady

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI według lokalnych kryteriów wyboru Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”		KO nr 1/MK
			Wersja 1.1
			Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ I NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:		
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:			
DZIAŁANIE PROW 2007- 2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR:	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw		
2. <i>Wykonalność operacji.</i>			
3. <i>Realizacja celów LSR-u.</i>			
4. <i>Innowacyjność operacji.</i>			
5. <i>Długość prowadzonej działalności gospodarczej.</i>			
6. <i>Grupy docelowe</i>	1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU		OCENA
1. <i>Zasięg oddziaływania operacji.</i>	SUMA PUNKTÓW		

IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY:					
MIEJSCE:	Nowe Miasteczko	DATA:		CZYTELNY PODPIS:	
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY:		1.		2.	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zacienione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający.

Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg Lokalnych Kryteriów Wyboru:

- Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem.
- Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- W punktach od 1.1 do 1.6 należy wpisać przyznaną liczbę punktów.
- Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.

Załącznik Nr 5 do Regulaminu Rady

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI według lokalnych kryteriów wyboru Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”			KO nr 1/311/2009
				Wersja 1.1
				Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ I NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:			
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:				
DZIAŁANIE PROW 2007- 2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR:	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej			
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR:				
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU				OCENA
1.	<i>Zasięg oddziaływania operacji.</i>			
2.	<i>Wykonalność operacji.</i>			
3.	<i>Realizacja celów LSR-u.</i>			
4.	<i>Innowacyjność operacji.</i>			
SUMA PUNKTÓW				
IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY:				
MIEJSCE:	Nowe Miasteczko	DATA:		CZYTELNY PODPIS:
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY:		1.		2.

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zacienione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający.

Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg Lokalnych Kryteriów Wyboru:

- Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem.
- Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- W punktach od 1.1 do 1.4 należy wpisać przyznaną liczbę punktów.
- Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.

Załącznik nr 7 – Regulamin Zarządu LGD

Regulamin Zarządu Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

I. Postanowienia Ogólne

§ 1.

1. Zarząd Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” zwany dalej Zarządem jest organem wykonawczym Fundacji działającym na podstawie ustaw, statutu, uchwał Zgromadzenia Fundatorów i Zgromadzenia Partnerów oraz niniejszego Regulaminu.
2. Siedzibą Zarządu jest miasto Nowe Miasteczko.
3. Zarząd prowadzi sprawy Fundacji, zarządza jej majątkiem i interesami, reprezentuje Fundację wobec osób trzecich.
4. Członkowie Zarządu wykonują swoje czynności bez wynagrodzenia, jednak mogą być zatrudnieni jako pracownicy Biura Fundacji.
5. W składzie Zarządu co najmniej 50% wszystkich członków powinno być przedstawicielami partnerów społecznych i gospodarczych .
6. Kandydat na członka Zarządu ma obowiązek przedłożenia pisemnej rekomendacji samorządu, partnerów społecznych lub gospodarczych.
7. Oświadczenia woli składa Prezes lub dwaj członkowie Zarządu.

II. Zadania Zarządu

§ 2.

Zarząd składa się z 3 – 5 osób powoływanych przez Zgromadzenie Partnerów na 4 letnią kadencję.
Do zadań Zarządu należy:

- 1) reprezentowanie Fundacji na zewnątrz i działanie w jej imieniu;
- 2) kierowanie bieżącą pracą Fundacji
- 3) opracowywanie, aktualizacja i realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju,
- 4) powołanie i nadzór nad Biurem Fundacji,
- 5) zwoływanie posiedzeń Zgromadzenia Fundatorów,
- 6) powoływanie i odwoływanie Dyrektora Biura Fundacji oraz zatrudnianie innych pracowników tego biura,
- 7) ustalanie wielkości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Fundacji,
- 8) uchwalanie regulaminu Biura Fundacji,
- 9) przygotowanie wniosku o dofinansowanie realizacji LSR i przystąpienie do konkursu na jej dofinansowanie, zgodnie z przepisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- 10) opracowywanie wniosków i innych dokumentów w celu pozyskiwania środków na realizację celów z innych programów pomocowych,

- 11) tworzenie i likwidacja grup roboczych, zajmujących się bieżącą pracą nad realizacją określonych celów przyjętych w Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru Wzgórz Dalkowskich,
- 12) przedkładanie Zgromadzeniu Partnerów rocznego sprawozdania z działalności Fundacji.

III. Organizacja Pracy Zarządu

§ 3.

1. Członkowie Zarządu mają obowiązek uczestniczyć w posiedzeniach i innych pracach Zarządu.
2. W razie przeszkód uniemożliwiających uczestnictwo w posiedzeniach Zarządu, członek Zarządu zobowiązany jest do pisemnego usprawiedliwienia swojej nieobecności.

§ 4

1. Kandydat na członka Zarządu ma obowiązek przedłożenia pisemnej rekomendacji samorządu, partnerów społecznych lub gospodarczych.
2. Zarząd wybiera ze swojego składu Prezesa, Wiceprezesa i członków.
3. W razie zmniejszenia się składu Zarządu w czasie trwania jego kadencji, Zarząd wnioskuję o zwołanie Zgromadzenia Partnerów w celu uzupełnienia składu w terminie do trzech miesięcy.
4. Kadencja członka Zarządu powołanego do Zarządu w trakcie trwania kadencji upływa wraz z chwilą zakończenia kadencji pozostałych członków.
5. Mandat członka Zarządu wygasa w razie:
 - 1) pisemnej rezygnacji,
 - 2) utraty członkostwa w przypadkach określonych w statucie Fundacji,
 - 3) odwołania przez Zgromadzenie Partnerów,
 - 4) upływu kadencji,
 - 5) w przypadku śmierci.
6. Zarząd dysponuje prawem wnioskowania do Zgromadzenia Partnerów o odwołanie członka Zarządu uchylającego się od pracy w Zarządzie.
7. Inne postanowienia statutu stosuje się odpowiednio.

§ 5

Zarząd podejmuje decyzje w sprawach Fundacji na posiedzeniach w formie uchwał.

§ 6

1. Posiedzenia Zarządu odbywają się okresowo, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał.
2. Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes lub Wiceprezes.
3. Posiedzenie Zarządu zwoływane jest także na pisemny wniosek co najmniej trzech członków Zarządu, w terminie 14 dni od daty wpłynięcia wniosku.
4. Prezes Zarządu przedstawia porządek obrad. Z wnioskiem o dokonanie zmian w porządku obrad może wystąpić każdy Członek Zarządu. Przyjęcie porządku obrad następuje zwykłą większością głosów.
5. W razie nieobecności Prezesa Zarządu zastępuje go Wiceprezes.
6. Posiedzenia Zarządu są protokołowane.
7. Zarząd głosuje jawnie. Wyniki głosowania odnotowane są w protokole.

8. W posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym mogą uczestniczyć członkowie Komisji Rewizyjnej oraz inne osoby zaproszone przez Zarząd. Osoby te nie mają prawa głosowania.
9. Do ważności obrad Zarządu wymagana jest obecność co najmniej połowy liczby członków Zarządu.

§ 7.

1. Zawiadomienie o terminie posiedzenia Zarządu powinno dotrzeć do członka Zarządu nie później niż na 2 dni przed terminem posiedzenia. Zawiadomienie powinno obejmować porządek obrad posiedzenia.
2. Zawiadomienia dokonuje się na piśmie, telefonicznie lub za pomocą poczty elektronicznej.
3. Członkowie Zarządu obowiązani są udostępnić pozostałym członkom Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej możliwość kontaktu z nimi za pośrednictwem telefonu oraz poczty elektronicznej.

§ 8.

1. Uchwały Zarządu podejmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków.
2. W przypadku równej ilości głosów decyduje głos Przewodniczącego posiedzenia.
3. Każdy członek Zarządu w przypadku sprzeciwu w stosunku do podjętej uchwały ma prawo żądania zaprotokołowania swojego stanowiska w protokole.

§ 9.

Prezes Zarządu:

- 1) kieruje pracą Zarządu,
- 2) zwołuje posiedzenia Zarządu i im przewodniczy,
- 3) przygotowuje propozycje porządku obrad,
- 4) reprezentuje Fundację na zewnątrz,
- 5) jest pracodawcą w rozumieniu prawa pracy wobec zatrudnionych pracowników.

IV. Inne postanowienia

§ 10.

W razie sprzeczności interesów Fundacji z osobistym lub majątkowym interesem członka Zarządu, jego małżonka i powinowatych do II stopnia, członek Zarządu powinien wstrzymać się od udziału w głosowaniu nad taką uchwałą i żądać zaznaczenia tego w protokole.

§ 11.

1. W sporach pomiędzy członkiem Zarządu a Fundacją, w imieniu Fundacji działa pełnomocnik wybrany przez Zgromadzenie Partnerów.
2. Powyższe odnosi się także do czynności prawnych pomiędzy Fundacją a członkiem Zarządu, a także do reprezentowania Fundacji w sporze z członkiem Zarządu.

§ 12.

Niniejszy regulamin stanowi część wewnętrznej normatywnej dokumentacji Fundacji.

§ 13.

1. Regulamin został uchwalony przez Zarząd w dniu 18.12.2008r.
2. Regulamin wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

Załącznik nr 8 – Karta przyjęcia wniosku z załącznikami

.....

Pieczęć Fundacji

Potwierdzenie przyjęcia wniosku wraz z załącznikami

Numer wniosku

Tytuł wniosku

.....

Data złożenia wniosku

Ilość załączników

Przekazał:

Przyjął:

.....

Godzina, data, czytelny podpis

.....

Godzina, data, czytelny podpis

Załącznik nr 9 – Wzór oświadczenie o zapoznaniu się z procedurą przyjmowania wniosków

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że zapoznałem się z Procedurą przyjmowania wniosków, obowiązującą w Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

i zobowiązuję się do przestrzegania jej postanowień w całym zakresie.

.....

(Data i czytelny podpis)

Załącznik nr 10 – Wzór deklaracji poufności i bezstronności

DEKLARACJA POUFNOŚCI I BEZSTRONNOŚCI

Imię i nazwisko oceniającego:

Instytucja organizująca konkurs: Fundacja „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich”

Niniejszym oświadczam, że:

- zapoznałem/zapoznałam się z Regulaminem Rady Fundacji,
- nie pozostaję w związku małżeńskim ani w faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, i nie jestem związany/a z tytułu przysposobienia, opieki, kurateli z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie, jego zastępcami prawnymi lub członkami władz osoby prawnej ubiegającej się o udzielenie dofinansowania. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z **oceny danej operacji**,
- nie pozostaję z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do mojej bezstronności. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z **oceny danej operacji**,
- zobowiązuję się, do wypełniania moich obowiązków w sposób uczciwy i sprawiedliwy, zgodnie z posiadaną wiedzą,
- zobowiązuję się również nie zatrzymywać kopii jakichkolwiek pisemnych lub elektronicznych informacji,
- zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu wszystkich informacji i dokumentów ujawnionych mi lub wytworzonych przeze mnie lub przygotowanych przeze mnie w trakcie lub jako rezultat oceny i zgadzam się, że informacje te powinny być użyte tylko dla celów niniejszej oceny i nie mogą zostać ujawnione stronom trzecim.

Miejscowośćdnia-.....- 200 r.

.....

Podpis

Załącznik nr 11 – Wzór wniosku o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji

Miejsce na pieczęć LGD	WNIOSEK O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU o dofinansowanie operacji				WOPRW nr 1	
					Wersja: 1.1	
					Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:				
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:						
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR			☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty			
DECYZJA RADY O NIEWYBRANIU PROJEKTU ZAPADŁA NA ETAPIE:			☐ Oceny zgodności z LSR ☐ Oceny projektów wg. lokalnych kryteriów wyboru			
UZASADNIENIE DLA WSZCZĘCIA PROCEDURY ODWOŁAWCZEJ:						
IMIĘ i NAZWISKO / NAZWA WNIOSKODAWCY:						
ADRES ZAMIESZKANIA / SIEDZIBY WNIOSKODAWCY						
ADRES KORESPONDENCYJNY (jeżeli inny niż wskazany powyżej)						
TELEFON KONTAKTOWY WNIOSKODAWCY:						
ADRES E-MAIL WNIOSKODAWCY:						
WNOSZĘ O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU O DOFINANSOWANIE OPERACJI PRZEZ ORGAN DECYZYJNY LGD						
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:		
POTWIERDZENIE ZŁOŻENIA WNIOSKU W BIURZE LGD PRZEZ PERSONEL LGD		DATA:		CZYTELNY PODPIS:		

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA WNIOSKU:

- Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD
- Pola białe wypełnia wnioskodawca

Wniosek będzie uznany za poprawnie złożony, tylko w sytuacji wypełnienia wszystkich białych pól, w tym w szczególności uzasadnienia dla wszczęcia procedury odwoławczej.

Załącznik nr 12 – Zestawienie szlaków rowerowych LGD

Wybrane szlaki turystyczne

W nawiasie podano gminy z obszaru LGD, przez które przebiega szlak. Pominięto niektóre lokalne szlaki w Borach Dolnośląskich (gmina Szprotawa).

1. **Rowerowy „Szlak Dziadoszan”** (znaki czerwone), około 130 km. Szlak o charakterze regionalnym, biegnący od Chobieni do Ochli, w przewadze grzbietowymi partiami Wzgórz Dalkowskich (przez Grodowiec, Jerzmanową, Jakubów, Dalków, Nowe Miasteczko, Kożuchów, Brzeźnicę)
2. **Rowerowy Szlak czarny przez Wzgórza Dalkowskie:** Golowice – Gaworzyce, 33 km (Jerzmanowa, Radwanice, Gaworzyce)
3. **Rowerowy szlak Wojszyn – Rokitki** (znaki żółte), 57 km (Grębocice, Polkowice)
4. **Rowerowy „Szlak Czarciego Kamienia”** (znaki żółte): Nowa Sól - Otyń - Studzieniec – Mirocin - Stypułów – Borów Wielki – Lasocin – Nowa Sól, 67 km (Kożuchów, Nowe Miasteczko)
5. **Rowerowy Szlak zielony wokół gminy Grębocice**, 61 km (Grębocice)
6. **Rowerowy Szlak niebieski wokół gminy Radwanice**, 49 km, (Radwanice)
7. **Rowerowy Szlak niebieski wokół gminy Polkowice**, 43 km, (Polkowice)
8. **Rowerowa Pętla po Grzbiecie Dalkowskim** (znaki niebieski, 14 km (Gaworzyce, Żukowice).
9. **Rowerowy Szlak żółty w Przemkowskim Parku Krajobrazowym**, 40 km (Radwanice, Gaworzyce)
10. **Rowerowy szlak Przemków - Ścinawa** (znaki czerwone), do Lubina – 69 km (Radwanice, Polkowice)
11. **Rowerowy „Szlak Odry”** (znaki niebieskie). Obecnie jeden z najdłuższych w Polsce, towarzyszy Odrze po obydwu brzegach (Żukowice, Bytom Odrz.)
12. **Pieszy „Szlak Polskiej Miedzi”** Głogów – Złotoryja, znaki niebieskie, 112 km (Grębocice, Polkowice - łącznie około 35 km).
13. **Pieszy Szlak czerwony: Bytom Odrzański – Miedzichowo**, 180 km (Bytom Odrzański, Nowe Miasteczko, Kożuchów - łącznie około 40 km)
14. **Pieszy Szlak niebieski: Nowa Sól - Gorzupia Dolna**, 47 km (Kożuchów, Brzeźnica)
15. **Pieszy Szlak zielony: Krosno Odrzańskie – Żagań – Szprotawa**, 98 km (Brzeźnica, Szprotawa)
16. **Pieszy Szlak czarny: pętla po Grzbiecie Dalkowskim**, 16,5 km (Gaworzyce, Żukowice)
17. **„Szlak północny” w gminie Szprotawa** (znaki czerwone), około 50 km, wiedzie przez miejscowości w północnej części gminy
18. **Szlak wzdłuż dawnej kolei Szprotawa - Zielona Góra**, (znaki żółte), około 40 km, wiedzie ze Szprotawy do Stypułowa w gm. Kożuchów
19. **Pielgrzymkowy Szlak św. Jakuba** z Jakubowa do Zgorzelca (około 160 km; w gminach Radwanice, Jerzmanowa, Polkowice - około 40 km), utworzony został w 2005 r. Obecnie stanowi część Drogi św. Jakuba - odtworzonej historycznej trasy pielgrzymkowej z Gniezna przez Zgorzelec do Pragi (z obu tych miast istnieją połączenia z europejską siecią szlaków zmierzających do sanktuarium św. Jakuba w Santiago de Compostela)
20. **Konny szlak po Grzbiecie Dalkowskim** – trasa identyczna jak nr 16, oznakowanie: pomarańczowe kółka.

Załącznik nr 13 – Kalendarz cyklicznych imprez i świąt lokalnych odbywających się na terenie LGD

O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie imprezy odbywają się corocznie; Fundacja = Fundacja Porozumienie Wzgórz Dalkowskich

I. Cykliczne imprez i święta lokalne nie przyporządkowane obszarowo (integracyjne)

„Spotkanie noworoczne na Wzgórzach Dalkowskich” (I), odbywa się każdorazowo w jednej z gmin. Celem jest integracja członków Fundacji. Organizatorem jest Fundacja i gmina goszcząca **Festiwal Inicjatyw Lokalnych (IV)**. Celem jest aktywizacja środowisk z terenu LGD, organizator: Fundacja

„Gwiaździsty Rajd Rowerowy po Wzgórzach Dalkowskich” (IV), z metą w Dalkowie. Celem jest propagowanie zdrowego stylu życia, wypoczynku i jazdy rowerowej. Organizatorem jest Fundacja **„Rajd konny po wzgórzach Dalkowskich” (VIII)** Jakubów – trasa po szlakach Wzgórz. Organizacja: Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Koni „Koń i Człowiek” i Gmina Radwanice **Hubertus na Wzgórzach Dalkowskich (XI)**. Organizator: Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Koni „Koń i Człowiek”.

II. Cykliczne imprez i święta lokalne organizowane w gminach

Gmina Brzeźnica

Festyn w maju na Pasionku (V), Brzeźnica

Gmina Bytom Odrzański

Biesiada Zespołów Ludowych i Grup Śpiewaczych (VIII), Bytom Odrz.

Przeгляд Piosenki Turystycznej, Harcerskiej i Żeglarskiej (X), Bytom Odrz.

„Flis Odrzański” – przystanek (początek lipca). Przedsięwzięcie organizowane od 13 lat na Odrze przez Wyższą Szkołę Ekonomiczno-Turystyczną z ramienia Ligi Morskiej i Rzecznej, przy udziale licznych organizacji i instytucji (tu: Urząd Miasta i Gminy Bytom Odrz.) Impreza ma na celu propagowanie turystycznego, rekreacyjnego i transportowego wykorzystania odrzańskiego szlaku wodnego

Festiwal Twórczości Muzycznej Niewidomych (IX), Bytom Odrz.

Gmina Gaworzyce

„Bieg po wielkanocną pisanekę” (Niedziela Palmowa), Dalków

„Festyn Integracyjny i Festiwal Osób Niepełnosprawnych „Śpiewaj z nami” (VI) Dalków. Celem jest propagowanie praw osób niepełnosprawnych oraz integracji środowisk społecznych. Organizacja: GOK w Gaworzycach, Stowarzyszenie „Na rzecz dzieci niepełnosprawnych i z zespołem Downa” w Głogowie.

Gmina Grębocice

Festiwal Piosenki Turystycznej i Ekologicznej w Dużej Wólce (V)

Maraton MTB o Puchar Wzgórz Dalkowskich (VI). Celem jest propagowanie kolarstwa górskiego na Wzgórzach Dalkowskich. Organizatorzy: Gmina Grębocice i Towarzystwo Cyklistów „Chrobry”. z Głogowa

Uroczystości odpustowe w Grodowcu, pielgrzymka do Sanktuarium Matki Bożej Grodowieckiej (15. VIII, druga niedziela IX).

Gmina Jerzmanowa

Przeгляд Zespołów Folklorystycznych (V), Jaczów

Mityng Zespołów Weselnych (VII), Jaczów.

Gmina Kozuchów

Międzynarodowy Turniej Szachowy (V), Kozuchów

Przeгляд Zespołów Śpiewaczych (VI), Stypułów. Organizacja: podmioty ze Stypułowa i Fundacja;

Dni Kozuchowa(k.V- pocz. VI) z Turniejem Rycerskim;

Ogólnopolskie Warsztaty Fotograficzne w Broniszowie (VI).

Gmina Nowe Miasteczko

Plener malarski w dworze Szyba „Krajobrazy Wzgórz Dalkowskich” (VI), Organizacja: Wojciech Jachimowicz

Dni Nowego Miasteczka (VI),

„Bluesobranie” (VII), Nowe Miasteczko, impreza na plenerowej scenie na stawach

Gmina Niegostawice

Regionalny Przeгляд Dorobku Kulturalnego Społeczności Lokalnych „Pejzaż Muzyką Malowany” w Gościeszowicach. W 2008 r. XIII edycja Przeğerdu, organizowanego pod patronatem Starosty Powiatu Żagańskiego przez Gminne Centrum Kultury w Gościeszowicach, zgromadziła 25 kapel i zespołów śpiewaczych z województw lubuskiego i dolnośląskiego.

Gmina Polkowice

Polkowickie Dni Teatru (II-IV);

Festiwal Piosenki Religijnej i Patriotycznej (V);

Festyn Sobótkowy (VI);

Festiwal Muzyki Folkowej „Polk-Folk” (VII):

Dni Polkowic (VI);

Polkowickie Lato Kulturalne (VII-VIII);

Powiatowy Przeгляд Kapel Ludowych „Klepisko”, Sucha Górna

Festiwal Muzyki Organowej (IX);

Jesienne Spotkania Poetyckie (X-XI).

Gmina Radwanice

„Magiczna Noc Świętojańska”, Buczyna (VI);

Uroczystości odpustowe i Jarmark św. Jakuba w Jakubowie (VII);

Święto Pieczonego Ziemniaka, Nowa Kuźnia (IX).

Gmina Szprotawa

Dni Szprotawy (VI)

Ogólnopolskie Spotkania Grup Śpiewaczych „Ziemia i Pieśń” (XI). Ideą festiwalu jest utrwalenie i ocalenie od zapomnienia pieśni ludowych, religijnych, patriotycznych i popularnych

Gmina Żukowice

Uroczystości odpustowe na Górze św. Anny (VII)

Załącznik nr 14 – wykaz organizacji pozarządowych z terenu LGD

Gmina Brzeźnica

- Koło Gospodyń Wiejskich i Rady Sołeckie
- Stowarzyszenie Kulturalno-Sportowe "Zgoda" z Brzeźnicy
- Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Gminy Brzeźnica
- OSP Brzeźnica, OSP Jabłonów, OSP Przylaski

▪ Gmina Bytom Odrzański

- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Przystań”
- Stowarzyszenie Przyjaciół Bytomia Odrzańskiego
- Miejski Klub Sportowy „Odra” w Bytomiu Odrzańskim
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bytomiu Odrzańskim
- Zespół Ludowy „Wierzbniczanki”

▪ Gmina Gaworzyce

- Związek Ochotniczych Straży Pożarnych gm. Gaworzyce:
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kłobuczynie.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Koźlicach.
- Ochotnicza straż Pożarna w Wierzchowicach.
- Stowarzyszenie Miłośników Parku w Dalkowie.
- Stowarzyszenie Pomocy i Integracji „Jordan” w Wierzchowicach.
- Stowarzyszenia Przyjaciół Kłobuczyna.
- Stowarzyszenie „Lepsze jutro twórzmy dziś” w Gaworzycach.
- Stowarzyszenie „Partnerska wieś” w Dalkowie.
- Porozumienie Powiatowe w Gaworzycach.

▪ Gmina Grębocice

- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Grębocice „Przyjazna Gmina Grębocice”.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Grębocicach.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Krzydłowicach.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kwielicach.
- Ochotnicza straż Pożarna w Obiszowie.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rzeczycy.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szymocinie.
- Ochotnicza Straż pożarna w Trzęsowie

▪ Gmina Jerzmanowa

- KGW w Jaczowie
- KGW w Jerzmanowej
- KGW w Bądzowie
- KGW w Smardzowie
- KGW w Kurowicach
- KGW w Potoczku

- KGW w Gaikach
- OSP Jerzmanowa
- OSP Jaczów
- OSP Smardzów
- OSP Bądzów
- OSP Kurów Mały
- KS „Łagoszowia”
- WKS „Dragon Jaczów”
- WKS „Sokół Jerzmanowa
- ”WKS „Dragon Jaczów”
- WKS „Sokół Jerzmanowa”

▪ Gmina Kozuchów

- Klub honorowych Dawców Krwi „Wiarus”
- Klub Sportowy „Odrodzenie”
- Lubuski Związek Szachowy „Odrodzenie”
- Ludowy Zespół Sportowy „Concordia”
- Ludowy Zespół Sportowy „Czarni”
- Ludowy Zespół Sportowy „Irma”
- Ludowy Zespół Sportowy „Pogrom”
- Ludowy Zespół Sportowy „Zawisza”
- Miejski Klub Sportowy „Polmo”
- Ochotnicza Straż Pożarna Broniszów
- Ochotnicza Straż Pożarna Kozuchów
- Ochotnicza Straż Pożarna Lasocin
- Ochotnicza Straż Pożarna Mirocin Górny
- Ochotnicza Straż Pożarna Studzieniec
- Ochotnicza Straż Pożarna Stypułów
- Ochotnicza Straż Pożarna Mirocin Dolny
- Ognisko TTKF „Renesans”
- Porozumienie na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Kozuchów
- Stowarzyszenie „Orkiestra Kozuchowska”
- Stowarzyszenie Rozwoju Gier umysłowych „Strategia”
- Stowarzyszenie Transportu Drogowego
- Stowarzyszenie wspierające Kulturę Fizyczną i Ochronę Zdrowia
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kozuchowskiej
- Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych
- Uczniowski Klub Sportowy „Beryl”
- Uczniowski Klub Sportowy „Karate”
- Uczniowski Klub Sportowy „Mirotko”
- Uczniowski Klub Sportowy „Optymist”
- Uczniowski Klub Sportowy „Stokrotka”

▪ Gmina Niegostawice

- Fundacja „Grom”
- Fundacja „Promyk Słońca”
- Stowarzyszenie Współczesnej Kultury Ludowej
- Zespół wokalny „Fryderyki”
- Zespół wokalny „Gościeszanki”
- Zespół wokalny „Mycielinianki”
- OSP Zimna Brzeźnica
- OSP Sucha Dolna

▪ Gmina Polkowice

- Centrum Edukacji Muzycznej w Polkowicach.
- Dolnośląski Związek Inwalidów Narządu Ruchu Koło Miejsko- Gminne w Polkowicach.
- Ochotnicza Straż Pożarna Sucha Górna.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sobinie.
- Ochotnicza Straż Pożarna Tarnówek.
- Klub Federacji Konsumentów w Polkowicach.
- Polkowickie Stowarzyszenie Kupców Bazarowych.
- Polkowickie Towarzystwo Muzyczne.
- Polkowickie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Radosne Serca”.
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Polkowicach.
- Porozumienie dla Mieszkańców Polkowic” w Polkowicach.
- Stowarzyszenie „Forum Jedności” w Polkowicach.
- Stowarzyszenie „Niesiemy Pomoc” w Parafii Rzymsko Katolickiej Matki Boskiej KP
- Stowarzyszenie Aktywnego Abstynenta „Trzeźwość” w Polkowicach.
- Stowarzyszenie Animacji Twórczej i Działań Alternatywnych w Polkowicach „SATiDA”.
- Stowarzyszenie Charytatywne „Mieć Pracę” w Polkowicach.
- Stowarzyszenie Charytatywne „Pomocna Dłoń”.
- Stowarzyszenie Charytatywne „Życ Godnie” w Polkowicach.
- Stowarzyszenie Charytatywne Polkowicka „Złota Jesień”.
- Stowarzyszenie Charytatywne Przyjaciół Dzieci „Słoneczko” w Polkowicach.
- Stowarzyszenie Chorych na Cukrzycę w Polkowicach
- Stowarzyszenie Forum Samorządowe w Polkowicach.
- Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedli Im. mjr Hubala w Polkowicach.
- Stowarzyszenie Właścicieli Domków Kampingowych „Perkoz”. Polkowice.
- Stowarzyszenie Właścicieli Domków Letniskowych w Tarnowie Jeziornym z/s Polkowice
- Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski
- Szkolne Towarzystwo Turystyczne.
- Stowarzyszenie Romów w Polkowicach
- Miedziowe Centrum Kolarstwa Polkowice.
- Maltański Krzyż Polkowice- Sieroszowice.
- Maltański Krzyż Polkowice – Rudna.
- „Blok Samorządowy 2002 r.” Polkowice.
- Stowarzyszenie Sprawiedliwa Gmina i Powiat.

- Polkowickie Porozumienie Ponad Podziałami Polkowice.
- Społeczny Komitet Telefonizacji Osiedli Dąbrowskiego i Młodych w Polkowicach.

▪ **Gmina Radwanice**

- Ochotnicza Straż Pożarna w Radwanicach.
- Ochotnicza Straż Pożarna Nowa Kuźnia.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jakubowie.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Buczynie.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łagoszowie Wielkim
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sieroszowicach
- Stowarzyszenie Aktywności Społecznej „Twoja Alternatywa” przy Samorządowym Centrum Edukacji w Radwanicach.
- Stowarzyszenie Bractwo Św. Jakuba Apostoła w Jakubowie.
- Stowarzyszenie Demokracji Lokalnej „Nasza Gmina” z siedzibą w Radwanicach.
- Towarzystwo Przyjaciół im. Jana Wyżykowskiego.
- Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Koni „Koń i człowiek”

▪ **Gmina Szprotawa**

- Parafialny Zespół CARITAS przy parafii Św. Andrzeja AP.
- Parafialny Zespół CARITAS przy parafii pw. WNM
- Parafialny Zespół Caritas przy parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski
- Liga Obrony kraju Zarząd Powiatowy Szprotaw
- Stowarzyszenie Pomocy Szkole Muzycznej I-go stopnia
- Oddział Gminny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Szprotawie z siedzibą w Wiechlicac
- Hufiec Szprotawa ZH
- Szprotawskie Stowarzyszenie Ludzi Działających na Rzecz Trzeźwości w Polsce
- Towarzystwo Bory Dolnośląskie
- Związek Nauczycielstwa Polskiego
- Szprotawski klub JU-JITSU „AKAYAMA’
- Klub Sportowy „Szprotavia”
- Stowarzyszenie „Szansa dla Szprotawy”
- Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Szprotawskiej
- Polski Związek Niewidomych
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Bractw Optymalnych im. ks. prof. Wł. Sedlaka z siedzibą w Jaworznie
- Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych (TUL) koło w Borowinie
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Koło Gospodyń Wiejskich
- Koło Gospodyń Wiejskich
- Koło Gospodyń Wiejskich „Długoszanki”
- Koło Gospodyń Wiejskich „Wrzosy”

▪ Gmina Żukowice

- OSP Brzeg Głogowski
- OSP Kromolin
- OSP Dobrzejowice
- OSP Czernica
- OSP Kłoda
- OSP Glinica
- Stowarzyszenie na Rzecz Społeczności Wiejskiej „Blżej Siebie”
- Stowarzyszenie na Rzecz odnowy Wsi Bukowica „ Bukowica - Dolina Miłości”
- Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej Wsi Nielubia
- Stowarzyszenie Uczestników Kompleksowej Przebudowy Wsi Kromolin
- LZS Czerna

Załącznik nr 15 - Zestawienie ścieżek edukacyjnych z terenu LGD

„**Grodowiec**”. Ścieżka przyrodniczo-kulturowa utworzona przez Gminę Grębocice w ZP–K „Grodowiec”, dł. 2,3 km. Wśród walorów przyrodniczych m.in. pomnikowe drzewa i aleja kasztanowa. Walor kulturowy - zabytkowy zespół kościoła pielgrzymkowego i kalwaria na wzgórzu.

„**Uroczysko Obiszów**”. Ścieżka utworzona przez Gminę Grębocice, dł. 4 km,. Prowadzi przez rezerwat „Uroczysko Obiszów”, głównym tematem jest przyroda zróżnicowanych siedlisk leśnych.

„**Buczyna Jakubowska**”. Ścieżka utworzona przez Nadleśnictwo Głogów, dł. około 1,5 km. Prowadzi przez wybitnie atrakcyjny krajobrazowo teren rezerwatu „Buczyna Jakubowska” (jary, źródłiska, starodrzew bukowy).

„**Jędrzychowskie Krajobrazy**”. Ścieżka utworzona przez Gminę Polkowice, dł. 3,6 km (maks. 7 km). Tematem ścieżki jest mozaika środowisk przyrodniczych w północnej części Równiny Szprotawskiej.

„**Meandry Guzickiego Potoku**”. Ścieżka utworzona przez Gminę Polkowice, dł. około 1 km. Znajduje się przy drodze żużlowej Polkowice – Guzice. Główne tematy: śródleśne oczko, łągi i grądy przy potoku, meandry, park.

„**Park Słowiński**” w Szprotawie. Ścieżka utworzona w 2008 r. przez Nadleśnictwo Szprotawa i Urząd Miejski w Szprotawie, dł. 6 km. Wiedzie przez ZP–K: park miejski obejmujący typy różnych siedlisk leśnych, parkowe oczka wodne, rzekę Bóbr oraz obiekt archeologiczny „Gród Chrobry”.

Ścieżka historyczno-kulturowa w **Bytomiu Odrzańskim** została zaprojektowana w 2008 r. i przewidziana jest do realizacji.

Ścieżki edukacji ekologicznej (opisana systematyka gatunków flory w sztucznie utworzonych zespołach, udostępnionych publicznie) znajdują się w Dalkowie (ścieżka urządzona na terenie założenia pałacowo–parkowego: szkółka krzewów oraz park podworski) i w Grębocicach, (Centrum Edukacji Ekologicznej- ogród dydaktyczny).